

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

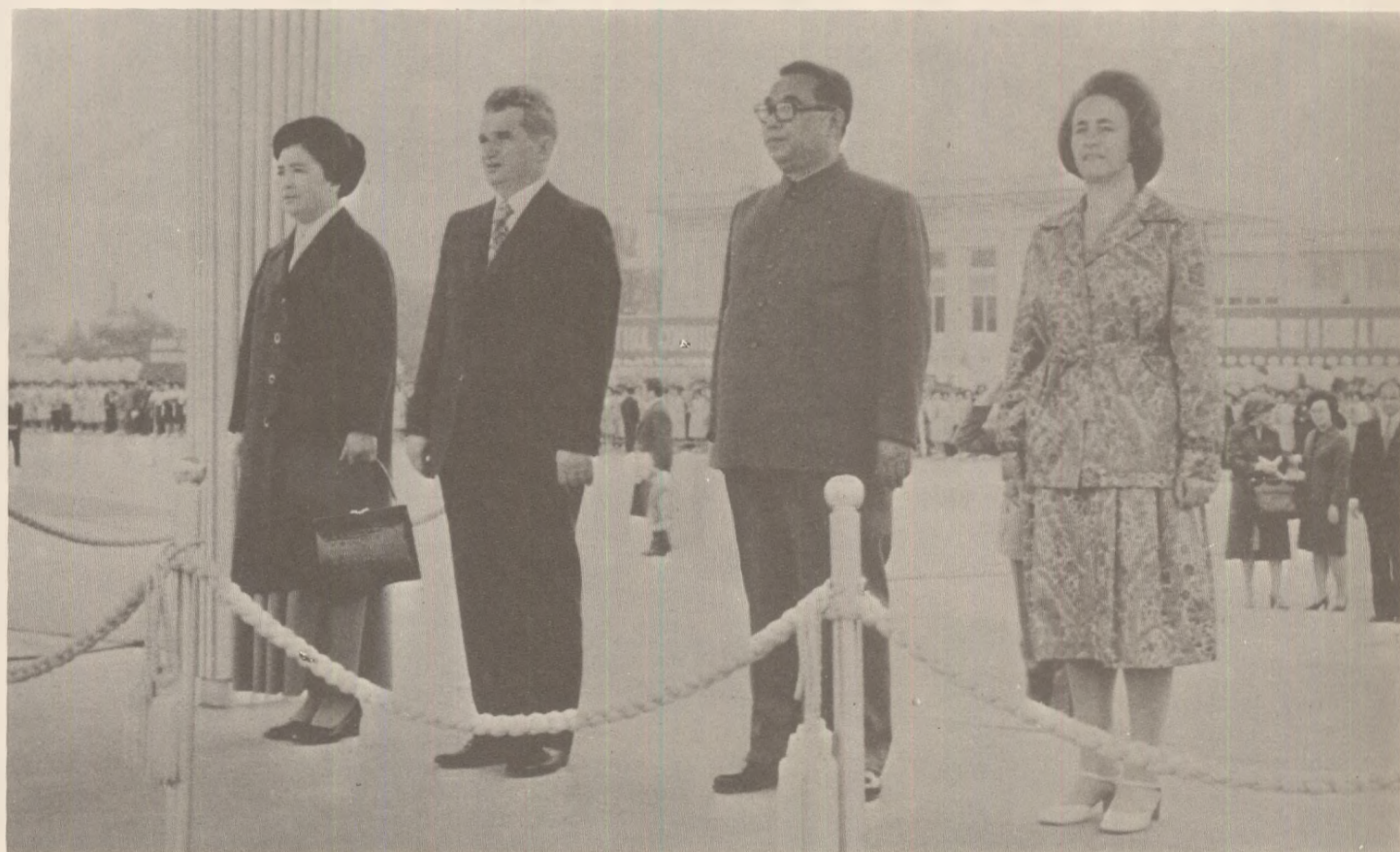
PERFECTIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR
ȘI ÎNDEPLINIREA PLANULUI FIZIC

**Procesul circular activ
de
valorificare
superioară
a
materiilor
prime**

Sub semnul tradiționalelor relații de prietenie frățească, solidaritate militantă și colaborare rodnică dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre popoarele celor două țări

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ DEMOCRATĂ COREEANĂ

EFORTURI SPORITE PENTRU REALIZAREA PLANULUI LA MAȘINI-UNELTE

PLUS ȘI MINUS LA REALIZĂRI FIZICE: O COM-PENSARE REALĂ ?

Primele patru luni din acest an s-au încheiat, pentru majoritatea producătorilor de mașini-unelte, cu o contradicție evidentă între nivelurile indicatorilor valorici și fizici: deși la producția globală, producția-marfă și productivitatea muncii s-au depășit prevederile de plan, sortimentele ce trebuiau fabricate în această perioadă nu s-au realizat integral, uneori în cantități importante. Îndeplinirea valorică a planului s-a obținut acolo unde planul fizic nu s-a realizat la anumite sortimente, prin fabricarea unor cantități suplimentare față de plan la alte categorii de mașini-unelte (vezi tabelul). La întreprinderea de mașini-unelte și agregate București nu a fost fabricată în termen o freză longitudinală cu portal, iar planul la mașinile agregat nu a fost realizat decât în proporție de 64%, dar s-au realizat, în plus, 8 strunguri carusel și 2 mașini orizontale de alezat și frezat; la „Înfrățirea“-Oradea nerealizarea unui număr de mașini de găurit radial a fost „compensată“ prin realizarea, peste prevederi, a 76 freze de producție, iar la Întreprinderea mecanică din Sibiu în locul a 21 de mașini foarfeci-ghilotină, s-au oferit beneficiarilor 25 de prese abkant.

A existat, desigur, un complex de cauze — obiective și subiective — care au condus la „substituirile“ de sortimente în fabricație. Indiferent însă de natura lor, dat fiind că situația nu este deloc nouă la producătorii de mașini-unelte, considerăm necesar să precizăm încă odată că **concomitența unor minusuri și plusuri în realizarea planului sortimental, chiar dacă se compensează reciproc, nu este deloc o optică eficientă.** Chiar dacă la producă-

tor ea permite depășirea indicatorilor valorici, nu trebuie uitat că anumiți beneficiari nu primesc la termen mașinile-unelte în sortimentul solicitat, iar economia națională are de pierdut prin întârzierea punerilor în funcțiune a unor noi obiective de investiții.

Pentru înlăturarea tacticii înlocuirilor de sortimente, centrala industrială ar trebui să joace un rol mai activ în găsirea unui echilibru mai adecvat ca pînă în prezent în întreprinderi între stabilitatea și flexibilitatea planului sortimental. Chiar dacă unele schimbări sortimentale au fost generate de solicitări suplimentare obiective (devansări ale unor puneri în funcțiune de capacități de producție sau la export), totuși, deoarece modificările au apărut într-un interval relativ scurt de la începerea anului de plan, se poate aprecia că, în virtutea atributelor cu care a fost investită, centrala trebuia să le prevadă, în marea lor majoritate, mai înainte, și împreună cu întreprinderile să le introducă în planul fizic.

NU ACȚIONEAZĂ NUMAI CAUZE OBIECTIVE

Cauzele nerealizării unor sortimente din planul fizic sînt diferite:

● **funcționarea necorespunzătoare a mecanismului cooperării între unele întreprinderi.** La Întreprinderea de strunguri din Arad, în luna aprilie planul fizic la strungurile revolver a fost realizat numai în proporție de 62,5%, deoarece nu s-au primit la vreme, conform contractelor, panourile electrice de la întreprinderea „Automatica“-București. La Întreprinderea mecanică din Roman planul fizic la mașinile-unelte pentru așchiera metalelor, pe 4 luni a.c., a rămas neîndeplinit datorită sosirii cu întârziere a două batiuri SC 14 de la întreprinderea „23 August“ din București, și a 150 de motoare electrice de 5,5 kW care erau contractate cu întreprinderea „Electromotor“-Timișoara, iar la „Înfrățirea“-Oradea n-au fost realizate, în luna aprilie, 200 de mașini de găurit cu coloană din cauza întârzierii furnizorilor în livrarea cuplajelor electromagnetice etc.;

Realizarea unor indicatori de plan în unele întreprinderi producătoare de mașini-unelte (în primele 4 luni a.c.)

Întreprinderea	Producția globală	Producția marfă	Productivitatea muncii	Sortiment realizat față de prevederi	
				În plus	În minus
Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București	100,9	100,0	104,5	+ 3 strunguri carusel + 2 mașini orizontale de alezat și frezat	- 1 freză longitudinală cu portal
Întreprinderea de mașini-unelte Bacău	103,2	105,3	101,9	+ 2 freze longitudinale cu portal + 145 strunguri carusel	
Întreprinderea de strunguri Arad	101,1	100,2	101,2	+ 20 strunguri frontale	
Întreprinderea mecanică Roman	101,3	93,2	101,9		- 13 strunguri carusel
„Înfrățirea“ Oradea	101,4	100,9	101,3	+ 76 mașini de frezat de producție	- 14 mașini de găurit radial
Întreprinderea mecanică Sibiu	102,2	103,1	102,1	+ 25 prese abkant	- 21 foarfeci ghilotină
Întreprinderea mecanică Suceava	102,2	102,0	102,1	+ 100 mașini de găurit	
Întreprinderea de strunguri Tîrgoviște	100,5	101,0	100,6	+ 3 strunguri paralele	

● **soseala cu întârziere a unor importuri de completare** a provocat anumite nerealizări ale planului fizic la unele sortimente de mașini-unelte. Specialiștii din întreprinderile producătoare au apreciat că acest fapt se datorează unor întârzieri în contractarea cu partenerul extern. Și în acest domeniu se cere mai multă operativitate: trebuie stabilit mai din timp care este necesarul real de import, iar contactele și contractele cu furnizorii să se efectueze cu mai multă operativitate;

● **funcționarea cu operativitate redusă a mecanismului aprovizionării** a creat și ea dificultăți în fabricație. Unele contracte cu furnizorii de materii prime și materiale s-au încheiat târziu sau nu s-au încheiat pentru acest an, nici până în prezent. Unii furnizori nu-și respectă la termen obligațiile contractuale: întreprinderea „23 August” nu a livrat necesarul de piese pentru programul de fabricație a mașinilor de rectificat de la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București, întreprinderea „Vulcan” din București nu a livrat unele materiale turnate care au afectat realizarea în luna aprilie a 20 de bucăți de ștanțe pentru oțel-beton la Întreprinderea mecanică din Suceava ș.a.;

● **existența unor rezerve potențiale însemnate**, insuficient atrase în circuitul productiv în unele întreprinderi producătoare

de mașini-unelte. Ele constau — acolo unde apar — în resurse mari de creativitate tehnică ale colectivelor de oameni ai muncii, nepuse în valoare la cote maxime, în apelul încă destul de rezervat care se face la metodele moderne de conducere și organizare a producției și a muncii. Un mijloc relativ simplu de atragere a lor în circuitul producției l-ar putea reprezenta o mai activă preocupare pentru a generaliza experiența de mare valoare, acumulată la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București și din alte întreprinderi ale centralei, la unitățile unde, din aceste puncte de vedere, există încă mult loc pentru mai bine.

CUM POT FI INLĂTURATE PRINCIPALELE DIFICULTĂȚI Pentru recuperarea grabnică a restanțelor și realizarea în bune condițiuni a planului fizic la mașini-unelte în semestrul II al anului se cer efectuate acțiuni energice pentru rezolvarea mai operativă a dificultăților:

1 **Ministerul de resort să asigure operativ livrarea motoarelor electrice restante de la întreprinderea „Electromotor”-Timișoara, a panourilor electrice de la „Automatica”-București și a pieselor fabricate la „23 August” din București către producătorii de mașini-unelte, dat fiind că partenerii au același for tutelar.**

2 **Să se stabilească un furnizor unic pentru piesele turnate și forjate necesare producției de mașini-agregat.** Stabilirea unei asemenea întreprinderi, cu o producție adaptată specificului de unicat al pieselor destinate mașinilor-agregat, ar conduce la eliminarea unor neajunsuri legate de faptul că beneficiarii execută și livrează mai greu furnizorilor de mașini-unelte asemenea piese, datorită seriei mici cerută de acestea din urmă.

3 **În general, apare necesară restringerea numărului furnizorilor de piese turnate — care în prezent este de câteva zeci — iar specializarea lor să asigure cu precădere o sortimentație variată, nu numai un tonaj diferit.**

4 **Să se clarifice mai operativ problema pieselor eboșate la care furnizorul desemnat până în prezent („23 August”) nu poate acoperi întregul necesar pentru semestrul II.**

5 **În elaborarea planului de producție să se acorde mai multă atenție sincronizării mai adecvate între valoarea producției marfă stabilită și suma valorii sortimentelor prevăzute în planul fizic.** Specialiștii din întreprinderi au apreciat că prin aceasta nu va mai fi posibil ca producția marfă să apară îndeplinită dacă nu se realizează integral planul la toate sortimentele.

B. PADURE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Sînt folosite mașinile-unelte și utilajele din dotare la posibilitățile maxime?

ANALIZA modului de folosire a parcului de mașini-unelte și utilaje în trimestrul I a.c. comparativ cu aceeași perioadă din 1977 scoate în evidență creșterea simțitoare a indicelui de utilizare (graficul).

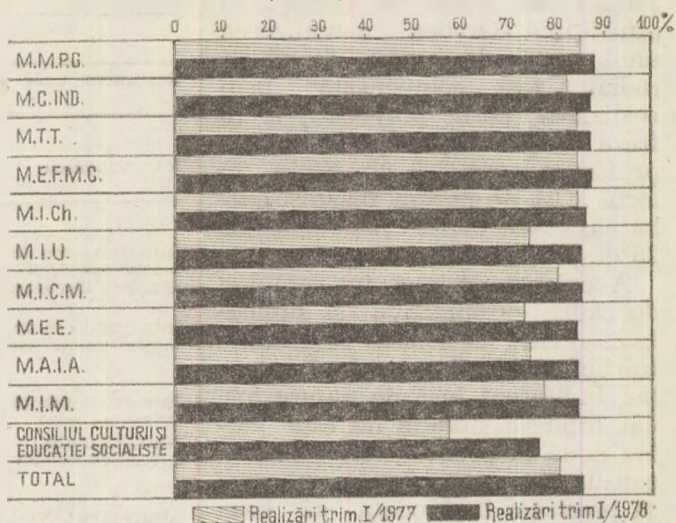
Este de menționat că îmbunătățirea indicelui de utilizare a fondului de timp disponibil de mașini-unelte de bază pentru prelucrarea metalelor a avut loc atât în secțiile de bază și scularii (86% față de 82,1%), cât și în secțiile indirecte productive (81,9% față de 74%). Un aspect pozitiv îl constituie faptul că în ramura industriei construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, care dețin o pondere de 86,2% din totalul parcului de mașini-unelte de bază, indicele de utilizare a fost în trim. I a.c. de 85,2%, comparativ cu 80,8% în aceeași perioadă din 1977.

Deși s-au obținut îmbunătățiri importante, există încă în unele sectoare rezerve nevalorificate, ceea ce face ca volumul timpului

de lucru neutilizat să însumeze în perioada respectivă peste 1462 mii-ore mașini, revenind în medie 19 ore pe o mașină (față de 101 ore înregistrate în aceeași perioadă a anului trecut). Analiza principalelor cauze care au generat această situație arată că ponderea cea mai mare (40%) o au **schimburile neprogramate**, la care se adaugă **lipsa forței de muncă (30%), reparațiile accidentale (15%) și alte cauze (15%)**. De asemenea, la finele trim. I 1978, în întreprinderile industriale de stat exista un număr de peste 5 mii mașini, utilaje și instalații nefolosite (care nu au funcționat o perioadă de cel puțin 3 luni), în creștere cu 209 bucăți față de situația de la sfârșitul anului trecut: M.I.U. circa 3500, M.I.C.M.-800, M.I.Ch.-500, M.E.F.M.C.-400, etc).

În vederea valorificării rezervelor existente, se impune ca fiecare colectiv de conducere din întreprinderi să-și intensifice preocupările pentru încărcarea

UTILIZAREA FONDULUI DE TIMP DISPONIBIL AL MAȘINILOR-UNELTE DE BAZĂ PENTRU PRELUCRAREA METALELOR

cit mai completă a potențialului tehnic de care dispune, să acționeze cu fermitate pentru realizarea programelor de măsuri stabilite cu privire la organiza-

rea de schimburi complete de lucru, asigurarea de forță de muncă corespunzătoare, scurtarea perioadei de reparații, etc.

Îmbunătățirea sistemului de aprovizionare tehnico-materială

SIMPLIFICĂRI NECESARE PE FILIERA RELAȚIILOR CONTRACTUALE

ÎN CADRUL PROCESULUI amplu de perfecționare a tuturor laturilor activității economico-sociale o importanță deosebită este acordată preocupărilor care vizează îmbunătățirea conducerii, planificării și organizării sistemului de aprovizionare tehnico-materială. La loc de frunte se situează în acest context problemele privitoare la perfecționarea aprovizionării cu metal.

CUM SATISFACE APROVIZIONAREA CU METAL EXIGENȚELE BENEFICIARILOR ?

În prezent aprovizionarea unităților din economie cu metale feroase se desfășoară după o metodologie elaborată în anul 1974, a cărei aplicare a asigurat, la vremea respectivă, o serie de rezultate pozitive.

Astăzi, în condițiile creșterii rapide și constante a consumului de laminate, când apar în fiecare an noi și noi puncte de consum pe teritoriul țării, se conturează necesitatea obiectivă a unei distribuiri și gospodării mai rapide și mai judicioase a resurselor de metal. Aceasta, mai ales dacă se are în vedere faptul că actualul sistem de desfacere și respectiv de aprovizionare cu metal din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice prezintă rămăneri în urmă față de noile exigențe ale beneficiarilor în particular și ale eficienței în general.

Acest sistem de aprovizionare prezintă în general următoarele neajunsuri: încărcă costul produselor la beneficiarii importurilor, prelungește termenul de imobilizare a materialelor până la darea lor în circuitul economic, mărește considerabil termenul de formare și rezolvare a dosarelor cu eventualele reclamații cantitative și calitative către partenerul extern, se încasează cote mari de adaos comercial (circa 160-180 milioane lei pe an) care, pe lângă faptul că încărcă costul produselor în a căror componență intră, denaturează și volumul de activitate, numărul de personal necesar aprovizionării, transformă beneficiarii acestor

importuri în avandepozite ale bazelor M.I.M. obligându-i (în condiții de custozi) să depoziteze și gestioneze separat aceste materiale, prelungește timpul afectat întocmirii specificațiilor și obținerii materialelor la 6-12 luni etc.

Pe de altă parte, sistemul actual de baze și depozite din economie prin care se realizează derularea metalului prezintă și din punct de vedere al eficienței economice anumite neajunsuri: existența unui număr mare de baze și depozite cu paralelism în activitate (86 numai la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe, Ministerul Agriculturii și Ministerul Industriei Metalurgice), antrenarea unui personal numeros care execută în paralel aceleași lucrări, pulverizarea stocurilor de metal în multe baze și depozite, din care cauză gradul de cunoaștere și posibilitatea de decizie unitară asupra lor este redusă, complicarea inutilă a sistemului informațional de planificare, cheltuieli inutile în circulația metalului, utilizarea la un nivel relativ scăzut a suprafețelor și capacităților de depozitare etc.

Și din punct de vedere metodologic apar probleme deoarece elaborarea specificațiilor, comandarea și contractarea de către fiecare unitate beneficiară se efectuează în două etape: a) separat pentru cantitățile vagonabile pe care le transmit direct Ministerul Industriei Metalurgice și b) separat pentru cantitățile nevagonabile pe care le transmit prin bazele județene ale M.A.T.M.C.G.F.F.

Această metodologie de lucru nu oferă posibilitatea verificării, încă din stadiul inițial, a modului în care se asigură încadrarea în cotele și normele de consum aprobate, introducerea în consum a stocurilor supranormative și disponibile, restrângerea mărcilor de oțel cu consumuri mici, eliminarea unor importuri costisitoare și înlocuirea acestora cu mărci de oțel din producția internă. Totodată, practicarea acestei metodologii duce la prelungirea duratei acțiu-

nilor precontractuale. Emiterea repartițiilor se face după același sistem, limitând astfel posibilitatea de a se asigura în faza de contractare lotizările pe stații de destinație în vederea creșterii ponderii metalului dirijat direct la consumator.

O PROPUNERE: CENTRALE METALULUI..

Considerăm că o soluționare de fond a problemei s-ar putea realiza prin înființarea unei „Centrale a metalului” care să funcționeze potrivit prevederilor legii nr. 11/1971 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste în subordonarea Ministerului Aprovizionării. Crearea acestor unități economice ar contribui la eliminarea paralelismelor actuale dintre rețelele de baze și depozite subordonate mai multor ministere, concentrarea stocurilor din economie și gestionarea unitară a acestora de către un singur organism, reducerea cheltuielilor de circulație prin eliminarea transporturilor lungi și încrucișate și a manipularilor inutile, creșterea gradului de mecanizare a operațiunilor din baze și depozite, reducerea personalului TESA și muncitoresc din acest sector și orientarea lor spre celelalte sectoare. Totodată subordonarea sa față de M.A.T.M.C.G.F.F. ar permite eliminarea unor practici necorespunzătoare, care se mai manifestau uneori, și a căror apariție era favorizată de subordonarea bazelor de aprovizionare-desfacere față de producător: finanțarea stocurilor peste normativ, a producției greu vandabile sau fără desfacere asigurată, achitarea utilajelor de investiții până la deschiderea finanțării etc.

Principalul obiectiv al Centralei metalului, organizată cu gestiune economică proprie și rețea județeană de desfacere, ar consta în a realiza, în mod unitar și eficient, politica de desfacere a metalului îndeplinind și rolul de coordonator în cadrul resurselor planificate, de balanță, ceea ce va conduce la încărcarea mai bună a capacităților de producție, dimensionarea e-

ficientă a stocurilor de metal, optimizarea operațiunilor de import-export ș.a.

Atribuțiile și responsabilitățile de bază ale Centralei metalului ar putea fi concepute astfel: cumpărarea și vânzarea întregii producții de produse din metal, încheierea contractelor economice cu furnizorii și beneficiarii (la nivel de centrală), urmărirea sistematică a livrărilor (vagonabile și nevagonabile), gestionarea unitară și competentă a stocurilor (urmărind rezolvarea problemelor curente de aprovizionare și desfacere), orientarea necesarului în așa fel încât să influențeze introducerea în producție și consum a unor produse și sortimente noi, cu elaborarea de normative pentru folosirea lor; realizarea importurilor și a exporturilor (printr-o întreprindere de comerț exterior din subordine). În acest caz sistemul de planificare și realizare a aprovizionării, în general, s-ar putea prezenta astfel:

1. Planificarea aprovizionării: ministerele și centralele industriei transmit unităților subordonate cotele și repartițiile alocate acestora. În același timp, ele transmit un exemplar la baza județeană de aprovizionare tehnico-materială (conform competențelor teritoriale), iar alt exemplar, însoțit de un centralizator cu cotele alocate unităților, la centrala metalului, spre a putea fi controlate asupra încădrării în cotele aprobate.

Unitățile beneficiare înaintează o singură dată comenzile-specificații la baza județeană pentru întreaga cotă alocată, indiferent de cantitate (vagonabilă sau nevagonabilă).

Bazele județene primesc de la unitățile beneficiare din județ specificațiile comenzii pe care le verifică și centralizează — cu ajutorul centrelor de calcul teritoriale — și le înaintează la Centrala metalului. Acest organism le centralizează prin Centrul de calcul al M.A.T.M.C.G.F.F. și le contractează cu centralele siderurgice furnizoare din subordinea M.I.M., urmînd să transmită extrase din contractele încheiate la bazele județene în vederea încheierii contractelor cu unitățile beneficiare din județul respectiv.

Cit privește aprovizionarea în cantități vagonabile, livrările se vor efectua în relații directe de la producători la consumatori, prin tranzit, iar cantitățile nevagonabile vor fi livrate în bazele județene de aprovizionare — din subordinea Ministerului Aprovizionării —

de unde se vor livra ulterior la beneficiarii efectivi. Materialele din importul centralizat, care se consumă în cantități nevagonabile, se vor derula prin bazele județene de frontieră.

Unitățile bugetare — beneficiare de cantități mici — se vor aproviziona de la bazele județene de aprovizionare tehnico-materială pe bază de comenzi ferme fără cote, prin livrări prompte din cota „diversi”.

2. Centrala metalului urmează să aibă în subordine depozite metalurgice în B.J.A.T.M. În județele unde sînt baze ale M.I.M., depozitele metalurgice din B.J.A.T.M. vor ceda spațiile, utilajele și personalul în favoarea celorlalte depozite din cadrul bazei județene respective.

Spațiile, utilajele și personalul din cele 40 de depozite metalurgice din cadrul bazelor M.A.I.A. — ca urmare a preluării acestei activități — devin disponibile spre a fi redistribuite altor sectoare. În aceste condiții, bazele M.A.I.A. vor rămîne specializate pentru materiale specifice agriculturii, specializare de altfel inclusă în prevederile H.C.M. nr. 569/1973.

...CARE POATE ECONOMISI ANUAL 400 MILIOANE LEI

Adoptarea sistemului de lucru propus ar conduce la:
— **reducerea cu peste 50% a numărului de**

baze și depozite cu profil de metal:

— **reducerea relativă a personalului, după cum urmează:**

- personalul operativ și muncitorii prin mecanizarea sporită a operațiunilor de manipulare din depozite și prin mărirea indicelui de folosire a utilajelor și mașinilor, implicit a productivității muncii;
- personalul TESA din depozite cu peste 30%, prin concentrarea activității în numai 40 de depozite;
- personalul din compartimentele corespunzătoare din ministerele: M.I.M., M.A.I.A. și M.A.T.M.C.G.F.F.

— posibilitatea creării unei singure rețele de retribuire pentru activitatea de aprovizionare cu metal, care va stimula stabilitatea personalului din depozite;

— **concentrarea stocurilor de**

metal și gestionarea unitară a acestora, prin urmărirea lor pe calculator și redistribuirea operațivă a acestora în vederea introducerii în circuitul economic;

— **simplificarea sistemului informațional în procesul de planificare și realizare a aprovizionării cu metal;**

— **reducerea numărului de relații contractuale cu peste 80%;**

— **eliminarea livrărilor din bază în bază, a transporturilor lungi și încrucișate, a manipularilor inutile și duble, realizîndu-se economii estimate la peste 10 milioane lei;**

— **creșterea gradului de folosire a capacităților de depozitare, a indicelui de folosire a mașinilor și utilajelor cu cca. 25—30%, prin efectuarea lucrului în baze în două și în trei schimburi.**

Ținînd seama de măsurile luate în ultima perioadă pentru dotarea bazelor județene cu capacități de depozitare și manipulare, considerăm că sînt asigurate condițiile pentru preluarea acestei activități de către fiecare bază județeană.

Valorificarea economiilor ce se prelină a se realiza prin aplicarea sistemului propus se ridică la peste 400 milioane lei anual.

În fine, trebuie arătat că, în majoritatea țărilor industrializate, există organisme specializate, cu o pondere tot mai mare în desfacerea și aprovizionarea cu metal. În Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria există organisme economice de cumpărare-vînzare pentru metal. În U.R.S.S. există organizate uniuni de desfacere specializate de mărfuri, inclusiv pentru metal, în subordinea Comitetului de stat pentru aprovizionare, care cumpără și desfac întregă producție prin numeroase baze și depozite din subordine. Și în țările capitaliste dezvoltate, funcționează numeroase organizații de desfacere cu rețele largi de baze și depozite care preiau producția și asigură desfacerea ei. În R.F. Germania, spre exemplu, cca. 70% din producția metalurgică se desface prin organizații de acest gen, în Japonia 80%, în Suedia 63% etc.

Date fiind avantajele pe care le prezintă pentru economia națională, se poate aprecia că propunerea făcută ar putea să constituie obiectul unei analize atente a specialiștilor, a factorilor de resort.

Diomid STRUNGARU

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

Forța de acțiune a centralei industriale în îndeplinirea sarcinilor de comerț exterior

CENTRALA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII, prin unitățile sale de producție din întreaga țară, produce o gamă largă de materiale cum sînt: prefabricate din beton simplu și armat, materiale ceramice pentru placare și învelitori (pentru placarea pereților și pentru pardoseli, covoare și dale din mase plastice), produse din marmură, articole sanitare din porțelan, materiale hidro, fono și termoizolatoare, materiale de construcții și o gamă largă de produse din poliesteri armați cu fibre de sticlă și altele.

Din totalul sortimentelor majoritatea sînt de dată recentă și foarte recentă. Anual gama acestora este în continuă diversificare și înnoire, potrivit cerințelor crescînde ale economiei naționale și ale participării țării noastre la circuitul mondial de valori.

În activitatea de comerț exterior, centrala și-a preluat, începînd cu anul 1971, sarcinile pornind de la premisa îndeplinirii lor în strînsă colaborare cu

ÎN PERIOADA de început a preluării de către centrala industrială a funcției de comerț exterior și a integrării acesteia în activitatea de producție, pe lângă existența și cunoașterea planului — secțiunea de comerț exterior — a fost necesară înțelegerea și cunoașterea unor probleme și aspecte noi proprii acțiunii de comercializare pe piața externă. Astfel s-a constatat că spre deosebire de vînzarea mărfurilor la intern, unde desfacerea este în mare măsură asigurată prin plan, la export lucrurile se schimbă, întîlnind permanent noțiunea de „piață a cumpărătorului”.

În rezolvarea acestor probleme majore s-a pornit de la întrebările: ● Ce se solicită pe piețele externe? ● Care sînt condițiile de plasare? ● Care este situația producției mărfurilor pentru export în fabricile noastre? Din răspunsurile la aceste întrebări a rezultat și răspunsul pentru problema: ● Ce este de făcut? Astfel, am constatat că trebuie să luăm în considerare o serie de factori, cum erau: faptul că materialele de construcții avînd un volum și o greutate mare la o valoare relativ mică, ceea ce înseamnă o competitivitate la distanțe geografice mari; faptul că declanșarea crizei mondiale a energiei și a materiilor prime în toamna anului 1973, a avut efecte de recesiune în special asupra construcțiilor din țările capitaliste dezvoltate (volumul acestora a fost drastic redus, în proporții de 24—40%).

În același timp țările deținătoare de petrodolari nu aveau încă elaborate programe economice de dezvoltare, care să permită absorbția excedentului de materiale de construcții de pe piața mondială. Oferta depășind cu mult cererea, concurența pentru introducerea pe noi piețe, chiar cu posibilități limitate de absorbție, a devenit și mai dură. În ce privește importul de materii prime și instalații pentru industria materialelor de construcții, acesta a fost confruntat, datorită aceleiași crize, cu o creștere substanțială (chiar masivă, în unele sectoare) a prețurilor. Această situație a creat deosebite dificultăți, cu aceeași masă monetară se cumpărau mai puține mărfuri.

Reorientarea „gîndirii” exportatorului și producătorului

CUNOSCÎND fenomenele și evoluțiile pieței externe, trebuiau grabnic adoptate măsuri de aliniere la exigențele și specificul cererii externe concomitent cu satisfacerea, la un nivel superior a cerințelor interne. Aceasta, cu atât mai mult cu cît la început, în cadrul centralei industriale exportul era limitat mai mult la unele mărfuri care de fapt erau materii prime, supuse —

întreprinderile de comerț exterior I.C.E. „Vitrocim” (prin care efectuează peste 90% din exporturi) și I.C.E. „Forexim”, specializată în importuri de utilaje și instalații specifice sectorului de materiale de construcții.

În îndeplinirea rolului și atribuțiilor sale de conducere, coordonare, îndrumare și control al întregii producții de materiale de construcții din sistemul său, centrala a avut și are, în domeniul comerțului exterior, următoarele orientări principale:

1. sporirea exportului,
2. raționalizarea importurilor,
3. creșterea eficienței economice și echilibrarea balanței comerciale de export-import.

CARE AU FOST MĂSURILE, ACȚIUNILE ȘI DECIZIILE CENTRALEI PE LINIA ÎNDEPLINIRII ACESTOR SARCINI ?

la destinație — unor prelucrări ulterioare (de exemplu, blocuri de marmură) sau mărfuri foarte grele, cu valoare relativă mică și cu un coeficient redus de prelucrare, pentru a căror fabricație însă se consuma un important volum de materii prime deficitare (ciment, oțel), combustibili și energie (de exemplu pentru cărămizi și țigle ceramice, tuburi din beton armat precomprimat pentru alimentări cu apă ș.a.).

În acțiunile întreprinse, un rol deosebit l-au avut cercetarea și proiectarea, cărora li s-au încredințat asigurarea volumului de date și de informații privind noile produse și tehnologii (cercetarea pieței externe s-a făcut atît prin unitățile de comerț exterior, cît și prin propriul institut de cercetare și proiectare tehnologică) și, mai ales planificarea și organizarea asimilării în fabricație de produse cu eficiență superioară, solicitate la export.

Un alt element important asupra căruia s-a acționat cu toată hotărîrea a fost acela al reducerii exportului de materii prime, astfel încît, pe de o parte să se facă export exclusiv de produse finite, iar pe de altă parte să se limiteze sau excludă exportul unor produse cu volum mare și cu consum important de materii prime deficitare și combustibil. Concret, în acest sens s-a întocmit un program, care a condus la înlăptuirea următoarelor măsuri:

- Diversificarea ariei geografice a exportului: în 7 ani, o creștere de peste 4 ori a numărului țărilor beneficiare
- Impulsionarea activității de comerț exterior prin integrarea ei deplină în cadrul centralei
- Punctul forte al strategiei de export — înnoirea și diversificarea ofertei
- O expresie sintetică a creșterii eficienței: îmbunătățirea cu peste 18% a cursului de revenire, pe total export, în primii doi ani ai cincinalului

- reducerea treptată și, în final, renunțarea totală la exportul de cărămizi și blocuri de ceramică, tuburi de presiune din beton armat precomprimat;

- reducerea substanțială a exportului de țigle ceramice, care se mai practică doar în măsura în care se asigură o eficiență corespunzătoare;

- renunțarea la exportul blocurilor din marmură, deși acestea sînt căutate pe piața externă (în afara cazurilor cînd el prezintă un interes deosebit pentru exportator în operațiuni legate extinzînd în schimb, exportul produselor prelucrate din marmură);

- renunțarea aproape integrală la exportul de pinză bitumată (materiale pentru hidroizolații, cu suport din deșuri textile pe bază de materii prime din import), care a fost înlocuit cu exportul de împîslituri sau de țesături din fibre de sticlă, realizată cu materii prime existente în țară;

- reducerea considerabilă a exportului de produse din vată minerală pentru izolații termice, înlocuindu-le cu produse superioare, realizate în țară cum ar fi: diferitele sortimente de pîslă, plăci, șnur, cochilii din vată minerală ș.a.;

- realizarea unei înnoiri substanțiale în sectorul ceramicii fine, crescînd mult gama produselor și a sortimentelor cu linie modernă, culori variate, decorații atrăgătoare;

- diversificarea sortimentală în sectorul maselor plastice prin introducerea de noutăți în ce privește modelele, caracteristicile funcționale, coloritul. Astfel, gama covoarelor din pvc pe suport textil s-a îmbogățit cu mochete din fire poliamidice pe suport din pvc expandat, produs cu multiple calități funcționale și estetice;

- introducerea unor tehnologii de înalt nivel tehnic pentru producerea de materiale izolatoare cu calități deosebite;

- introducerea de tehnologii care să permită reutilizarea deșeurilor (ex. reciclarea deșeurilor de caolin);

- reprofilarea unor linii tehnologice de la producerea de placaje ceramice, mai puțin solicitate în prezent pe fabricația de plăci de faianță și gresie pentru care nu se poate acoperi în prezent cererea.

La punerea în aplicare a măsurilor de genul celor exemplificate au fost angrenate colective de cadre tehnice și economice, de la nivelul centralei, institutului de cercetare și de proiectare, precum și din întreprinderile de producție. Schimbările survenite în activitatea de export constituie și un rezultat — și nu dintre cele minore al unor întreprinderi, pentru dezvoltarea și readaptarea unor capacități de producție existente.

Cum a fost imaginată expansiunea comercializării ?

Pe linia perfecționării comercializării mărfurilor de export, centrala s-a preocupat de soluționarea împreună cu exportatorul a problemelor și aspectelor legate de cunoașterea sub multiple aspecte a mărfurilor sale, de către parteneri. În acest scop a pus la dispoziția întreprinderii de comerț exterior un bogat material documentar și comercial de propagandă mereu perfecționat totodată, se acordă o atenție deosebită pregătirii exponatelor prezentate la târgurile și expozițiile internaționale, asistenței tehnice în prezentare etc. Introducerea formelor și metodelor de ambalare și de transport constituie, de asemenea, o preocupare atentă, urmărindu-se îmbunătățirea aspectului, crearea condițiilor pentru manipularea mecanică a importanțului volum de mărfuri, concomitent cu asigurarea integrității acestora și sporirea eficienței economice. În această direcție, pe lângă paletizarea mărfurilor cu o greutate mare, livrarea în containere ori transcontainere, s-a trecut și la ambalarea pe palete a unor mărfuri și învelirea lor cu folie din polietilenă termocontractabilă.

Eforturile de înnoire a producției și organizațională la nivel de centrală și întreprinderi, pentru realizarea sarcinilor de comerț exterior au permis ca, concomitent cu îndeplinirea sarcinilor de plan, pe întreg sistemul centralei, să se obțină rezultate bune și pe linia creșterii eficienței exporturilor.

Astfel, dacă în anul 1970 exportul de materiale de construcții se realiza în mai puțin de 20 de țări, în anul 1975 ele se îndreptau către 75 de țări, iar în

Tabelul nr. 1
(1970 = 100)

	Realizări față de 1970 (%)		Prevăderi plan 1980 față de 1970 (%)
	1975	1977	
exportul total	266	358	363
din care (DL)	451	599	915
import total	156	89	101
din care (DL)	214	122	113

anul 1977 — în 85 de țări de pe aproape toate continentele.

În ceea ce privește creșterea volumului exportului, analiza datelor prezentate în tabel evidențiază:

- creșterea substanțială a exportului de la o perioadă la alta;

- creșterea volumului exportului pe relația de valoare liberă într-un ritm dublu față de creșterea pe total;

- importul prezintă un ritm de creștere cu mult sub cel al exportului (pentru anul 1980, volumul importurilor este prevăzut la un nivel valoric sensibil egal cu cel din 1970).

În ceea ce privește eficiența economico-financiară, an de an centrala s-a încadrat în indicatorii planificați pentru fiecare produs (sau grupă de produse din plan) și relație, înregistrînd totodată și unele îmbunătățiri față de plan. Astfel, în condițiile în care indicatorii de eficiență economică pe întregul volum al exportului sînt îndepliniți și depășiți încă din anul 1974, cursul de revenire a suferit continue îmbunătățiri. Considerînd nivelul anului 1975 = 100, în anul 1976 s-a înregistrat o reducere cu 6% a cursului de revenire, iar în 1977 de peste 18% prevăzîndu-se continuarea acestei tendințe și în 1978.

În concluzie dorim să subliniem că buna integrare a funcției de comerț exterior în cadrul centralei industriale reprezintă condiția primordială pentru realizarea unor schimburi economice avantajoase, pentru creșterea aportului activității de comerț exterior la dezvoltarea armonioasă a țării noastre și înscrierea ei în condițiile echitabile în circuitul economic mondial, gradul de integrare fiind cel care asigură maximizarea rezultatelor activității economice, în confruntare cu concurența externă.

dr. Dan VOICULESCU
Sabin MURGESCU
Centrala materialelor de construcție

La ordinea zilei în agricultură

PRODUCȚIA DE LEGUME ȘI CARTOFI TIMPURII

ÎN ACTUALA ETAPĂ, eforturile principale din agricultură se concentrează asupra lucrărilor de întreținere la toate culturile. În acest cadru general, o atenție specială trebuie să se acorde culturilor de legume și cartofi timpurii, ale căror producții se finalizează în aceste luni (mai și iunie), piața urmînd să le primească în cantități sporite.

De pe acum s-au asigurat o producție și o aprovizionare îndestulătoare a pieței cu ceapă verde, spanac, usturoi verde și ridichi de lună, în toate județele țării. Pînă în prezent, numai din fondul de stat s-au livrat pieței peste 3 000 tone de spanac, peste 2 500 tone de salată, 5 200 tone de ceapă verde și peste 1 500 tone de cartofi timpurii. La acestea se adaugă importante cantități (mii de tone) de legume și cartofi timpurii, produse de gospodăriile populației. În prezent se cer făcute eforturi deosebite astfel ca de la 1 iunie să sosească pe piață cantități sporite de tomate din solarii și cartofi timpurii. Acolo unde unele suprafețe au fost calmate de brumele și înghețul de la începutul lunii mai, s-au făcut replantări (existînd o rezervă de săduri de 40% față de plan) completarea acestor suprafețe trebuind să asigure respectarea structurii de plan. În ce privește producția de cartofi timpurii, întârzierea sa cu 2-3

săptămîni în județele din vestul țării (Satu Mare, Arad, Timiș), datorată timpului nefavorabil nu va trebui să afecteze aprovizionarea ritmică și în cantități necesare, deoarece o serie de județe din sud (Dolj, Olt, Teleorman) vor produce cantități suplimentare, avînd însămintate suprafețe mai mari decît cele planificate. Din datele furnizate (vezi tabelul) de Centrala de legume și fructe din cadrul M.A.I.A. rezultă că la principalele legume timpurii se estimează producții superioare celor planificate (cu excepția tomatelor); de menționat că în toate cazurile (inclusiv la tomate timpurii) pro-

Evaluarea gradului de îndeplinire a planului de producție la legume și cartofi timpurii

	Producția planificată — tone	Producția realizată (evaluare) — tone	Gradul de îndeplinire a planului %
Varză	64 700	66 577	102,9
Mazăre	98 660	102 390	103,8
Tomate	96 810	85 417	88,2
Cartofi	150 000	152 000	101,3

ducțiile ce se vor obține în această perioadă (mai—iunie) sînt superioare — uneori cu 10-15% — celor obținute în aceeași perioadă a anului trecut. Se impune ca încă din aceste zile să se pregătească condiții corespunzătoare pentru lucrările de recoltat și transport în vederea asigurării unei aprovizionări calitativ și cantitativ superioare a populației cu aceste produse.

I. S.

Proiectul cu privire la îmbunătățirea Legii retribuiri după cantitatea și calitatea muncii

PERFEȚIONĂRI ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE ECONOMIEI NAȚIONALE, ALE CREȘTERII COINTERESĂRII OAMENILOR MUNCII

APLICAREA consecventă a principiilor socialiste de retribuire în spiritul eticii și echității socialiste impun adaptarea continuă a sistemului de retribuire la nivelul fiecărei etape de dezvoltare economico-socială, la schimbările structurale ce au loc în economia noastră națională. Prevederile cuprinse în Programul de creștere a nivelului de trai pentru anii 1976—1980, elaborat din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, se înscriu pe linia promovării consecvente a principiilor enunțate, cu efecte deosebite pentru condițiile de muncă și de viață ale întregului personal muncitor din țara noastră.

Ansamblul îmbunătățirilor aduse **Legii retribuiri**, supuse dezbaterii publice, reliefează grija deosebită a partidului pentru promovarea fermă a eticii și echității socialiste în întreg sistemul de retribuire, cointeresarea în și mai mare măsură a tuturor categoriilor de oameni ai muncii în ridicarea nivelului lor de pregătire profesională, corespunzător cerințelor progresului tehnico-științific.

În acest context se înscriu perfecționările aduse unor forme de retribuire, ierarhizării retribuțiilor din rețelele tarifare după importanța ramurilor, corelării corespunzătoare a retribuțiilor muncitorilor, maiștrilor, subinginerilor, inginerilor și altor categorii de personal, accentuării diferențelor de retribuire între trepte și între categorii și înființarea unei noi categorii de încadrare, aplicării unui sistem mai judicios privind acordarea retribuțiilor tarifare în raport cu nivelul de realizare a indicatorilor producției fizice și valorii producției nete, participarea oamenilor muncii la beneficiul obținut de unitatea în care își desfășoară activitatea, acordarea unor drepturi din fondul social al întreprinderii și altele.

Perfecționarea unor forme de retribuire

ÎMBUNĂTĂȚIRILE aduse se referă la o mai bună precizare a caracteristicilor formei de retribuire în **acord global**, în sensul că esențială este asumarea răspunderii unui colectiv de oameni ai muncii de a realiza un anumit obiectiv, produs complet, într-un anumit termen, pentru care primește o sumă globală, stabilită în raport cu manopera determinată pe bază de norme pe unități fizice. Totodată, s-au făcut unele precizări privind îmbunătățirea conținutului contractelor de acord global, a modului de stabilire a sumelor pe baza normelor și tarifelor pe obiecte fizice, precum și în legătură cu posibilitățile de a lucra în acord global ale diferitelor categorii de personal (tehnic, economic, maiștri, cercetători, cadrele didactice, unele cadre de conducere). În același timp, în proiectul de lege s-a prevăzut că nivelul retribuției în acord global este direct proporțional cu îndeplinirea sarcinilor de producție, respectarea cheltuielilor, a termenelor și a celorlalte condiții stabilite în

contract, accentuându-se asupra faptului că adaosul de acord nu este plafonat.

Reglementări noi sînt prevăzute cu privire la **locul și rolul maistrului** în producție, la includerea lui în formația de acord global și la modul de retribuire. Astfel, pe lângă îmbunătățirile aplicate odată cu etapa a I-a a majorării retribuțiilor legate de participarea directă a maiștrilor, alături de muncitori, la procesul de producție, trecerea lor în categoria personalului tehnic-productiv, s-a mai prevăzut ca **adaosul de acord global la maiștri să se plătească dacă s-au realizat sarcinile de producție contractate și s-au respectat consumurile normate**. Inginerii, subinginerii și tehnicienii care lucrează în acord global și conduc formații de lucru organizate la nivel de sector de maestru vor primi retribuția funcției în care sînt încadrați, în aceleași condiții ca și maiștrii. Prin aceste măsuri se urmărește ca maiștrii și personalul tehnic respectiv să asigure toate măsurile organizatorice menite să conducă la realizarea și depășirea sarcinilor contractate în cadrul programului de lucru aprobat sau chiar să realizeze sarcinile cu un număr mai mic de muncitori, obținându-se astfel o creștere a productivității muncii și implicit realizarea unor retribuții mai mari.

Precizări noi se aduc și în legătură cu retribuirea personalului de specialitate și de conducere inclus în formația de acord global, pînă la nivelul unei subunități (secție, șantier, atelier, lot și altele similare), în sensul că vor primi retribuția în cadrul fondului prevăzut în contract pentru această categorie de personal recalculat în raport cu gradul de realizare a lucrării sau a producției contractate.

În unitățile de comerț interior se prevede aplicarea în mod generalizat la întregul personal operativ și muncitori, a formei de retribuire cu **remiză exprimată prin cote**, iar la personalul tehnic, economic și de specialitate, de conducere și de execuție a formei de retribuire în **acord direct proporțional cu gradul de îndeplinire a planului**, ceea ce va conduce la legarea directă a retribuției majorității personalului de volumul vânzărilor. Prin aplicarea acestor măsuri, în activitatea de comerț interior, forma de retribuire în regie se va aplica numai la circa 8% din personalul operativ și muncitor, și circa 7% din personalul TESA.

O importanță deosebită pentru creșterea eficienței formelor de retribuire o are faptul că stabilirea lor pe fiecare loc de muncă, în cadrul unităților economice, trebuie să se facă de către consiliul oamenilor muncii în raport cu interesele producției și caracteristicile proceselor tehnologice.

Ierarhizarea ramurilor și retribuția tarifară

IERARHIZĂRILE ramurilor și, în consecință, diferențierea retribuțiilor tarifare, trebuie privită ca un element dinamic,

in strictă dependență cu progresul tehnic, cu schimbările care au survenit și continuă să survină în dezvoltarea diferitelor ramuri, subramuri și sectoare de activitate. Corespunzător cu nivelul de dezvoltare a ramurilor, de importanță și locul pe care îl au în prezent în economia națională, de efortul pe care îl fac oamenii muncii din diferite domenii de activitate, precum și de posibilitățile actuale ale economiei naționale, s-a asigurat o mai mare diferențiere între ramuri și trecerea unora la un nivel superior în ierarhie. Coeficienții de ierarhizare propuși în lege (aprobați de Conferința Națională) duc la o creștere a decalajului între rețeaua mine subteran A și silvicultură (coeficient de ierarhizare de la 1,28 la 1,35), dar cu menținerea raportului între retribuția netă maximă și minimă a personalului din unitățile de stat la aproximativ 6 la 1, cât se prevedea în lege.

Sint cuprinse în proiectul de lege și îmbunătățirile ce s-au aplicat odată cu majorarea retribuițiilor din etapa 1977—1978 privind trecerea muncitorilor și maștrilor pe nivele superioare de retribuire în afara majorării propriu-zise.

În vederea stimulării personalului muncitor pentru ridicarea nivelului de calificare în concordanță cu cerințele tehnicii actuale, s-a prevăzut, pentru etapa a II-a de majorare, **înființarea la toate rețelele tarifare a unei noi categorii**, în care vor fi încadrați muncitori cu o înaltă calificare, inițiativă, experiență și vechime în meserie, care execută lucrări de tehnicitate deosebită și de mare precizie, prevăzute în indicatoarele tarifare de calificare la ultima categorie existentă în prezent. Retribuițiile la noua categorie sau grupă de lucrări vor fi, de regulă, la nivelul celor existente în prezent pentru muncitorii specialiști. Numărul muncitorilor ce pot fi încadrați la această categorie sau grupă de lucrări, este de 5—8% din totalul muncitorilor calificați din ramura respectivă. Muncitorii specialiști vor avea un nivel superior de retribuire față de această ultimă categorie, înregistrând astfel creșteri mai mari de retribuiții.

În scopul asigurării caracterului mai stimulat al încadrării în trepte, s-a prevăzut o diferență mai accentuată a retribuițiilor între treptele aceleiași categorii, precum și reducerea numărului de trepte de la 3 la 2. Această îmbunătățire asigură nivele de retribuire mai mari la toate treptele și creșteri de retribuiție la toți muncitorii, inclusiv la cei care în prezent sînt încadrați la treapta a 3-a și vor fi încadrați la noua treaptă a 2-a. Față de situația actuală cînd diferența între trepte era practic nesemnificativă (în majoritatea cazurilor de 20 lei), în noile rețele diferența dintre trepte crește în mod simțitor (cel puțin 30 lei între trepte la primele trei categorii și circa 50 lei pentru restul categoriilor). De subliniat faptul că între treapta a II-a a unei categorii și nivelul de bază al categoriei imediat următoare se asigură o diferență de cel puțin 50 lei la primele categorii și de circa 80 lei la categoriile superioare iar în unele cazuri chiar mai mari, față de 20—30 lei în prezent.

Cu privire la retribuția maștrilor, în proiectul de lege s-au introdus îmbunătățirile efectuate odată cu majorarea retribuițiilor tarifare în etapa a I-a (1977—1978), prin acordarea a 1—2 clase la funcția de maștru pentru a se păstra corelația cu majorarea mai accentuată a retribuițiilor muncitorilor din anumite ramuri. Corespunzător noii categorii create pentru muncitori, s-a prevăzut o funcție nouă pentru maștri și anume aceea de **maștru principal specialist**, a cărei retribuție este mai mare cu o clasă față de maștrul principal. Această nouă funcție va putea fi ocupată prin concurs de către maștrii principali cu o vechime de minimum 5 ani în această funcție și care au dovedit o înaltă competență profesională și autoritate morală și politică în cadrul colectivului de muncă. Numărul maștrilor principali specialiști va fi de 5—8% din numărul total al maștrilor din ramura respectivă, în corelare cu ponderea muncitorilor încadrați în categoria nou înființată. O îmbunătățire deosebită se referă la faptul că trecerea maștrilor în gradații superioare se va face în același mod ca trecerea muncitorilor în categorii, și anume, odată pe an, în proporție de cel mult 40% din numărul total al maștrilor, cu respectarea condițiilor de vechime prevăzute în Legea nr. 12/

1971 și în legea retribuirii. În acest fel, prin prevederile legii se asigură o diferențiere corespunzătoare, respectiv de o clasă între cele trei funcții de maștru. Pentru personalul retribuit pe clase, în afara îmbunătățirilor aduse în etapa I-a a majorării prin acordarea a 1-2 clase la funcțiile de subinginer, inginer și economist din unele sectoare de activitate, s-a prevăzut, prin corelare cu înființarea unei categorii la muncitori și a unei funcții noi la maștri, și o gradație în plus la toate funcțiile. Numărul personalului încadrat în ultima gradație nou introdusă nu poate depăși 5-8% din numărul total al personalului încadrat pe gradații. S-a introdus în proiectul de lege prevederea referitoare la modul de stabilire a numărului de personal care poate fi trecut în gradațiile 5, 6 și 7 în sensul că procentul de cel mult 10% se calculează la numărul rezultat din aplicarea procentului de pînă la 30% la numărul total al personalului încadrat pe gradații, exclusiv maștri. De exemplu: din 100 persoane încadrate pe gradații (exclusiv maștri) 30% = 30 persoane din care 10% = 3 persoane pot fi încadrate în gradațiile 5—6—7.

Acordarea retribuiției

ÎN VEDEREA asigurării unei legături cât mai directe între veniturile oamenilor muncii și contribuția lor în procesul de producție, în proiect se prevede că pentru fiecare persoană, indiferent de funcția pe care o deține, acordarea retribuiției tarifare va fi condiționată în toate cazurile de **realizarea tuturor sarcinilor de serviciu stabilite**. Ținînd seama de rolul ce-i revine fiecăruia la locul de muncă sau în funcția încredințată, sarcinile de serviciu vor cuprinde atît sarcinile proprii specifice persoanei respective (cantitatea de produse, lucrări sau servicii) și condițiile în care trebuie realizate, cît și indicatorii de plan a căror îndeplinire trebuie asigurată. În acest scop, conducerilor unităților le revine obligația să stabilească pentru fiecare persoană și fiecare compartiment sarcini de serviciu care să asigure o folosire cât mai rațională a cadrelor, potrivit cu nivelul lor de pregătire și o distribuire echitabilă a sarcinilor, concomitent cu crearea unor posibilități cât mai concrete de măsurare a muncii fiecăruia, în vederea retribuirii în raport cu munca depusă.

Ținînd seama de cele arătate, la muncitori acordarea retribuiției se va face, ca și în prezent. La personalul din conducerea unităților economice — director, inginer șef, contabil șef și funcțiile echivalente — retribuția tarifară se va acorda la fel ca și în prezent în funcție de realizarea sarcinilor proprii de muncă, precum și în raport cu realizarea a 2-4 indicatori de plan; în cadrul acestora vor fi în mod obligatoriu valoarea producției nete exprimată potrivit specificului fiecărei ramuri, precum și îndeplinirea producției fizice, spre deosebire de situația actuală, cînd la majoritatea unităților retribuția se acordă în raport cu realizarea producției marfă. Pentru a se asigura mobilizarea subunităților de producție la realizarea indicatorilor de plan stabiliți întreprinderii, pentru șefii de secție, de ateliere, de laboratoare, personalul de execuție tehnic, economic, de specialitate din cadrul acestora și pentru maștri, retribuția tarifară se va acorda în același fel ca pentru personalul din conducerea unității, indicatorii urmînd însă a fi stabiliți, de regulă, la nivelul subunității sau formației de lucru din care fac parte și, numai acolo unde acest lucru nu este posibil, la nivelul secției sau al întregii întreprinderi. Pentru întreg personalul tehnic, economic și de specialitate, inclusiv cel din conducerea compartimentelor funcționale, precum și pentru personalul administrativ, de deservire și de pază, acordarea retribuiției va fi condiționată numai de realizarea sarcinilor proprii de muncă, spre deosebire de situația actuală, cînd retribuția se acordă și în raport cu realizarea unor indicatori de plan.

În scopul simplificării modului de calcul al adaosurilor și diminuării și pentru înlăturarea unor inechități, procentul de

majorare sau de nerealizare a indicatorilor aprobați, luați împreună, va fi de 2% pentru toate categoriile de personal la care se stabilesc indicatori, fără a mai fi diferențiat pe categorii de personal ca în prezent.

Acordarea efectivă a adaosului pentru depășirea indicatorilor de plan se va face numai la sfârșitul anului, în vederea reflectării rezultatelor reale obținute în îndeplinirea prevederilor de plan. Trimestrial se vor calcula, în raport cu gradul de realizare a indicatorilor stabiliți, adaosul sau diminuarea corespunzătoare a retribuției. Adaosul calculat într-un trimestru va putea compensa diminuările din trimestrele următoare. Suma corespunzătoare diminuărilor, după efectuarea acestei compensări, se reține în mod eşalonat în următoarele 3 luni. La sfârșitul anului se recalculează adaosurile sau diminuările în raport cu nivelul de îndeplinire pe întregul an a indicatorilor stabiliți și se acordă adaosul convenit sau se aplică diminuarea rezultată, făcându-se regularizarea față de sumele ce s-au reținut în cursul anului. Adaosul sau diminuarea anuală nu pot depăși, în aceste condiții, nivelul unei retribuții tarifare, inclusiv indemnizația de conducere, acolo unde este cazul.

Pentru a mări interesul și al acestor categorii de personal în realizarea planului, s-a prevăzut că în cazul în care neîndeplinirea unora dintre sarcinile proprii ce revin personalului tehnic, economic și de altă specialitate, au influențat direct nerealizarea unor indicatori de plan ai întreprinderii, diminuările aplicate persoanelor în cauză vor fi cel puțin egale (procentual) cu cele aplicate conducerii unității pentru aceste ne realizări.

Sumele convenite pentru plata retribuțiilor întregului personal tehnic, economic, de specialitate și administrativ se asigură din fondul de retribuire planificat unităților, recalculat în raport cu îndeplinirea planului valorii producției nete.

Participarea la beneficii a oamenilor muncii

MODUL DE CONSTITUIRE a fondului de participare la beneficii a oamenilor muncii are în vedere mărimea beneficiilor obținute de unitatea respectivă în anul precedent, precum și căile prin care s-au realizat acestea. Elemente noi, deosebit de stimulatoare, intervin în constituirea fondului de participare a oamenilor muncii din beneficiul obținut peste plan.

În concordanță cu preocuparea centrală din economie și cu necesitățile prioritare ale etapei actuale, de a se reduce cheltuielile de producție, s-a stabilit ca pînă la 25% din beneficiile obținute peste plan, ca rezultat al reducerii cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție, să constituie principala sursă de majorare a fondului de participare la beneficii față de pînă la 16% cît se alocă în prezent din beneficiul peste plan obținut în acest fel, pentru constituirea fondului de gratificații. Cînd beneficiul peste plan este obținut prin depășirea producției nete, ca urmare a depășirii producției fizice planificate, cota de constituire a fondului de participare se prevede să fie de pînă la 14%. Pe lîngă cele de mai sus, unitățile economice care realizează producție pentru export vor putea să-și alimenteze fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii și cu o cotă de pînă la 10% din întregul beneficiu obținut peste plan, proporțional cu depășirea exportului. Suma ce se alocă la fondul de participare pe această cale va putea fi de pînă la 1,5% din valoarea exportului realizat peste plan, determinat pe baza cursului comercial unic ce va fi stabilit.

Sumele obținute individual din participarea la beneficii nu sînt plafonate, ceea ce permite o mai bună diferențiere a veniturilor de la o unitate la alta și, în cadrul aceleiași unități, în raport cu rezultatele obținute și contribuția adusă de fiecare om al muncii.

Personalul muncitor din ministere, alte organe centrale și al consiliilor populare va beneficia în continuare de premii anuale dintr-un fond ce se va constitui în aceleași condiții ca cel pentru gratificații din prezent, dar care se vor atribui individual proporțional cu retribuția tarifară și vechimea, deci pe aceleași criterii ca în unitățile productive.

Sistemul de retribuire în cercetarea științifică, ingineria tehnologică și proiectare

IMBUNĂTĂȚIRILE prevăzute la activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare au în vedere legarea nemijlocită a retribuției de efectele economico-sociale obținute ca urmare a aplicării în producție a rezultatelor cercetării și proiectării și cointeresarea materială a personalului pentru efectuarea de cercetări care contribuie la promovarea continuă a progresului tehnico-științific, la scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție, la introducerea tehnologiilor noi, moderne.

În activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare se va utiliza cu precădere forma de retribuire în acord global, potrivit căreia un colectiv de cercetători sau proiectanți își asumă răspunderea, într-un anumit termen, de a efectua și finaliza o cercetare sau un proiect pentru care primește o sumă globală, stabilită pe bază de norme de muncă pe unități fizice, pe categorii de lucrări, în contract, în condițiile prevăzute de lege. Se prevede posibilitatea ca și personalul de conducere din unitățile de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare să poată fi retribuit în acord global pentru partea de activitate pe care este obligat să o desfășoare efectiv în cercetare, inginerie tehnologică și proiectare. De asemenea, cadrele didactice și personalul de specialitate de la catedrele din învățămîntul superior pot fi retribuite în acord global pentru activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare, pe care o desfășoară în cadrul integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Pentru lucrările în care, datorită specificului, nu se poate aplica forma de retribuire în acord global, acordarea retribuției tarifare personalului de conducere și execuție atestat și neatestat se face în raport cu îndeplinirea calitativă și cantitativă a sarcinilor de plan, așa cum este reglementat și în prezent.

Se prevede însă ca reținerile de 5-20% care se fac pe toată durata de execuție a obiectivelor de cercetare științifică și inginerie tehnologică la personalul atestat și neatestat care nu lucrează în acord global să se restituie jumătate la încheierea fazelor de cercetare la termenele stabilite, iar cealaltă jumătate după aplicarea în practică a rezultatelor obiectivelor cercetării și ingineriei tehnologice terminate și atingerea parametrilor prevăzuți sau după valorificarea în forme specifice a celorlalte cercetări științifice, la care nu se pot stabili astfel de parametri.

În scopul legării mai strînse a activității de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare de efectele economice și al cointeresării personalului pentru finalizarea cercetărilor efectuate, se prevede ca acest personal să poată beneficia de o recompensă de pînă la 2% din avantajele economice posteculate realizate de unitățile beneficiare ca rezultat al aplicării în practică a rezultatelor cercetării și proiectării. Avantajele economice se vor calcula, o singură dată, în primul an de la atingerea parametrilor prevăzuți, în raport de economiile la fondul de investiții, la costurile de producție, precum și cu economiile rezultate prin înlocuirea importurilor de produse sau licențe.

Personalul din activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare va beneficia și de participarea la beneficiile unității în care își desfășoară activitatea, în aceleași condiții ca și personalul din celelalte unități economice. Veniturile realizate de acest personal din participarea la beneficiile unității și din recompensele primite în raport cu avantajele economice realizate ca urmare a aplicării în producție a rezultatelor obținute nu vor fi plafonate.

NOIE PREVEDERI vor stimula întreg personalul muncitor din cadrul unităților economice pentru asigurarea în continuare a creșterii mai accentuate a productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale în activitatea de producție și investiții, creșterea eficienței economice, factori care vor conduce în mod nemijlocit la sporirea avuției naționale, baza materială pentru creșterea în continuare a bunăstării materiale a tuturor oamenilor muncii.

prof. dr. Aneta SPORNIC
adjunct al ministrului muncii

Dezbaterea noilor tarife în transportul în comun

MĂSURI COMPLEXE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITATIVĂ A ACTIVITĂȚII

ÎN SPIRITUL democratismului nostru socialist, colectivele de oameni ai muncii din Capitală au dezbătut în aceste zile măsurile de majorare a tarifelor la transportul în comun.

Cu acest prilej, oamenii muncii au supus unei analize amănunțite acest domeniu vital al activității economico-sociale, reliefind modalități concrete de așezare a sa pe baze economice, de întărire a ordinii și disciplinei, în vederea asigurării unui transport rapid, modern și civilizat.

După cum este cunoscut, corespunzător înfloririi viguroase, economice și social-edilitate a Capitalei, o dezvoltare susținută a cunoscutei și transportul public care, în ultimele trei decenii (1948—1978), a înregistrat o creștere de 6,7 ori, respectiv de la 396 vehicule la 2.655. Lungimea traseelor de transport km cale dublă a crescut de 3,5 ori, iar numărul călătorilor transportați pe an a înregistrat o creștere de 3 ori, în condițiile dotării întreprinderii cu noi mijloace de transport moderne, cu parametri tehnico-funcționali superiori.

Extinderea continuă a rețelei de transport, creșterea considerabilă a parcului circulant, dotarea cu mijloace tehnice pentru reparații, întreținere și revizii, asigurarea cu personalul necesar exploatarei și funcționării transportului în comun, au impus an de an cheltuieli însemnate. Totodată, din anul 1948 și pînă în prezent, costul autobuzelor a crescut de 5—7 ori, al tramvaielor de aproape 6 ori, al carburanților de 2—4 ori, retribuția personalului muncitor de 5—6 ori, în timp ce tarifele de bază au rămas neschimbate de 30 de ani.

Practicarea unor tarife nerentabile a solicitat eforturi însemnate de la bugetul statului, slăbește cointeresarea întreprinderilor în dezvoltarea și diversificarea serviciilor, restrînge sfera de aplicare a principiilor autogestunii și autoconducerii muncitorești și scade interesul unităților socialiste pentru ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței activității economice.

Analizînd activitatea de transport în comun se constată că în timp ce încasările au crescut în anul 1977 numai cu 9,4% față de 1972, costurile au crescut cu 79,3%, iar pierderile s-au mărit de peste patru ori. De altfel, pentru restabilirea echilibrului între veniturile și cheltuielile autobazelor, s-au alo-

cat subvenții de la bugetul statului în perioada 1962—1978 de 4.271 milioane lei. Efortul total făcut de societate pentru finanțarea transportului în comun al municipiului București este însă mult mai mare dacă se au în vedere și fondurile alocate de la buget pentru dezvoltarea întreprinderii, întrucît sursele proprii constituite, în condițiile lipsei de rentabilitate, numai din amortizare și sumele recuperate din casarea mijloacelor fixe, au fost neacoperitoare. Pentru anul 1978, de pildă, în condițiile tarifelor existente, ar fi trebuit să se aloce de la buget suma de 944 mil. lei, din care 843,2 mil. lei ca diferență între costuri și încasări și 100,2 mil. lei pentru completarea fondurilor de investiții.

În ultimii ani au fost inițiate o serie de acțiuni pentru limitarea ritmului creșterii costurilor, respectiv a subvenției acordate de la buget, dar unele din acestea au avut repercusiuni negative asupra modului de servire a populației, fără o compensație corespunzătoare în redresarea situației financiare a unității. Analizate prin prisma rezultatelor, aceste măsuri nu s-au materializat în creșterea volumului încasărilor pe un vehicul decît în cazul troleibuzelor cu 0,21 lei/km în 1977 și 0,11 lei/km planificat în anul 1978, față de anul 1973 și cu 0,02 lei și respectiv 0,05 lei în cazul autobuzelor. La tramvaie s-a înregistrat chiar o diminuare a încasărilor, anume de 0,01 și respectiv 0,11 lei/vehicul-km, după cum rezultă din datele de mai jos. În schimb, datorită reducerii programului mediu zilnic de exploatare a vehiculelor, au scăzut încasările pe un loc capacitate la toate categoriile de mijloace de transport.

Analiza mai atentă a costurilor scoate în evidență existența unor rezerve și posibilități de mobilizare a acestora care ar putea conduce la restrîngerea efortului bugetului încă din această etapă de majorare a tarifelor.

Ne referim, în primul rînd, la îmbunătățirea activității de întreținere și reparație a mijloacelor de transport, astfel încît acestea să asigure încadrarea vehiculelor în parcursurile normate și a cheltuielilor în normativele legale. Datorită curenților existenți în acest sector de activitate, cît și a greutăților întîmpinate în aprovizionarea cu piese de schimb și a improvizațiilor la care s-a recurs în lipsa lor, în anul

1977 s-au înregistrat depășiri de cheltuieli în sumă de peste 100 mil. lei.

Rezerve însemnate pot fi mobilizate prin utilizarea mai rațională a forței de muncă. Productivitatea muncii calculată prin raportarea încasărilor la numărul mediu scriptic al personalului din activitatea de transport în comun a scăzut față de cea realizată în anul 1973, aceasta și din cauză că au fost create numeroase posturi, în neconcordanță cu necesitățile. Dacă ne referim numai la îmbunătățirea structurii parcului de vehicule, în sensul creșterii ponderii celor de mare capacitate, cum sînt tramvaiele V3A și autobuzele articulate care antrenează implicit o reducere relativă a personalului de mișcare, este credem un argument suficient care poate demonstra că productivitatea muncii nu trebuia să scadă.

Creșteri sensibile de personal, care au influențat negativ productivitatea muncii, s-au înregistrat la personalul tehnic-administrativ, personalul auxiliar de mișcare și alte categorii de personal auxiliar, astfel că examinarea și îmbunătățirea utilizării forței de muncă trebuie să înceapă cu aceste categorii.

Extinderea progresivă și fără ezitări a autotaxării, conjugată cu întărirea controlului biletelor, poate asigura o creștere substanțială a productivității muncii. Personalul devenit disponibil poate fi redistribuit în timp în alte sectoare de activitate ale I.T.B. ce rămîn descoperite ca urmare a coeficientului ridicat al fluctuației personalului, astfel că nu se pune problema transferului la alte unități.

Aceste măsuri, potrivit concluziilor reieșite din analiza noastră, pot contribui la reducerea cheltuielilor cu retribuțiile, impozitul pe retribuții, contribuția pentru asigurări sociale și alte cheltuieli cu peste 100 mil. lei anual.

Importante rezerve există și în ce privește utilizarea mijloacelor fixe. Avem în vedere parcul de vehicule utilizate pentru nevoile proprii ale I.T.B., utilajele de construcții, aparatele, utilajele și instalațiile de reparații și întreținere, construcțiile productive și administrative. O analiză aprofundată a necesității și gradului de exploatare a acestora permite disponibilizarea, redistribuirea și utilizarea mai eficientă a multora din acestea și, ca o consecință, reducerea cheltuielilor.

Prin îmbunătățirea tarifelor și aplicarea unor măsuri eficiente, care trebuie să pornească de la reconsiderarea stilului și metodelor de muncă, întărirea ordinii și disciplinei, creșterea respectului față de lege și interesele populației, activitatea economico-financiară a I.T.B. poate fi redresată, astfel ca și această unitate să se încadreze în rîndul celor care trăiesc și se dezvoltă din resurse proprii.

Am prezentat doar cîteva elemente care sînt în evidență necesitatea obiectivă a majorării tarifelor de transport în comun, măsură care va constitui nu numai o redresare a situației economico-financiare a întreprinderii, dar și un imbold pentru întreg personalul I.T.B., pentru creșterea simțului de răspundere în buna gospodărire a mijloacelor materiale și bănești ce i-au fost încredințate și în ridicarea nivelului de servire a populației.

Emil CIOFLAN

U/M	Realizări						Plan 1978
	1973	1974	1975	1976	1977	1978	
Încasări pe 1 km — vehicul							
— Tramvaie lei	1,61	1,66	1,56	1,56	1,60	1,50	
— Troleibuze lei	3,34	3,34	3,37	3,56	3,55	3,45	
— Autobuze lei	3,41	3,34	3,28	3,47	3,43	3,46	
Încasări pe 1 loc capacitate							
— Tramvaie lei	1.363	1.320	1.259	1.188	1.219	1.165	
— Troleibuze lei	2.658	2.562	2.517	2.439	2.443	2.378	
— Autobuze lei	2.488	2.339	2.207	2.229	2.185	2.231	

La 1 iunie

ÎNCHEIEREA PRIMEI ETAPE DE MAJORARE A RETRIBUȚIILOR PERSONALULUI MUNCITOR

Prin majorarea, la 1 iunie, a retribuțiilor personalului muncitor din industria cooperatistă, gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii neproductive, din domeniul circulației mărfurilor, învățămîntului, culturii, artei, presei, editurilor, cinematografiei, din domeniul culturii fizice și sportului, uniunilor, asociațiilor și alte

activități nenominalizate, se încheie etapa a I-a de sporire a retribuțiilor oamenilor muncii. În urma acestei acțiuni, pînă în prezent, au beneficiat de sporirea retribuției peste 5,3 milioane persoane, iar începînd de la 1 iunie — cu 2-3 luni mai devreme decît se stabilise inițial — acestora li se vor adăuga încă 1 538,4 mii persoane (tabelul nr. 1).

rativ cu media de 16,1% pe ramură etc. Modul concret de aplicare a majorării retribuțiilor diferitelor categorii de personal este prezentat în tabelul nr. 2. Datele scot în evidență cîștigul suplimentar anual, precum și sporul de retribuție pe anul 1978 obținut prin devansarea termenelor de majorare a cuantumului retribuțiilor. În legătură cu unele categorii de lucrători din industria cooperatistă și din circulația mărfurilor trebuie menționat faptul că retribuțiile acestora pot spori ca urmare a creșterii volumului de activitate (volumul vânzărilor, al serviciilor prestate etc.).

Numărul de personal și procentele de majorare a retribuției pe ramuri de activitate pentru 1 iunie 1978

Tabelul nr. 1

Ramura	Nr. total de personal muncitor (mii)	Data prevăzută inițial pentru majorare	Nr. număr de devansare a majorării	Procent mediu de majorare pe ramură în etapa I-a
Industria cooperatistă	327,5	1.08.1978	2	15,9
Gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii neproductive	245,3	1.08.1978	2	15,9
Circulația mărfurilor	546,7	1.08.1978	2	15,9
Învățămînt, cultură și artă, presă, edituri, radio, cinematografie, cultură fizică și sport	11,2	1.09.1978	1	16,1
Uniuni, asociații și alte activități nenominalizate	13,7	1.09.1978	1	15,9
TOTAL	1538,4			

Potrivit principiului socialist de repartitie după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse, în cadrul fiecărei ramuri procentele de majorare sînt diferențiate, urmărindu-se, pe lângă majorarea generală, creșterea mai rapidă a retribuțiilor mai mici. Astfel, în industria cooperatistă, în timp ce procentul mediu de majorare pe ramură este de 15,9%,

pentru unele categorii de lucrători procentele ajung să fie și de peste 19%; în gospodăria comunală, de locuințe etc. muncitorii necalificați vor primi retribuții majorate cu 16,3% în condițiile în care media ramurii este de 15,9%; de asemenea, retribuțiile tarifare pentru muncitorii de întreținere din sectorul social-cultural se vor majora cu pînă la 17,8%, compa-

Concomitent cu majorarea cuantumului retribuțiilor vor crește și sporurile de vechime, indemnizațiile de conducere sau alte indemnizații. În învățămînt, de exemplu, indemnizațiile de conducere sau alte indemnizații vor spori cu 15—16,2%. Astfel, profesorul diriginte de clasă va primi lunar, în plus față de retribuția sa, între 70 și 95 lei, învățătorul care predă în același timp la 2-4 clase în învățămîntul primar (cl. I—IV) va obține o indemnizație de 45—95 lei lunar, iar președintele de comisie la o sesiune de bacalaureat va primi o sumă de 740 lei.

Începînd tot cu 1 iunie se vor majora și indemnizațiile la personalul de la asociațiile de locatari, în aceleași proporții.

Încheierea primei etape de majorare a retribuțiilor personalului muncitor trebuie privită și în lumina măsurilor adoptate de partidul nostru privind aplicarea sistemului de participare a oamenilor muncii la beneficii. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., introducerea sistemului de participare a oamenilor muncii la beneficii „va crea condiții ca oamenii muncii să primească o parte importantă de venituri suplimentare față de retribuția stabilită, ca rezultat al creșterii beneficiilor, al reducerii cheltuielilor materiale, al sporirii productivității muncii”.

Creșterea retribuției tarifare pentru diferite categorii de personal muncitor pe ramuri de activitate

Tabelul 2

Categoriile de personal	Categoriile sau clase de retribuție	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul suplimentar nr. în majorare			
		Actua-	Majo-	lei/	%	Anul 1978			
						an	Total	Din care prin devansarea termenului	
Industria cooperatistă									
— cooperator electro-									
nist retribuit pe									
rețeaua construcții									
de mașini, fără dife-									
rențiere pe	4	baza	1 572	1 877	305	19,4	3 660	2 135	610
acord sau regie									
— cooperator croitor la									
centrul de comandă									
categ. I, retribuit pe									
rețeaua ind. textile	5	bază	1 555	1 846	291	18,7	3 492	2 037	502
Gospodăria comunală, de									
locuințe, alte prestări de									
servicii neproductive, circulația									
mărfurilor.									
— fochist, încălziri cen-									
trale	3	bază	1 398	1 622	224	16,0	2 688	1 568	448
— vînzător II									
Învățămînt, cultură, artă,	11	III	1 479	1 720	241	16,3	2 892	1 687	492
presă, edituri, radio, cinematografie,									
cultură fizică și sport.									
— asistent universitar,									
nivel A, cu vechime									
de 10 ani			2 389	2 760	371	15,5	4 452	2 597	1 113
— bibliotecar (muzeo-									
graf) cu studii supe-									
rioare la unitate de									
categ. I	23	6	2 179	2 520	341	15,6	4 092	2 387	1 023

Constantin C. CIUTACU

Institutul de economie socialistă

În sprijinul lărgirii participării la conducere și organizare

PERFECTIONAREA PERSONALULUI MUNCITOR (I)

„Perfecționarea conducerii, creșterea rolului organelor colective în realizarea autoconducerii și autogestiunii impun, ca o cerință obiectivă, ridicarea nivelului profesional și tehnic, a gradului de calificare al tuturor cadrelor de muncitori, ingineri, tehnicieni, al cadrelor din domeniul economic, al cadrelor de conducere. Fără a ne preocupa permanent de creșterea nivelului de pregătire și de calificare nu vom putea îndeplini în bune condiții obiectivele ce ni le propunem !”

NICOLAE CEAUȘESCU

IMPACTUL ȘTIINȚEI. TEHNICII. CULTURII asupra dezvoltării, asupra tuturor activităților umane în contemporaneitate, rolul lor de dinamizatoare ale progresului economico-social orientează, în întreaga lume, preocupările către **educația permanentă**, care în concepția specialiștilor, ca și a maselor largi se afirmă ca o necesitate imperativă. Puține țări au reușit însă alinierea la această necesitate prin organizarea și instituționalizarea unui sistem încheștat și cuprinzător de instruire.

Printre ele, **un loc avansat ocupă România**. Conceptul original pe care s-au clădit cadrul normativ (Legea nr. 2/1971) și varietatea de forme și instituții prin care se realizează perfecționarea profesională, privită ca o obligație a tuturor celor încadrați în activitatea economico-socială, orientarea întregului complex de acțiuni spre nevoile izvorâte din actualitatea practică și din opțiunile pentru viitor poartă pregnant **pecetea gândirii înnoitoare, de largă perspectivă și profund umanism a tovarășului Nicolae Ceaușescu**. Secretarul general al partidului a dat acestui concept o formulare sintetică prin care îl leagă indisolubil de înseși obiectivele majore ale societății socialiste multilaterale dezvoltate spre care înaintăm cu pași fermi : „Realizarea unei pregătiri multilaterale constituie o cerință importantă a unei economii moderne, o condiție primordială a creșterii rolului creator al omului în desfășurarea producției și, pînă la urmă, un principiu fundamental al însuși comunismului, care presupune manifestarea polivalentă în cimpul muncii a fiecărui membru al societății“.

Momentul calității

CONFĂTUIREA de lucru recent organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Generală a Sindicatelor din România, pe problemele perfecționării profesionale a cadrelor, a prilejuit un cuprinzător bilanț al realizărilor de pînă acum și, mai ales, conturarea unor îmbunătățiri posibile și necesare, inspirate de experiența acumulată, de comandamentele etapei istorice scurte în care România va trebui să se ridice în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie, de cerința consolidării competenței cu care oamenii muncii acționează pentru accentuarea laturilor calitative ale activității, participă la conducere, la gestiunea unităților în care lucrează, la rezolvarea problemelor majore ale întregii societăți.

Cifrele sînt edificatoare :

● în fiecare an al cincinalului trecut au fost cuprinși în diferite forme de perfecționare, în me-

die, 37 la sută din totalul personalului muncitor, respectiv 21 la sută din totalul populației ocupate;

● în 1977, numărul persoanelor cuprinse în programe de perfecționare a fost cu 2,7 la sută mai mare decît cel prevăzut în plan :

● în 1978 urmează ca activitatea de perfecționare să cuprindă 1 550 000 persoane, din care 1 160 mii de muncitori, 23,5 mii de maiștri, 200 mii personal cu studii medii, 120 mii personal cu studii superioare, 46,5 mii alt personal.

Avem deci un concept clar, un sistem bine pus la punct, o practică în decursul căreia au fost netezite dificultățile începutului, s-au cristalizat rezolvările metodologice și, cel mai important cîștig, s-au imprimat în **conștiința oamenilor muncii refuzul stagnării în auto-mulțumire, necesitatea de a fi în pas cu evoluția tehnicii de producție, de a face ca prin munca lor tot mai calificată, tot mai bine organizată, treimea din venitul național ce se alocă pentru dezvoltare să-și amplifice efectele în creșterea acestuia, în ridicarea nivelului de trai**.

Este, acum, momentul ca și în acest domeniu să se facă **saltul de la acumularea cantitativă la primatul calității** ; să se integreze și mai strîns perfecționarea în progresul științific, tehnic și tehnologic, nu numai ca o creștere a potențialului, ci ca o **amplificare la proporții de masă a creației efective** ; să se cuantifice și să se mărească în ritm accelerat **eficiența investiției în perfecționarea cadrelor**.

Prioritățile etapei

PROBLEMELE ACTUALE ale ramurii, intuite adesea din nevoi pe planul general al economiei naționale, inspiră structura tematică a multor programe de perfecționare organizat de centrele departamentale. Peste 1 500 de cadre din industria chimică au fost instruite în problemele ingineriei chimice, domeniul care cunoaște unul din cele mai înalte ritmuri de înnoire ; cuplarea cu teme corelate — creșterea siguranței în exploatare a instalațiilor, metode de accelerare a punerii în funcțiune și a atingerii parametrilor proiectați la noile obiective — a contribuit la apropierea unei viziuni dinamice asupra tehnologiilor, reflectată în elaborarea de studii (multe referitoare la capacități aflate încă în curs de asimilare) cu o eficiență economică prezumată de 300 milioane de lei. Prin programe succesive, în decursul de un an și jumătate construcția de mașini și-a asigurat necesarul de cadre pentru **exploatarea sutelor de mașini-unelte cu comandă numerică și program** la care, din lipsă de personal specializat, partea de auto-

● Beneficiind de creșterea cunoștințelor profesionale, peste 2,5 milioane de oameni ai muncii au participat, anul trecut, la acțiunile de stimulare a creației științifice și tehnice, organizate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

● Numărul participanților la lectoratele tehnice organizate în întreprinderi prin grija sindicatelor a depășit, în 1977, cifra de 260 000 de persoane.

● 575 000 de oameni ai muncii, din care 83,6% muncitori calificați și personal operativ asimilat acestora, au absolvit în anul trecut cursuri de ridicare a calificării, policalificare, recalificare. Aceste cursuri au deținut o pondere de aproape 40% (față de 20% în 1975 și 33% în 1976) în numărul total al participanților la diferitele forme de perfecționare.

● Prin programe personale de perfecționare cu verificarea periodică a cunoștințelor, anul trecut și-au îmbogățit cunoștințele peste 120 000 de maștri, tehnicieni și personal cu studii superioare. Majoritatea lor au elaborat proiecte și

UN IMENS POTENȚIAL DE CREATIVITATE

alte lucrări cu aplicabilitate la locul de muncă.

● Anual, prin sistemul Academiei „Ștefan Gheorghiu” sînt instruite circa 16 000 de cadre din diferite domenii ale activității politice, economice și sociale. Mulți dintre aceștia transmit mai departe cunoștințele, metodele și tehnicile însușite, devenind instructori la cursurile de perfecționare din propriile unități, din centrele departamentale ș.a.

● Întințate la începutul cincinalului trecut, centrele de perfecționare ale diferitelor ministere și instituții centrale au pregătit, pînă la finele anului 1977, un număr de 537 324 cadre de conducere, personal tehnic, economic și de alte specialități cu studii superioare, tehnicieni

și maștri. Planul pe acest an prevede ca în cele circa 1 100 de programe să fie cuprinși circa 124 000 de cursanți.

● În cadrul atribuțiilor de îndrumare metodologică unitară a perfecționării în cadrul ramurilor respective, în 1977 centrele departamentale au elaborat circa 1 000 de programe, tematici, lecții și alte documentații pentru programele organizate în unități; specialiștii centrelor au efectuat peste 20 000 de om-zile deplasări în întreprinderi pentru asistență la fața locului.

● Anual, circa 175 000 de cadre din agricultură urmează cursuri la cele 5 centre și filiale de perfecționare ale ministerului de resort, 39 de case ale agronomului (în subordinea consiliilor populare județene) și peste 40 de subcentre de instruire ale stațiilor pentru mecanizarea agriculturii. Totodată, numărul raunilor cooperatori și altor lucrători din agricultură cuprinși în fiecare an în învățămîntul agrozootehnic de masă se ridică la circa 750 000.

matizare nu era folosită. În general, centrele departamentale „sînt” bine actualitate, dacă e să judecăm după ponderea pe care o dau perfecționării în domeniul tehnologiilor, fără a neglija problemele de informatică, organizarea și planificarea muncii, marketing, analiza valorii, protecția muncii ș.a.

Aceasta este linia pe care trebuie insistat. România și-a propus ca în decurs de zece ani să reînnoiască, practic, totalitatea producției sale industriale, condiție a dezvoltării economice, a competitivității pe piața externă. Aceasta cere un colosal efort pentru modernizarea tehnologică a întregului aparat productiv — ceea ce nu înseamnă, nici cercetarea, nici investițiile, nici licențele nu pot rezolva decît pe un teren „amenajat” prin pregătirea corespunzătoare a oamenilor.

Totodată, trecerea la autoconducere, autogestione, autofinanțare, participarea oamenilor muncii la beneficii presupun adaptarea organică, imediată a programelor de perfecționare la principiile măsurilor de înnoire a planificării și a mecanismului economico-financiar. Implicațiile sînt mai adînci decît, poate, ne dăm seama la prima vedere. Lărgirea și actualizarea cunoștințelor tehnice se impun potențate printr-o activă și efectivă **conștientizare economică** la toate nivelele, capabilă să multiplice eficiența cu care colectivele de muncă gospodăresc mijloacele ce le sînt puse la dispoziție. Subliniem, ca și cu altă ocazie, însemnătatea ce o capătă în context pregătirea membrilor consiliilor oamenilor muncii (vezi experiența din ramurile materiale de construcții, mine-petrol, metalurgie), clarificarea mecanismului participare-relații umane-responsabilitate în procesul conducerii; și nu e prea devreme pentru a se pregăti instrumentarul teoretico-metodologic adecvat **includerii în toate formele de perfecționare, pentru toți oamenii muncii, a unui breviar de conducere-organizare care să le faciliteze acestora exercitarea funcției complexe de decident-executant.**

Varietatea metodelor și tehnicilor raționale de organizare a producției și a muncii, varietatea condițiilor concrete ale unităților economice și ale locurilor de muncă îndeamnă la extinderea formulei unor **programe opționale**, care să dea participanților posibilitatea de a-și alege, dintr-o listă a temelor posibile, pe cele adecvate în cel mai înalt grad propriilor lor necesități.

Rezultă, din toate acestea, încă o învățătură pentru centrele de perfecționare: că nu este nici timp disponibil, nici nevoie pentru programe care nu au suficient caracter aplicativ. Capacitatea de instruire — amplificată frecvent prin participarea cadrelor din cercetare, proiectare, învățămînt superior, producție — va fi și așa suprasolicitată prin cerința de a mări frecvența ciclurilor de perfecționare, pe măsura accelerării procesului tehnic.

Tributul formalismului

METALURGIA, economia forestieră și industria materialelor de construcții, construcția de mașini, construcțiile industriale, transporturile și telecomunicațiile, consiliile populare ale județelor Botoșani, Satu Mare, Covasna, Olt, Hunedoara, Dimbovița ș.a. au depășit anul trecut cifrele planului de perfecționare a personalului muncitor cu pînă la și chiar peste 20%. Este, cum s-ar spune, o producție ce are asigurate și resursele, și desfăcerea; faptul că este destinată autoconsumului nu justifică însă în nici un fel tratarea ei uneori formală.

Ne referim la carențele în concepția, organizarea și desfășurarea programelor de perfecționare din unele unități — ținînd nu numai de baza materială, de insuficiența numerică și calitativă și stabilitatea personalului de instruire, ci și de chestiuni de conținut: corelarea planului de perfecționare cu cel economico-social al întreprinderii, cu noii parametri calitativi ai acestuia, motivarea participanților. Se preferă adesea formele extensive, deși cele intensive se știe că dau rezultate mai bune; structura programelor pentru muncitori nu ține întotdeauna seama de perspectivele evoluției profesionale, dictată de cea a tehnicii și tehnologiei (care, de pildă, cere tot mai mult policalificare și recalificare); sub raport didactic se exagerează uzul metodelor expozitive; modalitățile de evaluare a eficienței programelor, de urmărirea rezultatelor aplicării în practică a cunoștințelor dobîndite sînt încă deficitare etc.

Toț ca o rezolvare formală putem considera, eufemistic, „inițiativa” unor ministere de a transfera centrelor de perfecționare sarcina de control al activității pe această linie din unități, fără a le înzestra și cu autoritatea luării de măsuri; sau a unor centre industriale, de a eluda obligația ce le revine în organizarea perfecționării inginerilor, tehnicienilor, maștrilor din sistemul lor, lăsînd-o exclusiv în seama întreprinderilor.

Chiar dacă asemenea fenomene nu pot interveni decît în mică măsură la caracterizarea procesului de perfecționare în ansamblul său, ele nu trebuie să scape atenție, căci plivitul la timp îmbogățește recolta.

Despre unele sugestii privind perfecționarea perfecționării, desprinse din consfătuirea amintită, despre unele măsuri asupra cărora organizatorii, reprezentanții ministerelor, ai uniunilor sindicale de ramură și ceilalți participanți și-au dat consensul — în viitorul număr al revistei.

Dorin CONSTANTINESCU

1948 — Naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978

„Refacerea economiei țării, creșterea productivității, lichidarea urmărilor războiului, precum și exproprierea expropriatorilor au creat condiții pentru trecerea la organizarea și conducerea planificată a economiei, pentru începerea operei de construire a bazei tehnico-materiale a socialismului“.

(Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism)

INDUSTRIALIZAREA — PIVOTUL DEZVOLTĂRII ÎNTREGII ECONOMII, AL PROGRESULUI ȘI CIVILIZAȚIEI ROMÂNIEI SOCIALISTE (I)

NAȚIONALIZAREA principalelor mijloace de producție, exproprierea expropriatorilor, a constituit actul revoluționar decisiv care a permis statului democrat-popular al muncitorilor și țărănilor să pună bazele dezvoltării planificate a economiei noastre, dirijării conștiente a eforturilor materiale și umane în concordanță cu cerințele și obiectivele majore ale construcției socialiste. În acest cadru a devenit posibil ca pornind de la realitățile țării noastre, industrializarea să devină factorul de bază al progresului economiei și culturii, al ridicării nivelului de viață al poporului, dezvoltării multilaterale a societății, asigurării independenței și suveranității naționale. În deceniul care a trecut, industria României și odată cu ea întreaga economie socialistă s-au dezvoltat vertiginos, devenind capabile să valorifice din ce în ce mai eficient resursele naturale ale țării. În acest fel s-a putut ca dintr-o țară cu pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România să devină astăzi o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare, cu o economie care, în anii viitori, o va situa în rîndul țărilor lumii cu nivel mediu de dezvoltare. O retrospectivă comparată a anilor interbelici cu cei ai perioadei socialiste ni se pare oportună, aceasta demonstrînd pe deplin justetea liniei generate marxist-leniniste a partidului nostru de industrializare, de dezvoltare susținută a întregii economii, de înaintare sigură pe drumul progresului și civilizației.

ECONOMIA ROMÂNESCĂ ÎN CADRUL DIVIZIUNII INTERNAȚIONALE A MUNCII ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

În perioada dintre cele două războaie mondiale economia României prezenta toate caracteristicile unei economii slab dezvoltate, afît prin structura sa

cît și prin nivelul de dezvoltare al forțelor de producție în toate ramurile producției materiale. Deși în perioada ce a urmat primului război mondial, asistăm la o intensificare a procesului de industrializare, îndeosebi după criza economică din 1929-1933, ramura predominantă a economiei românești rămîne agricultura (tabelul nr. 1).

Contribuția relativ mai redusă a agriculturii la crearea produsului social în comparație cu venitul național se explică prin consumul mai redus de

mijloace de producție, deci de muncă materializată, în raport cu industria. În cazul de față acest consum este și mai scăzut, datorită slabei înzestrări tehnice a agriculturii și caracterului ei predominant extensiv.

Locul agriculturii în cadrul economiei românești reiese mai bine în relief dacă urmărim structura populației ocupate pe ramuri ale producției materiale. Conform datelor recensămîntului din 1930 în agricultură era ocupată 78,2% din populația activă a țării, iar în industrie 7,2%, iar după calculele lui V. Madgearu, ponderea populației active ocupate în industrie se ridica de fapt la 10,2%²⁾. Așadar, aproape opt zecimi din populația țării era ocupată în agricultură și numai o zecime în industrie. Caracterul predominant agrar al economiei iese și mai pregnant în evidență comparînd structura populației ocupate cu alte țări, în primul rînd cu țările dezvoltate din punct de vedere economic (tabelul nr. 2).

Prin urmare ponderea populației ocupate în industrie, în totalul populației active era în România considerabil inferioară celei din țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Cu toată intensificarea dezvoltării industriale din deceniul al patrulea, situația nu s-a ameliorat sensibil. În anul 1938 ponderea populației ocupate în agricultură reprezenta 76,5% din totalul populației ocupate în economie, în timp ce ponderea populației ocupate

Tabelul nr. 2
Situația comparativă a structurii populației ocupate³⁾

Țara	Anul	Ponderea în populația activă %	
		Industria	Agricultura
România	1930	10,2	78,2
Bulgaria	1926	9,0	80,0
Grecia	1926	15,9	53,7
Ungaria	1930	23,0	50,3
Italia	1921	29,5	47,3
Franta	1934	33,7	35,7
Germania	1933	40,4	28,9
Elveția	1930	45,4	21,3
Jlanda	1932	38,1	20,6
Anglia	1931	42,2	5,6

în industrie cunoaște o ușoară creștere la 11,5%, față de 10,2% în 1930⁴⁾.

Slaba dezvoltare industrială a României dobîndește o expresie și mai clară comparînd nivelul producției industriale pe locuitor cu cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic. Volumul producției industriale pe locuitor era în România de aproape 13,5 ori mai mic decît în S.U.A., de aproape 12 ori mai mic decît în Marea Britanie, de aproape 8,5 ori mai mic decît în Germania, de peste 7,3 ori mai mic decît în Franța⁵⁾ etc. Volumul producției industriale a României reprezenta în 1928 doar 0,30% din volumul producției industriale mondiale⁶⁾.

Tabelul nr. 3
Evoluția comerțului exterior al României în perioada 1910—1937 în milioane dolari aur S.U.A.⁷⁾

Anul	Total comerț exterior		Import		Export		Evoluția comerțului european %	Evoluția comerțului mondial %
	Milioane dolari	%	Milioane dolari	%	Milioane dolari	%		
1913	243,2	100,0	113,9	100,0	129,4	100,0	100,0	100,0
1922	182,1	74,9	15,1	73,7	97,0	75,0	93,5	112,6
1925	285,9	117,6	45,5	127,7	140,4	108,5	133,1	159,7
1927	432,1	177,7	90,1	178,3	229,0	177,0	135,4	160,6
1929	330,4	144,1	177,3	155,6	173,2	133,8	135,7	169,3
1931	227,0	93,5	94,3	82,7	132,8	102,6	85,1	95,4
1932	155,0	63,7	70,2	61,6	84,8	65,5	50,6	52,2
1935	165,1	67,9	64,9	57,0	100,2	77,4	47,5	58,7
1937	310,1	127,5	121,3	106,5	188,8	145,9	60,6	77,5

Tabelul nr. 4

Ponderea comerțului exterior al României în comerțul internațional¹⁾ (în %)

Anul	Ponderea comerțului exterior al României					
	în comerțul european			în comerțul mondial		
	Total	Import	Export	Total	Import	Export
1913	0,94	0,31	1,09	0,60	0,54	0,66
1922	0,75	0,64	0,90	0,40	0,36	0,44
1925	0,83	0,76	0,93	0,44	0,44	0,45
1927	1,24	1,04	1,43	0,66	0,60	0,73
1929	1,00	0,91	1,11	0,59	0,50	0,52
1931	1,03	0,77	1,36	0,55	0,45	0,70
1933	1,19	0,95	1,49	0,64	0,56	0,72
1935	1,35	0,94	1,87	0,69	0,53	0,87
1937	1,92	1,37	2,70	0,99	0,75	1,23

Tabelul nr. 5

Evoluția ponderii principalelor grupe de mărfuri în valoarea exporturilor României în perioada 1913—1937²⁾

	1913	1920	1927	1929	1933	1935	1937
Animale vii	0,43	0,19	6,72	6,38	2,85	5,66	4,24
Produce animale alimentare	1,68	0,56	2,19	3,07	2,55	2,59	2,35
Cereale și derivatele lor	66,86	67,20	49,90	30,92	23,02	19,61	32,24
Legume, flori, semințe și părți plante	5,09	6,60	4,54	3,43	4,81	6,61	5,53
Lemn și industrii derivate	3,54	5,72	12,10	16,16	7,14	3,70	3,96
Combustibil mineral, petrol și derivate	19,60	19,09	19,72	33,25	55,31	51,69	40,52
Fier și lucrări din fier	0,59	0,15	0,30	0,18	0,28	0,11	0,11
Aparate, mașini și motoare	0,06	0,00	0,07	0,08	0,11	0,02	0,01

Slaba dezvoltare industrială era însoțită de o structură de ramură necorespunzătoare, inadecvată unei evoluții dinamice, caracterizată printr-o slabă dezvoltare a industriei prelucrătoare în general, a ramurilor cheie generatoare, propagatoare și consumatoare, de progres tehnic îndeosebi, printr-un scăzut grad de valorificare a resurselor naturale. În anul 1932, de pildă, ponderea grupei A în totalul producției industriale reprezenta 41,8%, în timp ce ponderea grupei B — producția de bunuri de consum — reprezenta 58,2%. Ameliorarea survenită în perioada următoare a fost modestă, ponderea grupei A sporind în anul 1933 la numai 45,5%³⁾.

PARTICIPAREA ECONOMIEI ROMÂNIEȘTI LA CIRCULUL ECONOMIC INTERNAȚIONAL

Participarea României la circuitul economic internațional în perioada analizată s-a concretizat, aproape în exclusivitate, în participarea la schimburile comerciale. Aria geografică de desfășurare, volumul, structura și eficiența comerțului exterior au fost puternic marcate de nivelul și structura dezvoltării economice. În anul 1919 peste 99% din comerțul exterior al României (respectiv 99,13%) se făcea cu un număr de 22 de țări, majoritatea lor covârșitoare din Europa. Ponderea țărilor europene în comerțul exterior al țării noastre reprezenta circa 84%. În anul 1937 în comerțul exterior al României, un număr de 26 de țări, din care 22 europene și 4 extra-europene dețineau o pondere de 96,08% din totalul comerțului exterior⁴⁾. Ponderea țărilor europene în cadrul acestuia se ridica la circa 83,5%. În perioada 1910—1937 volumul comerțului exterior al României a crescut de aproximativ 1,6 ori, din care importul cu peste 55%, iar exportul cu peste 60%, așa cum se poate constata din datele tabelului nr. 3.

Comerțul exterior al României a avut o evoluție sinuoasă, similară, în mare măsură evoluției comerțului ce-

lorlalte țări europene și a comerțului mondial în genere. După o scădere însemnată intervenită în condițiile primului război mondial, urmează o perioadă de creștere rapidă, ce continuă pînă în anul 1927, cînd volumul comerțului exterior al țării noastre depășea cu aproape 78 la sută nivelul anului 1913 și de aproape 2,4 ori nivelul anului 1922, după care urmează o cădere bruscă în anii crizei economice din perioada 1929—1933, nereușind, practic, să revină la nivelul anterior pînă la sfîrșitul intervalului. Este important

Tabelul nr. 6

Evoluția ponderii principalelor grupe de mărfuri în valoarea importului României¹⁾ (în %)

	1913	1920	1925	1929	1933	1935	1937
Lînă, parul și lucruri din ele	5,60	10,09	7,05	6,90	9,64	6,11	6,14
Textile vegetale și industrii derivate	11,00	36,56	29,84	25,78	33,26	25,03	22,56
Fier și lucrări din fier	29,33	9,21	14,46	15,72	10,64	17,33	17,49
Mașini, aparate și motoare							
Vehicule	10,00	2,89	6,65	13,50	9,34	16,45	18,91
Produce chimice	4,62	1,59	5,51	5,10	4,02	4,45	4,35
și medicamente	2,30	1,84	1,76	2,22	4,31	4,23	3,30

de remarcat faptul că cel mai rapid s-a redresat și a crescut exportul, ceea ce se explică, aproape exclusiv, prin sporirea rapidă a exportului de petrol, care nu a cunoscut o scădere nici chiar în anii crizei. Astfel, în perioada 1920—1936 exportul de petrol a sporit fără încetare, depășind în anul 1936 de peste 27,6 ori volumul anului 1920⁵⁾. În ultimul an al perioadei, cînd se declanșează o nouă criză, el cunoaște însă o scădere destul de importantă.

Locul economiei românești în schimburile economice internaționale își găsește exprimarea în ponderea comerțului exterior al țării noastre în cadrul comerțului internațional european și mondial.

Ponderea României în comerțul european și cel mondial, îndeosebi în ceea ce privește ponderea exportului său, după 1920, cu excepția anilor 1928—1929, s-a aflat, în general, în creștere, reflectînd o participare mai mare a României la diviziunea internațională a muncii (tabelul nr. 4). Dar, așa cum s-a mai remarcat, această creștere este legată, aproape exclusiv, de intensificarea exportului de petrol.

Locul specific al economiei românești în cadrul acestei diviziuni reiese și mai pregnant în evidență urmărind structura pe grupe de mărfuri a exportului și importului său. Slaba dezvoltare a industriei, înainte de toate a celei prelucrătoare, își află pe deplin reflectarea în structura exportului. Principalele produse exportate de România erau produsele agricole, în primul rînd cerealele, animalele vii, lemnul și ulterior petrolul, acesta din urmă devenind, spre sfîrșitul intervalului, principalul produs de export (tabelul nr. 5).

În ceea ce privește importul, acesta constă în cea mai mare parte din produse manufacturate, în principal bunuri de consum, cum lesne se poate constata din informațiile furnizate de statisticile vremii (tabelul nr. 6).

În ansamblu, în valoarea totală a importurilor, produsele fabricate dețineau peste 80%, iar materiile prime circa 12%⁶⁾.

Structura necorespunzătoare a exporturilor și importurilor, determinată, pe de o parte, de starea de subdezvoltare economică, iar pe de altă parte, de politica promovată, în acest domeniu, de clasele dominante, ce nu ținea seama de interesele fundamentale ale economiei naționale, a generat o scăzută eficiență a relațiilor economice externe ale României interbelice.

După cum reiese din datele existente, pentru fiecare tonă de mărfuri importată în perioada interbelică, cu variații de la an la an, România trebuia să exporte între 5,3 și 15,6 tone mărfuri indigene, discrepanța atîngînd punctul culminant în timpul crizei, care a afectat într-o măsură considerabil mai

mare prețurile materiilor prime și ale produselor cu un grad scăzut de prelucrare.

dr. Gh. DIȚU
Cluj-Napoca

¹⁾ Marcela Felicia Iovanelli, „Industria românească 1934—1938”, Ed. Academiei R.S.R., Buc., 1975, p. 189.

²⁾ V. Madgearu, „Evoluția economiei românești după războiul mondial”, Ed. Independența economică, București, 1940, p. 137.

³⁾ Op. cit. p. 138.

⁴⁾ Marcela Felicia Iovanelli, op. cit. p. 209.

⁵⁾ Enciclopedia României, vol. III, Economia națională, cadre și producție, p. 830.

⁶⁾ Idem.

⁷⁾ Marcela Felicia Iovanelli, op. cit. p. 186.

⁸⁾ Calculat după: Comerțul exterior al României, 1928—1937, vol. I, partea I, București, 1939, pp. 90, 312, 313, 450—459.

⁹⁾ Idem.

¹⁰⁾ Comerțul exterior al României; 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 150—151, 386—387; partea a II-a, pp. 20—21.

¹¹⁾ Comerțul exterior al României 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 569—574.

¹²⁾ Comerțul exterior al României, 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 152—153, 388, 389, vol. I, partea a II-a, pp. 24—25.

¹³⁾ Comerțul exterior al României 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 96—97; 313—319; partea a II-a: pp. 10—19.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

IZVORITE din adîncurile istoriei patriei, idealurile revoluției de la 1848, coincidente în Muntenia, Moldova și Transilvania, aceasta din urmă provincie românească vremelnice și arbitrar despărțită de trupul țării, s-au înscris ca nobile năzuințe și țeluri ale poporului, urmărind propășirea națiunii. Între aceste idealuri suveranitatea națională, politică și economică, economică și politică, se află pe un loc de frunte.

Cu deplin temei se poate afirma că înțeleasă în unitatea organică dintre libertatea națiunii române în interiorul țării și în relațiile internaționale, ideea de suveranitate națională constituie una din coordonatele esențiale ale gândirii noastre patriotice și progresiste de la 1848. În lucrarea „Cîntarea României” se subliniază că „Slobozenia e îndoită : cea dinlăuntru și cea din afară... ele sînt surori, una fără alta nu pot trăi. Slobozenia din afară este neatîrnarea moșiei (patriei — n.n.) în care ne naștem și care ne hrănește... Slobozenia dinlăuntru este legea așezată prin învoirea tuturor și la care toți deopotrivă se supun” (!) Surprinderea acestor două atribute fundamentale ale suveranității naționale apare deosebit de clară și în concepția ardeleanului Simion Bămuțiu. Definind suveranitatea în interiorul țării el spunea că „maiestatea poporului român e însăși puterea supremă ce se cuvine lui și numai lui în toată întinderea teritoriului său, a indivizilor săi și a scopurilor sale naționale.”) Iar în relațiile internaționale suveranitatea națiunii române „este un drept personal al ei ce nu are nevoie de nici o demonstrațiune și în puterea acestui drept ea a putut și poate pretinde celorlalte națiuni să o recunoască și să o respecte ca pe o națiune liberă și independentă, ca pe doamna supremă și proprietara exclusivă a teritoriului său, precum a fost și e în adevăr recunoscută ca atare.”3)

130 de ani de la
revoluția de la 1848

GÎNDIREA ROMÂNEASCĂ
DE LA 1848
DESPRE FUNDAMENTUL
ECONOMIC AL
SUVERANITĂȚII NAȚIONALE

Însă cărturarii generației de la 1848 au înțeles totodată că suveranitatea politică rămîne un „cuvînt sec”, o noțiune lipsită de conținutul ei real dacă nu are un puternic fundament economic, material. Mihail Kogălniceanu afirma îndreptățit că „Țara noastră trebuie să aibă odată suveranitatea și asupra intereselor ei economice, ea ține să fie stăpînă la ea acasă, să arate că și ea are puterea ei și că nu are nevoie să cerșească nici tratate și nici convenții.”4) Gînditor profund și cuterător, el atrăgea atenția că România ar fi fost mult mai avansată pe calea progresului și civilizației dacă toate capitalurile și întreaga activitate economică nu s-ar „cheltui în desert”, ci ar fi intens folosite „în sporirea bunăstării materiale a țării, singura care ne poate duce la bunăstarea intelectuală”, adică la adevărata civilizație. Reprezentant eminent al gândirii de la 1848, George Barițiu pornea și el de la premisa reală și justificată după care

„Fără avuții (dezvoltarea economiei — n.n.) nu poate fi vorba de cultură și mai puțin de libertate.”5)

În preajma revoluției de la 1848, cit și după acest mare eveniment, gînditorii cei mai înaintați ai epocii, din Muntenia, Moldova și Transilvania, au ajuns la concluzia, întemeiată, conform căreia fundamentul economic al suveranității naționale îl constituie improprietățile țăranilor, îmbunătățirea situației lor materiale și morale. Apărîndu-și proprietatea și libertățile sale poporul își apăra totodată și patria sa, independența țării. Dimpotrivă, atunci cînd poporul este lipsit de proprietate și de drepturi politice el nu mai este interesat în apărarea suveranității naționale. „Pentru ce să se mai jertfească poporul pentru libertate, cînd nu se poate bucura de dînsa, cînd este și va rămîne rob ? Pentru ce să mai apere o țară unde nu are nici un drept, nici o palmă de pămînt, nici chiar libera dispoziție a muncii sale ?”6)

Starea de mizerie a maselor, lipsa lor de bunuri materiale și de drepturi democratice le fac indifferente față de soarta patriei, iar noțiunea de suveranitate nu mai are pentru ele nici o semnificație. Cum spunea N. Bălcescu, „robul nu are patrie pentru că robul nu are nimic.”

Pentru a întări la acest popor viteaz și cu dragoste față de pămîntul țării interesul major al cuceririi și apărării suveranității naționale era absolut necesară improprietățile țăranilor, transformarea lor din robi în proprietarii pămîntului pe care îl muncesc de veacuri. Era cunoscut că națiunile în care țăranii sînt proprietari de pămînt sînt superioare din punct

FIȘE

DEZARMAREA
și noua ordine
internațională

editura politică

● Apărut zilele acestea în Editura Politică, volumul Dezarmarea și noua ordine internațională (coordonator dr. Nicolae Ecobescu), 418 p., prezintă, în-

tr-o culegere de studii riguroase științifice alcătuite, concepția partidului și statului nostru în problemele dezarmării, contribuțiile de prestigiu ale României în acest domeniu, rolul determinant al gândirii creatoare, novatoare și al inițiativelor tovarășului Nicolae Ceaușescu căruia îi revine meritul de a aborda o problemă de dezarmare ca o componentă de bază a noii ordini. Un amplu capitol de deschidere a lucrării, semnat de dr. Nicolae Ecobescu, operind cu concepte de bază ale acestei tematici de o mare complexitate, conturează cu limpezime cele două mari procese din perioada postbelică — escalada înarmărilor și lipsa de productivitate a tratatelor de dezarmare —, cauzele ce le-au generat și, mai ales, soluțiile preconizate de partidul și statul nostru. Alte contribuții din volum, purtînd semnături de prestigiu (George Macovescu, Gheorghe Dolgu, Costin Murgescu, Constantin Ene, Romulus Neagu și alții) tratează diversele componente ale volu-

minosului dosar al cursei înarmărilor și dezarmărilor, prin prisma exigențelor noii ordini.

Abordare formalizată
a ecologiei

● Într-o abordare sistemică — scrie Janusz Szymer într-un articol cu titlul L'homme et l'environnement (Omul și mediul), apărut în revista PERSPECTIVES POLONAISES (nr. 3/1978) omul și natura sînt considerate un sistem unic, foarte complex, adică un ansamblu de elemente reciproc interdependente. Această interdependență se exprimă în faptul că orice modificare a stării unui element oarecare antrenează schimbări în toate celelalte elemente și în întregul sistem. Abordarea sistemică permite o anumită formalizare, introducerea unei anumite ordini în gîndire și în modul de cercetare, normalizarea și unificarea terminologică, înlăturînd ermetismul limbajului specializat al fiecărei discipline. Autorul analizează pe larg diferite tipuri de modele utilizate

în cercetările ecologice, punînd accentul pe ideea că acestea cer o abordare pluridisciplinară, exhaustivă, care să imbine specializarea îngustă cu cuprinderea complexă a problematicii. Cercetările poloneze pornesc de la modelele cele mai simple, cuprinzînd puține elemente și se dezvoltă prin concretizare graduală, mărînd numărul de elemente și gradul de complicitate a interacțiunilor lor. De la „cutia neagră” se trece la „matricele de interacțiune încrucișată”, la hărțile „sozologice”, la modelele flux, la modelele de modificare a stării ș.a., care, cu progresul calculului electronic și mărirea informațiilor disponibile, dau o reflectare tot mai precisă a realității.

Energia și scara
intreprinderilor

● Un caiet special, destinat tehnologiei energetice, în cadrul căruia sînt amplu prezentate perspectivele pentru omenire ale diferitelor surse de energie, este anexat numărului din 15-16 IV a.c., al cotidianului

vedere material și moral națiunilor în țările țării sunt simplii robi. Primul gând al lui Nicolae Bălcescu, „apără mlaștile și pămintul nașterii lor, sint mlaștile și pătrunse de sentimentul național, se împotrivesc cu mai multă energie năvălirilor străine, într-un cuvânt ei iubesc mai mult la interesele sacre ale patriei.”). Ca urmare, conchide gânditorul, „pentru a avea o patrie, pentru a putea apăra și a apăra și naționalitatea noastră, este de neapărată trebuință ca țara să fie proprietar. Fără aceasta țara nu e naționalitate.”⁶⁾

Indiscutabil, fundamentul economic al suveranității nu este redus numai la împrietărirea țărănilor, deși aceasta era condiție esențială și indispensabilă a creșterii și menținerii independenței naționale. Încă înainte de 1848, începe să se găsească loc în gândirea epocii — la început timid — ideea industrializării țării, ca bază economică a libertății și demnității naționale, a prosperității poporului român. Chiar dacă această idee nu a fost realizată în toată amploarea și complexitatea ei — ea purtând și patina vremii — s-a înscris ca un semn distinct al luptărilor și patriotismului, al profunzimii și progresului, al civilizației și modernizării economiei naționale.

În studiul intitulat „Despre importanța economiei politice”, publicat în 1844, Ion Bălcescu avansa ideea extrem de prețioasă că industria este „mișcătorul neamurilor”, în natura și esența sa ea reprezintă înainte alergătorul neatinării și al slobozimei”, acel „A fi sau a nu fi al lui Shakespeare” pentru existența și suveranitatea unei națiuni. Deși afirma că industria românească va rămâne „pentru

multe veacuri” industrie agricolă, el pune baza industriei la baza progresului și civilizației națiunii, socotind-o ca purtător material al suveranității naționale. De industrie depindea nu numai bunăstarea materială și morală a poporului, ci însăși „existența noastră politică și națională”. De asemenea, M. Kogălniceanu pleda și el pentru „dezvoltarea industriei noastre născunde” și numai atunci „când vom fi pe tărîmul industriei și agriculturii destul de tari, vom arăta că vom fi darnici și vom zice: ne dați, vă dăm, nu ne dați, ca să vă dăm, noi trăim și fără dvs.”⁷⁾ Afirmatia se referea la schimburile economice ale României cu celelalte țări.

George Barițiu pornea de la faptul, demonstrat de istorie, că cei care au supus alte popoare, le-au acaparât mai întâi bogățiile, fiindu-le apoi ușor să le transforme în popoare sclave. Fără o puternică economie națională bazată pe industrie proprie, națiunile dezvoltate „ne iau de popoare barbare și proaste, pe care să ne facă tributare fabricilor, intereselor și plăcerilor lor.”⁸⁾ Ideea dezvoltării industriei se materializează și se realizează numai atunci când întreprinderile industriale se află pe teritoriul țării, iar materia primă, „productele crude” se lucrează, în mare parte, tot în țară. Drept urmare, toate beneficiile și câștigurile industriei sint ale țării și contribuie la consolidarea suveranității naționale. S. Bărnăuțiu considera și el că fără dezvoltarea industriei și comerțului nu poate exista libertate națională. Străinii i-au „mărginit pe români numai la agricultură”, creîndu-și capitaluri puternice din exploatarea bogățiilor poporului român. Ei au pus stăpînire pe toate sur-

sele „cîștigului” și au inundat țările române cu produsele industriei lor, fundînd în aceste țări „ale piinef și ale abundenței una sistema de caristia perpetua”. Rămînînd numai cu agricultura, poporul român nu poate concura nicăieri cu străinii, „care îl resping cu non plus ultra”.

Din această succintă analiză se desprinde concluzia caracterului militant și patriotic al gândirii de la 1848, a responsabilității celor mai de seamă reprezentanți ai ei față de destinele și viitorul poporului român, față de fundamentul economic al suveranității naționale, față de progresul general al națiunii române. Investigațiile lor lucide și realiste în abordarea bazei economice a independenței patriei se înscriu la loc de cinste în patrimoniul gândirii noastre economice, ridicată astăzi de partid, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu pe culmi înalte, la cotele aprecierii și respectului în întreaga lume.

lector univ. dr. Mihalache TURTOL
Timișoara

- 1) Alecu Russo, Serieri alese. București, 1959, p. 97—98.
- 2) Simion Bărnăuțiu, Dreptul public al românilor, Iași, 1867, p. 87.
- 3) Ibidem, p. 196.
- 4) M. Kogălniceanu, Texte social-politice alese, București, 1967, p. 368.
- 5) George Barițiu, Serieri social-politice, București, 1962, p. 423.
- 6) N. Bălcescu, Opere vol. I. București, 1953, p. 255.
- 7) N. Bălcescu, Ibidem, p. 233—234.
- 8) Ibidem, p. 237.
- 9) M. Kogălniceanu, Texte social-politice alese, București, 1967, p. 369.
- 10) George Barițiu, Serieri social-politice, București, 1962, p. 147.

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE. În cadrul acestuia, un reviu acordat de dr. Bruce Murray, de la California Institute of Technology, se referă la metodele motrice ale schimbărilor tehnologice în domeniul energiei. Dr. B. M. afirmă că întreprinderile foarte mari, modelate după dimensiunile pieței internaționale a petrolului, au atins deja limitele dezvoltării lor dimensionale. Ar exista o serie de indicii că „acest sistem scire”, printre acestea îndeosebi faptul că tehnologiile utilizînd surse noi de energie impun costuri ridicate și devin astfel forțe motrice ale unor soluții regionale și în general „de scară redusă”. Energiile geotermice și solară, de pildă, sint surse variabile după regiune. Sistemul energetic al viitorului ar rezulta dintr-o îmbinare între economiile de scară mare și cele de scară redusă, regională sau locală. O forță puternică în calea utilizării energiei solare o constituie încă, după autor, investițiile sistematice în conducte petroliere, în sistemele de transmisie a electricității și întreprinderile de scară mare.

Jean Fourastié : o creștere cu resurse neregenerabile minime

● Profesorul Jean Fourastié afirmă într-un interviu acordat revistei L'USINE NOUVELLE (aprilie a.c.), sub titlul Une croissance différente est possible et nécessaire (O creștere diferită este posibilă și necesară), că starea actuală a resurselor de materii prime și de energie nu este un impediment pentru creșterea economică. Ar fi vorba însă de o creștere diferită de cea precedentă — anume o creștere dirijată spre produse foarte utile pentru omnire, dar care consumă mai puține materii prime și energie. După autor, foarte multe sectoare industriale se pretează unei atari creșteri. Schimbarea necesară, spune J.F., ar fi benefică pe termen lung, dar oarecum dureroasă pe termen scurt. Ca mijloc al acestei schimbări se propune pirghia prețurilor, care ar urma să defavorizeze produsele cu consumuri mari de materiale și de energie. Dacă nu se intervine în acest sens și se menține euforia creșterii bazate pe resurse

neregenerabile se va ajunge într-o zi sau alta — afirmă J. Fourastié — la restricții cu atât mai severe cu cât va fi lăsată o perioadă de adaptare mai lungă.

● Pornind de la imperativul edificării unei noi ordini economice internaționale, Ștefan Mihai, dr. Sorica Sava, Marcel Duhăneanu, Marina Rudăreanu, Sanda Arsene și Eufrosina Ionescu și-au propus să analizeze, în această lucrare (232 p.),

FIȘE

unele aspecte esențiale ale restructurării relațiilor economice pe plan mondial în vederea eliminării decalajelor dintre state. Problematika tratată nu are doar o semnificație teoretică, ci și o finalitate practică, în legătură cu eforturile pentru găsirea unor soluționări democratice ale problemelor grave cu care se confruntă omenirea în condițiile adâncirii interdependenței dintre diversele economii suverane. Într-o abordare multilaterală, lucrarea se oprește asupra: valențelor conceptului românesc de nouă ordine în relațiile economice internaționale; restructurării mecanismului de funcționare a relațiilor economice dintre state; diviziunii internaționale a muncii; politicilor comerciale internaționale; sistemului generalizat de preferințe; folosirii suverane a bogățiilor naționale; problemelor legate de societățile transnaționale. Coordonator: dr. Sorica Sava.

ÎN DEZBATERE:

CRITERII ȘI MODALITĂȚI DE APRECIERE A EFICIENȚEI ÎN PERSPECTIVA PROCESULUI CIRCULAR ACTIV

La dezbateri au participat: **Constantin CALOIANU**, directorul Direcției planurilor și prognozelor din Comitetul de Stat al Planificării, directorul Institutului de planificare și prognoză, **dr. Mihai CAPĂȚĂ**, director în Direcția Centrală de Statistică, **dr. ing. Corneliu RUSSU**, directorul Institutului de economia industriei, **dr. Aurel IANCU**, director adjunct științific la același institut, **prof. dr. Alexandru GHEORGHIU** și **prof. dr. Constantin IONETE** — A.S.E. București, **prof. dr. Nicolae Belli**, Institutul agronomic București, **dr. Ihor LEMNIU**, Institutul de economie socialistă, **dr. Vasile OJOG**, Institutul de proiectări pentru industria construcțiilor de mașini, **dr. Alexandru MIHAILESCU**, **Viorica RĂDUCANU** și **Mihai GIUVELEA**, cercetători științifici la Institutul de economia industriei, **dr. Mario DUMA**, șeful laboratorului de informatică și conducere din Institutul de cercetări și modernizări energetice, **ing. Persida TUROVSCHI**, Centrala industrială de prelucrări metalurgice **dr. Maria POPESCU** și **Dan POPESCU** — „Revista economică”.

Sporirea eficienței — trăsătură esențială

CONSTANTIN CALOIANU. Problemele dezbaterii noastre urmează să fie atacate în lumina finalității procesului circular activ: obținerea unor valori de întrebuintare cât mai ridicate din materia primă de bază prelucrată, respectiv o valorificare completă și complexă pe diferite circuite tehnologice a fiecărui component util al acesteia.

1. Pornind de la aceste finalități, se poate afirma că procesul circular activ răspunde pe deplin exigențelor actuale legate de prelucrarea cât mai adâncită a materiilor prime, materialelor, de utilizarea superioară a energiei. Cantitativ, aceste aspecte calitative ale activității economice noi le exprimăm în mod curent prin creșterea indicilor de valorificare (valoarea producției obținute pe unitate de materie primă prelucrată) precum și prin dinamica gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei (raportul dintre valoarea producției și valoarea materiilor prime din care aceasta este obținută). Dar sînt oare suficiente de riguroși, de expresivi în a materializa scopurile urmărite — o valorificare superioară — acești indicatori? Nu există oare și alte posibilități în acest sens? În esență, este vorba ca în cadrul proceselor circulare active de valorificare a materiilor prime și materialelor producția să fie realizată cu cheltuieli materiale minime, respectiv să se obțină o producție netă cât mai ridicată, un aport cât mai mare la sporirea venitului național, iar aceasta în condițiile respectării restricțiilor legate de utilizarea materiilor prime și energiei.

2. Transpunerea cu rezultate superioare în practică a acestor deziderate face necesară conceperea și aplicarea de **tehnologii** care să valorifice cât mai complet materiile prime și energia într-un număr cât mai redus de cicluri de producție din care primul ciclu să aibă randamentul cel mai ridicat. Într-o formă generală avem de-a face cu o formulă de tipul:

$$\eta_t = \sum_{i=1}^n (a_1 \eta_1 + a_2 \eta_2 + \dots + a_n \eta_n)$$

în care:

a = cantitatea de component util conținută în materia primă
 η = randamentul de recuperare a componentului util.

Restricția procesului constă în asigurarea unui număr cât mai redus de cicluri de producție; aceasta întrucît pentru realizarea unei finalități pe măsura creșterii acestora randamentul total de valorificare a materiilor prime este, de regulă, în scădere.

Rezultate superioare în această direcție se obțin de regulă în practică în sectoarele prelucrătoare (repere realizate prin presare, în loc de turnare-forjare, prelucrarea prin electroeroziune a pieselor cu configurații complicate, producția de tripotaje, țesături confecții ș.a.). Cu unele adăugiri asemenea procese ar putea ilustra, într-o formă simplă, un proces circular activ. Dacă totuși nu este posibil să se realizeze un singur ciclu, o cerință esențială este ca numărul acestora să fie minim, iar în primul ciclu să se obțină un indice de valorificare cât mai ridicat. Acestui deziderat i se circumscriu în prezent măsurile stabilite pentru creșterea coeficientului de scoatere a oțelului în producția de laminate, care în conformitate cu orientările stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, trebuie să ajungă în cincinalul viitor la 87—88 la sută prin reducerea pierderilor în procesele de turnare și încălzire a lingourilor și semifabricatelor, extinderea

turnării continue a oțelului ș.a. Este de subliniat și faptul că eficiența proceselor circulare de prelucrare este direct influențată de structura producției obținute, de creșterea continuă a ponderii sortimentelor superioare, problemă care se pune independent de numărul de cicluri de prelucrare a materiilor prime.

3. În multe cazuri însă valorificarea maximă a materiilor prime nu se poate realiza în 1—2 cicluri de fabricație, desigur desfășurate pe o gamă largă, rămîind cantități însemnate de resurse secundare și deșeuri care necesită prelucrări ulterioare. Se pun de data aceasta unele probleme noi legate de: organizarea colectării și prelucrării (centralizate cum este necesar adeseori) a acestor resurse; stabilirea unei tehnologii adecvate de valorificare a fiecărui tip de resursă secundară sau deșeu. În aceste cazuri se impune asigurarea unor capacități optime de prelucrare, care să permită recuperarea economică a tuturor componentelor utile din aceste resurse. Este cazul deșeurilor de metale neferoase, de hîrtie, de textile, sticlă ș.a.

Situațiile în care resursele secundare pot fi valorificate în locul de producere al acestora sînt limitate; un exemplu constituie recuperarea resurselor energetice secundare dar aici soluțiile tehnologice trebuie să aibă în vedere fiecare tip de purtător de energie în parte (gaze arse, apă caldă sau fierbinte etc.) și uneori chiar și fiecare generator, precum și fiecare fel de utilizator potențial.

4. Este de menționat că uneori tehnologiile de valorificare a resurselor secundare ca și tehnologiile necesare în general pentru realizarea procesului circular activ pot fi mai costisitoare decît cheltuielile ce se fac în cadrul ciclurilor primare de fabricație. Nu trebuie însă uitat că în aprecierea eficienței unor astfel de prelucrări trebuie să se ia în calcul atît efectele directe cît și cele indirecte, atît efectele cuantificabile în prezent cît și cele considerate încă necuantificabile dar care trebuie totuși apreciate, atît efectele economice cît și cele sociale.

Avem în vedere, de exemplu anihilarea unor poluanți (apreziduale în industria chimică, gaze arse în industria metalurgică și a materialelor de construcții etc.); posibilitatea recuperării unor componente utile necesare economiei naționale (ca de exemplu: germaniu, seleniu, cadmiu etc. — care în procesele tehnologice primare se conturează în diversele subproduse ale metalurgiei neferoase, valorificarea acestora reprezintă simultan anihilarea unor factori de poluare și în același timp singura cale de producere a unor astfel de metale); posibilitatea utilizării la un nivel mai ridicat a utilajelor, instalațiilor și mașinilor, a forței de muncă, a diminuării sau chiar eliminării unor cheltuieli de transport ce adeseori încarcă într-o pondere importantă costurile produselor; evitarea scoaterii din producția agricolă a unor terenuri etc.

Sînt argumente convingătoare ce demonstrează că aprecierea eficienței procesului circular activ nu trebuie realizată prin comparații simpliste ci din unghiuri multiple, într-o manieră complexă, încorporînd în calcule efecte înlănțuite, avantaje nemijlocite ca și derivate. Însăși metodologia de calcul a eficienței economice se cere regîndită.

Sugerăm astfel discuțiilor cîteva aspecte menite să releve impactul proceselor circulare active de valorificare a materiilor prime, materialelor și combustibililor asupra laturilor calitative ale dezvoltării. Ele pot fi îmbogățite cu altele noi, detaliate, completate. Să căutăm deci să punem mai mult în relief — sub aspectul analizei, cuantificării etc. — această legătură organică care există între procesul circular activ și eficiență, privită prin prisma rigorilor dezvoltării calitative a economiei.

Concepte și metodologii relate cu complexitatea noile exigențe ale realității

MARIA POPESCU. Citeva reflecții cu caracter mai general asupra conținutului conceptului de eficiență se impun deoarece de modul cum apreciam eficiența economică, de metodologia de calcul a acesteia depind numeroase decizii economice, depinde asimilarea mai rapidă sau lentă a elementelor de progres științific și tehnic în producția materială. Nu este o simplă discuție de tehnicieni specialiști în metodologie ci este o încercare de evaluare a modului în care au evoluat lucrurile în meniul economiei sub impulsul revoluției tehnico-științifice și schimbărilor conjuncturale din lume; este o încercare de a măsura în care conceptele cu care operează știința economică — aici eficiența economică — precum și metodologia de calcul a indicatorilor de fundamentare a acestora reflectă realitatea. Sunt elemente care prezintă o importanță deosebită; de modul cum economiștii și tehnicienii întocmesc studiile de fundamentare a investițiilor depinde, în mare măsură, modul în care se accelerează progresul economic și se valorifică sursele naturale ale țării și de creativitate, de inteligență ale științei noastre socialiste.

În acest sens mi-aș permite să subliniez faptul că și conținutul conceptului de eficiență economică este supus schimbării în funcție de modificările ce apar în domeniul tehnicii și tehnologiei, al economiei și societății în general, al conjuncturii economice internaționale etc. etc. O succintă incursiune în istoria producției de bunuri materiale ne dezvăluie faptul că de-a lungul timpului omul a acționat asupra naturii (cu tehnica specifică fiecărei epoci) în scopul de a-i smulge resursele naturale și de a utiliza și domina forțele naturii în interesul său. Progresele științei și tehnicii, abundența resurselor și prețurile scăzute ale materiilor prime și energetice (extrase îndeosebi din colonii) au contribuit la crearea unei veritabile stări de spirit euforice caracterizată prin considerarea că omul domină natura și nu are nici un fel de limite sau restricții în utilizarea resurselor și forțelor ei, apreciate ca inepuizabile și gratuite. Ca atare, toate progresele din domeniile tehnicii și tehnologiei au fost orientate exclusiv spre economisirea muncii omești. Felul suprem al producției era obținerea de cât mai multe produse în timp cât mai scurt — deci mai ieftine. Cu ce consum de resurse naturale se obțineau aceste produse, cu ce prejudicii pentru echilibrul mediului natural sînt întrebări care nu constituiau vreo preocupare pînă în a doua jumătate a secolului nostru. După cum bine se știe și conceptul de eficiență economică și implicit metodologia de calcul sînt tributare acestei mentalități (desigur constituită în condiții istorice diferite).

Dar vremurile s-au schimbat în mod radical. Au apărut rigori și restricții noi de care generația noastră abia începe să devină conștientă, dar care vor deveni în timp tot mai stringente. Caracterul epuizabil al unora din resursele naturale neregenerabile, limitele exploatarei celorlalte, pericolele pentru însăși existența speței umane pe care le prezintă nerespectarea (prin poluare) a unor echilibruri ale mediului ambiant aduc în față noștrii rigori și restricții noi în ceea ce privește acțiunea și ajutorul tehnologiilor moderne asupra naturii pentru a-i mulge roadele și folosi energiile. Ca urmare, în condițiile actuale eficiența producției de bunuri materiale se supune unor noi restricții. Exigențe calitativ superioare apar pe primul plan, realizarea de cât mai multe produse din aceeași cantitate de resurse naturale, cu un consum energetic minim și în condițiile respectării echilibrului mediului ambiant devine prioritară.

Politica economică a partidului nostru a sesizat la timp aceste schimbări și a adoptat obiective care răspund acestor exigențe și restricții noi. Din păcate (dealtfel cum e și firesc într-o oarecare măsură) știința rămîne în urma vieții. Și astfel, constatăm azi necesitatea de a răspunde cât mai operativ îndemnului adresat de președintele țării de a contribui la reconsiderarea conținutului acestui important concept al economiei politice — eficiența economică a indicatorilor săi. Numai prin **redefinirea corectă a conținutului conceptului și prin perfecționarea instrumentarului metodologic de calcul a eficienței** în sensul adaptării acestuia la noile rigori și restricții pe care le impune conjunctura economică actuală vom putea reflecta în mod corect condițiile noi ale producției materiale și vom putea pregăti evoluția viitoare.

Conceperea complexelor de producție pe baza procesului circular activ de valorificare superioară a resurselor naturale este posibilă numai în condițiile în care calculele de fundamentare și deciziile de investiții în acest domeniu sînt făcute cu ajutorul unei metodologii de calcul a eficienței care țin seama de rigori și restricțiile zilelor noastre. Dacă ne-am baza pe o metodologie învechită, care nu corespunde noilor exigențe, rezultatele ar fi departe de realitate și de cerințele de progres ale viitorului. Conceperea complexelor de producție — acolo unde se prezintă — pe baza procesului circular activ răspunde exigențelor

prezentului și viitorului pentru că implică o valorificare optimă — cu ajutorul unor tehnologii noi, perfecționate — a tuturor componentelor din materiile prime și materialele intrate în producția respectivă și permite reutilizarea energiei secundare și terțiare. Aceasta reprezintă o soluție nouă, în acord cu comandamentele fundamentale ale timpului. Or, **evaluarea avantajelor ei nu este posibilă decît în condițiile în care se utilizează o metodologie de calcul care ia în considerare nu vechile condiții de producție și conjuncturale ci realitățile noi în toată complexitatea, rigurozitatea și stringența lor.** Tocmai de aceea ne-am propus să discutăm azi despre conținutul acestui concept, despre noi elemente metodologice în calculul eficienței.

Implicații teoretice și practice ale materializării procesului circular activ

ALEXANDRU GHEORGHIU. De la început apreciez că este deosebit de utilă o asemenea dezbateră pentru practica economică. În cadrul dezbaterii de astăzi doresc să subliniez câteva idei care mie mi se par deosebit de importante pe plan teoretic și care își regăsesc reflectarea și în practică. În primul rînd, pornind de la realitățile economice, apare problema necesității valorificării superioare a resurselor naturale care este o problemă majoră atît pe plan mondial cît și pentru economia țării noastre. Cred că în legătură cu aceasta și în ideea materializării procesului circular activ ar trebui să se studieze gradul de valorificare a resurselor pe tipuri de resurse, stabilind, în raport de cerceririle științifice pe plan mondial, poziția țării noastre. De pildă, în problema metalului, este cunoscut că diapazonul valorificării variază de la 1 la 500 aproximativ. Întrebarea este: unde se poziționează România prin profilul producției pe care o au în prezent ramurile care prelucerează metalul? Evident că această analiză poate fi aprofundată pornind de la medii, de la cifre pe ansamblul economiei și mergînd în adîncime la ramuri, subramuri pînă la produse.

Ideea procesului circular activ transpusă în practică prezintă aspecte deosebit de însemnate. În această sferă se încrucișează o multitudine de probleme. Mă refer de pildă, la politica pe care o ducem de dezvoltare a ramurilor și subramurilor astfel încît să realizăm obiectivele majore fixate în documentele de partid, sintetizate în atingerea unui venit național de circa 2500 dolari pe locuitor, la obiectivele privind orientarea către produse și ramuri care au consumuri reduse de energie, care valorifică în mod superior resursele naturale. Evident că este necesară corelarea unor asemenea analize cu ceea ce ne oferă prognozele cercetărilor științifice în diferite domenii. În sensul acesta eu am mai sesizat și cu alte prilejuri că trebuie învinse niște practici strict departamentale în abordarea problemelor și dat cîmp mult mai larg abordării sistematice, interdepartamentale. Aceasta înseamnă, de pildă, că elaborarea planurilor — stabilirea direcțiilor de dezvoltare, a asimilării de produse noi, să aibă loc într-o strînsă corelare cu ceea ce oferă cercetarea științifică. În perspectiva realizării procesului circular activ se pune, deci, problema abordării interdisciplinare pe planul practicii interdepartamentale, astfel încît să fie posibilă transpunerea în practică a ideilor majore extrem de utile, ale acestui concept, de a asigura o valorificare circulară și eficientă a resurselor de care dispunem.

În acest spirit la șirul exemplelor care s-au dat în cadrul discuțiilor anterioare aș adăuga unul: facile care ard în gol la combinatele chimice, fără nici un efect util economic. După cunoștințele mele sînt 72 asemenea facle în România, ceea ce echivalează cu 10 milioane de tone de combustibil convențional care se irosește anual. De ce nu se abordează cu prioritate soluționarea acestei probleme? Însăși noțiunea de proces circular activ implică o abordare sistemică a problemelor și nu o viziune strict departamentală a ministerului x sau y. În practica economiei noastre eu apreciez că una din soluțiile care a mers în împinșarea unei abordări de genul acesta a fost înființarea de comisii care să întrunească specialiști din diverse ramuri și să propună soluții pentru asemenea probleme de tip interdepartamental.

Un alt grup de probleme la care doresc să mă refer vizează corelația procesului circular activ cu laturile calitative ale dezvoltării. Realizarea complexelor de producție pe baza acestui concept deplasînd accentul pe laturile calitative, pe factorii calitativi ai creșterii înseamnă că ridică eficiența activității economice sau, altfel spus, un grad mai înalt de eficiență se asigură acolo unde ponderea factorilor calitativi este mai ridicată în sporurile de rezultate ce se obțin.

Cred că, dacă mă refer la reflectarea pe planul cunoașterii și pe planul metodologiei ne găsim în stadiul în care se impune reconsiderarea a o serie de modele după care analizăm și decidem în problemele de eficiență, precum și perfecționarea a o

serie întreagă de metodologii pe care le utilizăm în practică, dând cîmp liber problemelor de abordare sistemică, interdisciplinară, căutînd să cuantificăm influențele diferitelor categorii de factori extraeconomiци care se reflectă în rezultatele economice. Aici pot să împărtășesc și din concepțiile pe care le-am materializat și lansat într-un proiect de metodologie, de analiză a eficienței economice, a cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic (beneficiar C.N.S.T.), problemă strîns legată de cea pusă în discuție de dumneavoastră. Supun atenției cîteva idei :

Una din idei se referă la faptul că factorii extraeconomiци, adică cei sociali, biologici, ecologici, informaționali, tehnici etc., mai devreme sau mai tîrziu, se convertesc în efecte economice dacă punem în poziția de obiect al analizei (funcție obiectiv, în limbaj matematic) eficiența economică. Sigur, unii factori sînt dificil de cuantificat; unele păreri se referă la efecte necuantificabile, părerea mea este că astăzi cîmpul de pătrundere al metodelor matematice a crescut considerabil și crește continuu și, ceea ce consideram ieri necuantificabil, astăzi este cuantificabil. Pînă acum cîteva decenii, de pildă, nimeni nu punea problema de cuantificare a influenței învățămîntului sau a progresului tehnic asupra creșterii economice, dar în prezent asemenea probleme s-au pus, s-au rezolvat și, cu toate imperfecțiunile, se poate aprecia că există un progres net în problema cuantificării unor asemenea factori.

Subliniez că în special raportul tehnic-economic trebuie să capete forme tot mai riguroase de cuantificare. Aici progresurile sînt evidente, dar și în legătură cu alte categorii de factori extraeconomiци trebuie să progresăm în cuantificarea influențelor lor și mă refer în mod deosebit la factorii **ecologici** (în problema poluării mediului) și la factorii **sociali**. Una din soluțiile pe care am adoptat-o noi pentru rezolvarea unor asemenea probleme, a cuantificării efectelor și a calculului de eficiență și cu care am avut numeroase confruntări în viața practică, o constituie **divizarea efectelor în două mari categorii: categoria efectelor care produc spor de venit net sau venit național și categoria celor care produc economisire de resurse** (umane, materiale și financiare). Adoptînd această grupare și urmărind-o cu consecvență, am ieșit dintr-un cerc vicios și am rezolvat o mulțime de probleme care păreau nesoluționabile. În cazul prevenirii unor pagube, și acesta poate fi cazul și în cadrul procesului circular activ, aportul îl constituie economisirea de resurse care poate fi transformată în aport la creșterea venitului național prin intermediul coeficientului normat de eficiență (0,15 în țara noastră). Desigur, definirea metodologiei implică multe detalii, dar eu mă rezum la aceste idei fundamentale cu privire la orientarea calculului de eficiență.

Precizez că după părerea mea este necesar să se pună ca funcție obiectiv pentru calculul de eficiență **aportul la economisirea de muncă socială**.

În efectuarea calculului de eficiență economică să căutăm să depășim cadrul strict al prețurilor. În industria textilă putem întîlni cercetări care au ca efect îmbunătățirea contextului sau calității fibrelor și care nu conduc la modificări de preț. În asemenea situații avem în vedere faptul că ele produc o economie de venituri la populație. Lucrul acesta nu trebuie să scape, după opinia noastră, calculului de eficiență. Fenomenul poate fi valabil și în cazul procesului circular activ.

Gîndesc că metodologia calculului de eficiență nu trebuie să stînjenească procesele normale de progres tehnic, de reciclare sau realizare a procesului circular activ și așa mai departe, ci să le favorizeze, cu alte cuvinte pîrghiile economice să fie realmente stimulente pentru procesele de valorificare.

Ipoteze de modelare

MARIO DUMA. Orientarea spre modelare, propusă de organizații dezbaterii, este de natură să expliciteze mai clar mecanismul procesului circular activ, pe de o parte, și să creeze premisele pentru cuantificările necesare în calculele tehnico-economice, pe de altă parte. În acest sens, se poate încerca explicitarea următoarelor caracteristici (neexhaustive) ale procesului circular activ :

— El se realizează în etape succesive de prelucrare tehnologică (pe care le marcăm cu indicele i).

— În materia primă există mai multe componente materiale sau/și energetice C (pe care le marcăm cu indicele j).

— După fiecare etapă i de prelucrare, din fiecare componentă j rezultă o cantitate C_{ji} , ca urmare a randamentului de prelucrare η_{ji} al etapei.

— Din cantitatea C_{ji} , o cotă-parte b_{ji} poate fi utilizată direct, iar restul $(1-b_{ji})$ trece în etapele de prelucrare următoare.

Notînd, convențional, cu C_j^0 — cantitatea inițială din fiecare componentă și punînd $b_{j0}=0$, se poate scrie :

după fiecare etapă i se realizează cantitatea

$$\sum_j C_{j0} \prod_i (1 - b_{j,i-1}) \eta_{ji},$$

din care trece în utilizări

$$\sum_j b_{ji} C_{j0} \prod_i (1 - b_{j,i-1}) \eta_{ji}$$

și intră în prelucrarea ulterioară

$$\sum_j C_{j0} \prod_i (1 - b_{ji}) \eta_{ji}.$$

Cantitatea totală utilizabilă, pentru diferitele resurse j etape i , este

$$\sum_j C_{j0} \sum_i [b_{ji} \prod_i (1 - b_{j,i-1}) \eta_{ji}]$$

Din această expresie se observă că, pentru maximizarea cantității totale utilizabile, pe lângă cerința — evidentă — unor randamente de prelucrare cît mai mari, este util : a) să existe cît mai puține etape i (înmulțirea unor randamente subnitare conduce la un randament total și mai mic); b) să se obțină valori mari pentru b_{ji} cu indici i mici, adică rezultanții să fie cît mai mare din primele etape, dat fiind că ceea ce trece în prelucrări ulterioare este afectat de pierderi suplimentare, ca urmare a înmulțirii randamentelor de prelucrare subunitare.

Pentru a încheide circuitul activ, trebuie arătat că, în cazul general, **componente rezultate din orice etapă pot fi reintroduse printr-un feed-back material sau energetic, într-o etapă de prelucrare anterioară.** Relația de calcul în această formă este prea complicată. Pentru simplificare, luăm cazul mai multor etape de prelucrare între care nu au loc utilizări (toți coeficienții, afară de ultimul, sînt nuli), iar recircularea se face preluînd după utilizare, o cotă-parte P_j de la ultima către prima etapă. Atunci se poate obține cantitatea totală care este :

$$\sum_j C_{j0} \frac{\prod_i \eta_{ji}}{1 - P_j \prod_i \eta_{ji}}$$

față de :

$$\sum_j C_{j0} \prod_i \eta_{ji}$$

în absența recirculării, ceea ce dă măsura creșterii gradului de utilizare a materiei prime (numitorul este întotdeauna subunitar).

În fiecare etapă de prelucrare, se asociază o valoare V_i (în cluzînd atît munca vie cu plus-produșul respectiv, cît și munca materializată în materialele adăugate și în amortizarea mijloacelor de producție). O parte din această valoare, V_{oi} , este comună tuturor componentelor materiale j care rezultă din procesul tehnologic respectiv; se naște, deci, problema atribuirii, defalcării ei pe aceste componente, după niște chei o altă parte din valoarea asociată poate fi specifică pentru obținerea unei anumite componente, V_{ji} (de exemplu — un anumit aditiv sau catalizator). Deci, valoarea totală obținută va fi

$$V = \sum_j \sum_i (a_{ji} V_{oi} + V_{ji}),$$

unde a_{ji} este cheia de atribuire a valorii V_{oi} pe componentele j ; pentru orice i , $\sum_j a_{ji} = 1$. Stabilirea criteriilor pentru acest

chei constituie o problemă deschisă; ea este importantă pentru obținerea unor prețuri și tarife judicioase. De exemplu, dacă atribuirea s-ar face proporțional cu cantitățile obținute,

$$a_{ji} = \frac{C_{j0} \prod_i \eta_{ji}}{\sum_j C_{j0} \prod_i \eta_{ji}}$$

Dacă s-ar dori ca atribuirea să se facă proporțional cu valoarea dobîndită în etapele precedente, s-ar ajunge la prima etapă, unde acest criteriu nu poate fi aplicat. De recurs la analiza valorii? Repet, problema este deschisă. De altfel, există și alte dificultăți practice de cuantificare a eforturilor, a costurilor de realizare a unor procese circulare active. De exemplu, recuperarea deșeurilor se efectuează cu ajutorul unei rețele retribuite în regie, evidențierea costului recuperării pe unitatea de produs recuperat fiind, în aceste condiții, anevoioasă.

Observăm că din punctul de vedere al cantității de materiale utile obținute s-a degajat concluzia **oportunității unui număr cît mai redus de prelucrări; desigur, în scopul realizării unei anumite utilități.** Din punct de vedere al valorii, însă, s-a părea că se poate obține o valoare mai mare pentru aceeași materie primă cu cît există, în aceeași accepție, mai multe etape de prelucrare. Contradicția este și nu este numai aparentă, pentru că pînă la urmă trebuie să se țină seama de munca socialmente necesară pentru crearea valorilor de întrebuințare respective, pe de o parte, și de utilitatea socială a acestei valori de întrebuințare pe de altă parte, altminteri putîndu-se ajunge la disfuncționalități. Orientarea spre valorificarea economică superioară a materiilor prime trebuie înțeleasă, așa cum arată explicit documentele de partid, în sensul creării unor valori de întrebuințare utile și necesare, de tipur

e complexitate funcțională și performanțe ridicate, care se balizează cu un grad înalt de prelucrare.

Citeva scurte alte remarci și pe marginea problemei dezbătute, privind aspecte metodologice deschise, a căror soluționare este necesară pentru promovarea economică a proceselor circulare active: — clarificarea teoretică și practică a unui mecanism de formare a prețurilor pentru resursele naturale, fiind seama de caracterul lor limitat; adâncirea metodologiilor de determinare a efectelor economice secundare, indirecte, deseminate ș.a.m.d.; joncțiunea între metodologiile de determinare a eficienței economice și legislația economico-financiară, astfel încât ceea ce rezultă să este oportun din calculele științifice de eficiență să apară la fel de oportun, de exemplu, în contabilitate, în indicatorii de eficiență raportați, în controalele financiare ș.a.m.d.

Procesul circular activ este, prin excelență, interdisciplinar, interdepartamental, concentrând și armonizând numeroase interese în sensul și în cadrul celor ale economiei naționale în ansamblu. Mai mult decât multe alte procese și activități, el este stăpânit de decupările organizatorice, de structurarea planificării pe ramuri, de gradul de centralizare și detaliere a indicatorilor.

Semnificații ale indicatorului „consumul cumulat de resurse“

AUREL IANCU. În lumina exigențelor procesului circular activ, acționând atât consecutiv cât și simultan asupra valorificării materiilor prime, materialelor și energiei, am să mă refer, pe scurt, la **necesitatea reconsiderării unor elemente de metodologie** privind eficiența economică a folosirii resurselor. Această necesitate rezidă din următoarele considerente: a) unele importuri vor deține — conform prognozelor actuale — o pondere tot mai mare în consumurile totale energetice și de materii prime de bază; b) sistemul actual de prețuri nu este suficient de sensibil la accentuarea acestui proces din domeniul resurselor și, ca atare, calculele de eficiență a producției în exprimarea valorică apar adeseori deformate, neconcludente. La aceasta se mai adaugă și faptul că, în unele situații, prețurile interne nu sînt corelate cu cele existente pe piața mondială, iar sistemul nostru de prețuri nu întotdeauna reflectă în mod suficient valoarea de întrebuințare a produselor și nici caracterul deficitar al resurselor; c) actualul sistem de evidență a costurilor de producție contabilizează doar cheltuielile în unități valorice sau fizice din fazele respective de fabricație, numite consumuri directe sau de fază. Consumul indirect din fazele anterioare și din producția conexă se contabilizează în mod obișnuit prin intermediul contului general și amorf de „materii prime și materiale“.

Deci, prin acest sistem, se diminuează posibilitatea identificării fizice a resurselor. În mod frecvent se ajunge la situația ca în stadiul producției finale (destinată consumului neproductiv, investiției sau exportului), mai ales la acele produse realizate după o rețea sau schemă tehnologică cu foarte multe faze dispersate teritorial să nu se mai cunoască ce cantități fizice sau valori ce dintr-o resursă sau alta au contribuit în toate fazele de fabricație la realizarea unui anumit produs final. Problema este, deci, de a **identifica volumul total sau cumulat de resurse consumate sau încorporate de produsele finale.**

Tocmai unor asemenea probleme răspund unele cercetări efectuate în cadrul Institutului de economie industrială. Cercetările din acest domeniu au fost orientate în două direcții. **Prima direcție** se referă la folosirea metodologiei și a datelor din balanța legăturilor dintre ramuri la calculul consumului cumulat de resurse energetice și alte resurse primare (materii prime minerale și agricole, manoperă și amortismente). În acest caz, calculind coeficienții cheltuielilor de resurse energetice directe și cumulate a tras în mod deosebit atenția faptul că diferențele dintre cele două categorii de coeficienți sînt foarte mari. Raportele dintre ele ajung în mod frecvent să fie mai mari de 5 ori și chiar de peste 10 ori. Sînt procese și calcule care ne dovedesc că efortul real pentru economia națională din punctul de vedere al necesarului de resurse solicitate de sporirea producției destinată oricărui din categoriile consumului final și, în mod special, exportului se exprimă, corect, numai atunci cînd se ia în considerare consumul total (cumulat) de resurse primare.

Cea de a **doua direcție** de orientare a cercetării se referă la determinarea și analiza concretă a consumului cumulat de resurse primare pe produse în exprimare nu valorică ci în unități fizice (bucăți, tone, etc.). În felul acesta consumul cumulat de resurse primare apare neviciat de exprimarea valorică. Concret, am efectuat calcule și analize privind consumul de resurse energetice în anul 1976 la un număr de circa 30 de produse din industria chimică și aceea a materialelor de construcții, iar în anul 1977, la un număr de 160 de produse din industria extractivă, metalurgică, construcții de mașini, industria mobilei și la materiale de construcții. Pentru

anul 1978 ne-am propus să extindem investigația. Tot în acest an ne-am propus să elaborăm un îndreptar metodologic pentru a generaliza metode de calcul și de analiză cu folosirea echipamentelor electronice de calcul. Tot setul de date al cercetărilor noastre va fi pus la dispoziția instituțiilor interesate.

Rezultatele obținute sînt deosebit de relevante în ce privește calculul de eficiență a producției pentru export. Se poate și astfel în fiecare caz în parte, la fiecare sortiment, ce cantitate de resurse primare este încorporată în toate fazele de fabricație (finală + anterioară + conexe) a produsului respectiv și dacă prin exportul acestor produse are loc sau nu o recuperare integrală a valorii resurselor încorporate direct și indirect.

Indicatorii propuși de noi prin aceea că permit o cunoaștere mai exactă a consumurilor reale de resurse naturale pentru realizarea fiecărui produs considerăm că pot contribui la o fundamentare mai aprofundată a proiectelor de investiții, pot aduce argumente noi în orientarea spre valorificarea superioară a resurselor naturale. Utilizarea acestor indicatori este de natură să aducă argumente convingătoare în elucidarea avantajelor pe care le prezintă procesul circular activ pentru economisirea resurselor naturale și pentru optima lor valorificare.

Înlăturarea unor dificultăți de natură practică

ALEXANDRU MIHĂILESCU. Concentrat, determinarea consumului cumulat de resurse pe produs, se prezintă astfel: a) stabilirea după criterii judicioase (după importanța în cadrul ramurii, după importanța în privința participării la acoperirea nevoilor economiei naționale și la export) a unui nomenclator de produse finale și intermediare, precum și a listei principalelor resurse materiale primare al căror consum cumulat pe produse unează a se determina; b) stabilirea informațiilor necesare (chestiune ce se rezolvă la nivelul organului de sinteză responsabil), precum și modul de transformare a informațiilor existente la ministere, centrale, dar mai ales la întreprinderi, în informații utile acestei determinări (chestiune rezolvabilă cel mai bine la nivelul unităților respective, în funcție de specificul lor și, implicit, în funcție de modul concret de organizare a sistemului informațional propriu); c) stabilirea metodei propriu-zise de determinare a indicatorului propus, precum și a procedurilor concrete de calcul; d) stabilirea circuitelor tehnologice care permit legarea produselor finale, prin produsele intermediare din diferite faze de fabricație, de resursele materiale primare care stau la baza acestor circuite tehnologice și a produselor finale aferente.

Determinarea efectivă a consumului de resurse pe produs este desigur o chestiune care nu presupune multe complicații de ordin teoretic. Din punct de vedere practic, însă, lucrurile sînt mult mai complicate, datorită conexiunilor multiple existente între produse, precum și altor cauze legate de dificultatea găsirii unor răspunsuri suficiente de corecte la o serie de întrebări, cum sînt următoarele:

— pot fi aplicate riguros criteriile formulate de stabilire a nomenclatorului de produse finale și intermediare pentru care se determină consumul cumulat de resurse primare?

— întrucît este inevitabilă restrîngerea listei intrărilor de materiale în fiecare produs, pentru a se ajunge pe ansamblu la o problemă de dimensiuni nu numai finite, dar și rezonabile, pînă unde este corect să se meargă cu această restrîngere și după ce criteriu concret ea să se facă?

— cît de corectă este determinarea consumului de resurse materiale primare prin intermediul fondurilor fixe folosite (uzurii lor)?

— cît de corecte sînt exprimările în valută ale elementelor nemateriale ale prețului de producție al produselor, în vederea utilizării lor ca elemente de calcul al diferiților indicatori de apreciere a eficienței comerțului exterior?

Dacă toate problemele găsesc o soluționare adecvată din punctul de vedere strict al calculului, problema este rezolvabilă dacă se face apel la o modelare matematică corespunzătoare, respectiv la teoria grafelor și calculul matriceal.

Eficiența prin prisma consumului cumulat de energie

VIORICA RĂDUCANU. Problema valorificării calitativ superioare a resurselor materiale încorporate în produse capătă semnificație nouă prin includerea în cadrul indicatorilor de sinteză a indicatorului „consum cumulat de resurse pe produs“, așa cum de altfel s-a arătat și de antevorbitori.

Indicatorul „consum cumulat de resurse pe produs“ are o încărcare informațională substanțială, care permite aprecierea eficienței activității unor unități economice, nu numai prin prisma îndeplinirii sarcinilor proprii de producție, cît și prin pris-

ma participării active în circuitul tehnologic integrat necesar fabricării produselor. Cu alte cuvinte, cunoașterea la nivel de sinteză a gradului de valorificare a resurselor materiale în diferite faze ale procesului productiv, precum și în fază finală, va permite organelor de decizie din economie adoptarea și alegerea strategiilor optime în structura industriei după acest criteriu — **VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR MATERIALE**; în același timp aceasta aduce argumente concrete și elocvente asupra avantajelor pe care le prezintă conceperea complexelor de producție pe baza procesului circular activ față de metodele clasice de organizare a producției.

Metodele de abordare în direcția calculului consumului cumulat de resurse energetice, utilizate la institutul nostru, au fost diferite în funcție de ramura industrială și de criteriile de selectare printre care energo-intensivitatea de fază, ponderea în producția ramurii și ponderea la export au fost considerate de bază. În genere, consumul cumulat s-a considerat format din două surse: **energetice** și de **muncă**. Prelucrarea și analiza datelor referitoare la produsele finale selectate au conturat caracteristici specifice ale consumurilor cumulate de resurse energetice în funcție de faza de fabricație, gradul de finisare, ramura industrială, tehnologia dominantă, etc.

În general, pentru principalele produse ale economiei naționale care părăsesc sfera primei prelucrări, (de exemplu după obținerea fontei), un rol deosebit îl are consumul de resurse energetice din faze anterioare de fabricație. Acest lucru este mai pregnant pentru produsele industriei construcțiilor de mașini la care consumul încorporat în faze anterioare are o pondere deosebită.

Componentele eficienței relevate distinct

MIHAI GIUVELEA. Punând în discuție problema consumurilor cumulate de resurse înseamnă să operăm conceptual cu principii potrivit cărora un produs nu reliefează în și prin el numai nuanțele calitative și cantitative ale muncii concrete și muncii abstracte manifestate la nivelul unei faze de producție, ci și **dimensiunile și calitatea relațiilor funcționale din interiorul întregului sistem care valorifică o resursă**. Aceasta presupune să acționăm în direcția eficienței economice a fabricării unui produs nu numai prin prisma efortului și rezultatelor celui care îl produce, ci și din perspectiva efortului tuturor celor care, chiar indirect, participă la realizarea lui, într-un cuvânt, din perspectiva sistemului.

În contextul de mai sus mă voi referi la indicatorul consumului cumulat de resurse principale calculat pentru unele itinerarii tehnologice care valorifică superior resursele. Analiza globală a unui itinerariu tehnologic oferă posibilitatea determinării **locului** în care se poate acționa, cu eforturi reduse, pentru maximizarea câștigului generat de reducerea consumului specific de resurse. Pentru exemplificare voi reda o situație caracteristică din circuitul de valorificare al bauxitei. O reducere cu numai 1% a consumului de energie electrică la aluminiu înseamnă pentru sistem, în condițiile în care nu se întreprind eforturi și în alte faze ale valorificării, o reducere cu 4,5% a consumului cumulat repartizat astfel: 0,16 Mwh/t de aluminiu, 0,200 Mwh/t de bare din Al, 0,2064 prisma de lingou etc. În total 0,720 Mwt pentru un singur circuit activ. Dacă vom acționa în vederea reducerii cu 1% a consumului de energie electrică, la produsul alumina, economia disipată în sistem se cifrează la 0,031 Mwh/t, de nouă ori mai mult decât reducerea efectivă la locul indicat, dar de 23,2 ori mai mică decât în cazul acțiunii din faza aluminiului electrolitic. Concluzia se impune de la sine.

În ceea ce privește utilizarea indicatorului consumului cumulat în calculele de stabilire a rentabilității comerțului exterior, putem afirma cu toată convingerea că el are capacitatea de a îmbogăți foarte mult calitatea informațiilor furnizate de indicatorii de eficiență corespunzători. În primul rând datorită faptului că omogenizează una din structurile cele mai complexe și anume materiile și materialele; aceasta face ca atunci când, de exemplu, se calculează cursul de revenire net, valoarea materiilor prime importate și exportabile să nu mai continue în ea și o parte corespunzătoare din retribuții și beneficii în special, care scăzută din mărimea prețului intern (sau extern) să diminueze mărimea reală a muncii vii încorporate în produs.

În al doilea rând oferă posibilitatea stabilirii a trei nivele limită de influență asupra cursului de revenire net al exportului; nivelul caracteristic cheltuielilor materiale, nivelul specific cheltuielilor materiale la care se aditivează retribuția și nivelul generat de luarea în calcul și a beneficiului, ceea ce oferă posibilitatea cunoașterii clare și precise a potențialului de eficiență la export a produselor aflate pe un itinerariu de valorificare a resurselor.

Numeroase conexiuni ale eficienței

IHOR LEMNIJ. Sistemul de care ne ocupăm — procesul circular activ — are o sferă foarte bogată, în sensul că conține numeroase elemente și conexiuni, fapt de care nu putem să nu ținem seama la discutarea eficienței. Analizăm eficiența economică cu diferite metode, mai mult sau mai puțin rafinate incontestabil utile. Din păcate însă, indicatorii noștri de eficiență constituie adeseori doar aspecte de informație. Eficiența însă este ca un bazin orografic, ea rezultă din confluența izvoarelor, piraieiilor și riurilor. Totodată creșterea eficienței de pînde și de legăturile dintre locurile de muncă, dintre procesele tehnologice, dintre întreprinderi, ajungînd să se integreze în eficiența întregii economii naționale.

Privite lucrurile astfel, ceea ce este important este să găsim acele mijloace prin care să putem să captăm și să activăm să mobilizăm toate sursele mici, multe și mari de eficiență începînd cu individul, cu mașina, cu ceea ce rezultă din marile fluxuri economice.

Eficiența, reducerea cheltuielilor materiale, este rezultatul gândirii raționale, tehnice și economice, la toate nivelele. De aici și dificultatea de a mobiliza și de a coordona această confluență a gândirii unui număr mare de oameni. Nu pot să nu revin asupra faptului că sporirea eficienței are nevoie de anumite condiții materiale, printre care se numără **structura aparatului de producție**. Astăzi, mai ales în construcția de mașini, producția se realizează în unități supra-uzinale, alcătuită din uzine specializate organologic și uzine de montaj. Uzina specializată organologic prezintă multiple avantaje din punctul de vedere al reducerii consumurilor specifice. Depășirea acestei faze a specializării, sintetizarea și articularea într-o nouă optică a elementelor creatoare în acest cadru — consider că am definit astfel procesul circular activ — va permite ridicarea eficienței privită acum pe multiple planuri, în toată complexitatea proceselor componente, la noi parametri. Se acționează astfel nu numai pentru reducerea consumurilor specifice pe un produs, ci pe o gamă largă de produse, creîndu-se condiții favorabile pentru valorificarea superioară a resurselor. Indicatorii evidențiază în dezbateri — consumul cumulat de resurse — se înscriu organic în cadrul acestor exigențe.

Informații apte să contribuie la fundamentarea sporirii eficienței

MIHAI CAPATA. În contextul discuțiilor purtate, aș dori să fac câteva remarci. Trecerea la un mod nou de abordare a problemelor din economia națională, în care trebuie să primeze laturile calitative ale activității economice și sporirea eficienței, impune necesitatea adaptării și îmbunătățirii metodelor și instrumentelor cu care acționăm la toate nivelurile pentru a fundamenta planul și deciziile pe o bază cât mai științifică și din perspectiva obiectivelor urmărite, în speță a procesului circular activ circumscris esențialmente laturilor calitative ale dezvoltării. Mă refer nu numai la cadrul general și la sistemul de indicatori cu ajutorul cărora se stabilesc și se urmăresc principalele sarcini, ci mai ales la **metode și categorii de informații** care permit formularea de variante de soluții — motivate economic, tehnic și social pentru procesul decizional.

Deși în prezent se produce și se vehiculează în întreprinderi și la nivelele superioare un volum imens de informații cu caracter tehnico-operativ, contabil, statistic, de plan etc., pentru care se depune foarte multă muncă, **nu** putem spune că informația de care dispunem răspunde cel mai bine nevoilor de conducere actuale sau că ea servește în mod corespunzător pentru analiza aprofundată a factorilor care influențează rezultatele și pentru fundamentarea deciziilor. În structura informației sînt încă elemente care nu permit o caracterizare sintetică a fenomenelor, care nu se corelează între ele pentru a putea fi utilizate în modele de simulare și prognoză, pentru a permite o abordare sistemică a proceselor economice și rezultatelor lor. S-a vorbit aici de o serie de indicatori care, în lumina procesului circular activ, pot reflecta mai fidel complexitatea fenomenelor economice, menționîndu-se, printre alții, **consumul cumulat** de resurse pentru obținerea unei unități de produs final, adică a unei unități din producția destinată consumului populației, investițiilor sau exportului. Și eu sînt de părere că acest indicator este deosebit de semnificativ pentru aprecierea eficienței diferitelor ramuri sau produse și s-ar impune folosirea sa în practica curentă, în analiză și planificare. Din nefericire nu dispunem încă de condiții care să permită determinarea consumului cumulat de resurse într-un mod simplu, astfel încît acest indicator să fie la îndemîna tuturor unităților și a organelor care iau decizii în alocarea resurselor unităților. Va trebui să ne ocupăm mai mult de modul cum acționăm în procesul de restructurare a indicatorilor și de îmbunătățirea a sistemului

informațional astfel încât să putem obține acest indicator, și să îl indicatori mai concludenți, cu o cheltuială cât mai redusă și în muncă, la perioade convenabile.

În legătură cu consumul acumulat de resurse, așa precizat de acest indicator are nu numai o valoare de informare cu privire la diferențierile reale în ceea ce privește nivelul de eficiență al diferitelor produse, problemă importantă din multe puncte de vedere, ca de ex. la planificarea exporturilor, dar indicatorul poate servi îndeosebi la **determinarea fazelor de producție în care trebuie acționat pentru a reduce la mod rezonabil consumurile de resurse și a mări astfel eficiența producției.** Mă refer atât la faze ale procesului de producție care au loc în cadrul aceleiași întreprinderi, cât mai ales, la fluxurile care trec prin mai multe întreprinderi și ramuri de producție până la obținerea produsului final și care, de obicei, nu sînt luate în considerare pe ansamblu: analiza consumurilor pe faze și flux permite a identifica punctele în care se folosesc tehnologii neeconomice, care ar trebui revizuite sau înlocuite cu tehnologii mai eficiente. Pe această bază poate fi orientată și cercetarea științifică spre elaborarea de noi tehnologii care să asigure o reducere substanțială a consumurilor de materiale și energie tocmai în fazele de producție în care acestea sînt mai ridicate și grefează realizarea produselor în condiții de eficiență și competitivitate. Desigur în cazul cînd — pe plan mondial — există astfel de tehnologii, trebuie luate măsuri pentru asimilarea lor în producție cît mai operativ.

O direcție importantă menită să asigure ridicarea eficienței este desigur aceea de a valorifica integral toate elementele componente ale materiilor prime care pot fi transformate în produse utile, tinzîndu-se a nu rămîne nici o particică de substanță nevalorificată. Este tocmai esența conceptului de proces circular activ, cu care desigur — în principiu — cu puțin sîntem de acord. La transpunerea în practică a acestui concept pot apărea numeroase probleme de ordin tehnic, economic și organizatoric care să limiteze aplicabilitatea sa. Astfel se naște întrebarea ce anume produse urmează să fie obținute din valorificarea integrală a diferitelor materii prime, și în ce măsură valorificarea lor integrală se justifică din punct de vedere economic, al costurilor și pînă la ce nivel. Pentru a clarifica acest aspect așa face distincție între **produsul principal** obținut din prelucrarea unei anumite materii prime, **produsele asociate** care rezultă automat din anumite procese tehnologice și **reziduurile** (deșeurile). În activitatea economică, în multe cazuri produsele asociate și reziduurile intră în circuitul economic și constituie — atunci cînd sînt nocive (diverse emisii gazoase) sau de volum mare — factori de poluare a mediului înconjurător. Valorificarea unor substanțe de acest fel necesită un important efort de cercetare științifică, organizare și investiții. Dar problema se pune și în cazul produselor principale care rezultă din prelucrarea materiilor prime. În condițiile în care această prelucrare se oprește la faza de produs destinat consumului intermediar — așa care încorporează consumuri însemnate de energie, vată și sau alte resurse cum ar fi în cazul laminatelor, cimentului, cherestelei — și se exportă ca atare, nu putem vorbi încă de o valorificare superioară a resurselor și de atingerea unei eficiențe ridicate. Aceasta demonstrează că procesul circular activ trebuie înțeles nu numai prin prisma obținerii unor produse utile din întreaga substanță conținută de o materie primă oarecare, ci și prin prisma **necesității de obținere a unor produse complexe, bazate pe tehnologii mai rafinate, și a unor produse care încorporează cît mai multă inteligență și care pot valorifica deplin resursa naturală și consumurile de energie din toate fazele anterioare de producție.**

Așa vrea să spun cîteva cuvinte și în legătură cu metodele necesare pentru determinarea mai științifică a eficienței economice în diferite sectoare și la diferite nivele. Mi se pare firesc ca obiectivul ridicării nivelului calitativ al activității economice în țara noastră să fie susținut pe mai multe planuri și ca atare și prin intermediul diferitelor acte normative, al legislației în general. În acest sens consider că ar fi util ca legislația noastră economică în domeniul planificării, înanțelor, conducerii producției, comerțului exterior, cercetării științifice etc. — așa cum s-a pronunțat și un antevorbitor — să cuprindă mai multe elemente cu caracter metodologic, îndeosebi în ceea ce privește **determinarea eficienței economice pentru diferite proiecte sau activități.** Aceasta ar contribui la clarificarea principală și tratarea unitară a unor probleme, precum și la asigurarea unui caracter normativ mai riguros criteriilor după care se apreciază eficiența economică la nivel de întreprindere, ramură și pe ansamblul economiei.

Stabilirea problemelor cadru

VASILE OJOG. Am să fac și eu cîteva referiri pe această temă. Încercări de perfecționare în sensul celor urmărite în dezvoltarea noastră au mai fost: ele s-au concretizat mai ales la ni-

vetul ramurilor și în multe cazuri s-au elaborat soluții, căi, metode de valorificare superioară a resurselor și de îmbunătățire a sistemului tehnologic și de organizare din ramura respectivă. În acțiunile vizînd realizarea procesului circular activ trebuie să avem în vedere nivelul rezultatelor la care s-a ajuns astfel.

În cadrul procesului circular activ preocupările, măsurile necesare pentru valorificarea completă a conținutului util al resurselor materiale pe alte căi nefundamentate încă împune cunoașterea circuitelor tehnologice noi și stabilirea oportunității tehnice și economice a asamblării lor la nivelul țării noastre, împune introducerea în continuare a unor metode de conducere adecvate, moderne. Pentru realizarea obiectivului și scopului acțiunii denumită proces circular activ și pentru a stabili concepte noi, sisteme de indicatori, metode de valorificare unitare, actuale care să asigure o eficiență maximă este necesară stabilirea problemelor cadru, a domeniilor și fenomenelor economice cu care se începe analiza și sinteza, urmînd ca rezultatele la care se va ajunge să fie demonstrate, aplicate și apoi după caz generalizate și chiar instituționalizate.

În industria construcțiilor de mașini — Institutul de proiectări pentru întreprinderi constructoare de mașini, probleme care consider că se pretează să facă obiectul procesului circular activ sînt multe și sînt complexe; numeroase din ele nu și-au găsit încă o rezolvare. Una din cele mai dificile probleme cu care este confruntată construcția de mașini este nerealizarea în termen legal a eficienței economice proiectate și cu urmare nerecuperarea investiției alocate de către unități noi puse în funcțiune dotate în general cu tehnică modernă. Principalele cauze, după părerea mea sînt, pe de o parte, dinamismul produselor specifice sub acțiunea continuă a progresului tehnic, iar pe de altă parte elaborarea de către proiectantul general a unor calcule economice insuficient fundamentate mai ales pentru unități cu producții individuale, de serie mică. Leg această problemă de faptul că după părerea mea, există un număr suficient de mare, de metodologii de determinare a eficienței economice în general dar acestea sînt mai puțin adaptate noilor exigențe și mai ales fundamentate la nivelul ramurilor, sectoarelor, al unităților, adică în lumina unor raporturi specifice.

Cred că adoptarea unor soluții bazate pe procesul circular activ ar putea să contribuie la rezolvarea unor probleme de valorificare eficientă a resurselor; pentru aceasta însă este necesară definitivarea metodologiilor de calcul a eficienței economice precum și elaborarea unor soluții tehnice noi pe ramuri industriale; ele trebuie să contribuie la comensurarea corectă, realistă, științifică a fenomenelor economice și la impulsianarea progresului tehnic în economia românească.

Efectul propulsor al factorului tehnologic

NICOLAE BELLI. Cred că puține sînt cazurile în care conținutul conceptului de eficiență economică și în special aspectele eficienței valorificării resurselor naturale să fi fost analizate din atîtea unghiuri de vedere, cum au făcut-o astăzi discuțiile noastre. S-a relevat necesitatea reîngîndirii conținutului conceptului de eficiență și sferei de cuprindere a lui, a metodologiei de calcul. S-a considerat necesară chiar reconsiderarea unor modele de analiză și fundamentare în probleme de eficiență, urmărindu-se luarea în considerare a unei sfere largi de influențe. Din aceste discuții, cred că pot fi reținute cel puțin 2 concluzii mai importante. Prima sugerează necesitatea de a ne preocupa de perfecționarea instrumentului investigațional al relațiilor circumscrise în sfera eficienței economice.

O a doua concluzie cere răspuns la întrebarea: ce anume trebuie perfecționat la instrumentarul de investigație a eficienței economice? Pentru a ști ce ar trebui modificat este necesar să cunoaștem, mai întîi, caracterul unor deficiențe.

Preocuparea pentru eficiență trebuie concentrată îndeosebi asupra producției, unde se decide soarta acestor eficiențe. Or, dacă privim lucrurile din acest punct de vedere observăm că, de exemplu, resursele naturale se valorifică în țara noastră, de către industria prelucrătoare, cu o eficiență sporită, însă nivelul atins în creșterea acesteia se situează încă mult în urma celui cunoscut de țările avansate industrial. Să ilustrăm, pe scurt aceste aprecieri. În studiile pe care le-am întreprins și publicat în acest domeniu am arătat că la un înconsum total de resurse naturale în industria noastră am obținut o valoare a industriei prelucrătoare de 5,71 lei în 1965, de 9,13 lei în 1970 și de 10,4 lei în 1974. Înseamnă că gradul de valorificare a resurselor naturale a crescut de 1,8 ori. Este neîndoielnic o realizare de substanță în politica noastră industrială din 1965 încoace, care trebuie apreciată ca atare. Totuși, în raport de țările dezvoltate industrial, eficiența cu care valorificăm resursele naturale, împrejurare care condiționează și eficiența creșterii noastre economice, este încă considerabil mai redusă. Faptul a fost subliniat în repetate rînduri în documentele noastre de partid, iar cercetările concrete îl ilustrează convingător (vezi tabelul).

Din datele tabelului se relevă că pentru eliminarea decalajului, practic trebuie să se dubleze eficiența din 1974 a valorificării

**Consumul de oțel și energie primară la 100 dolari PNB
în România față de alte țări în 1974**

Țările	Oțel în kg.	Energie în kg ec	Multiplii României față de celelalte țări	
			Oțel	Energie
România	42,5	358	1,0	1,0
Nivel mondial	16,8	200	2,5	1,8
Țările socialiste europene	29,6	300	1,4	1,2
Țările Pieței comune	19,9	161	2,1	2,2
S.U.A.	10,3	191	4,1	1,9

rii oțelului și energiei primare, ceea ce ne și propunem să realizăm în anii care vin, până în 1990. Lucrurile însă se complică mult din cauza prezenței inevitabile a unor surse primare de scumpire a creșterii noastre economice: trecerea la exploatarea unor resurse naturale mai sărace în conținut util, exploatarea altor resurse în condiții mai dificile (de adâncime sau de altă natură), trecerea la explorări și exploatare pe platforma continentală a Mării Negre, ridicarea anarhică și enormă a prețurilor mondiale ale resurselor naturale, mai ales de combustibili etc. În aceste condiții, în care procesul creșterii economice cunoaște încă din start o scumpire a costurilor sale, numai prin realizări tehnice de amploare la nivelurile prelucrării materiei prime și energiei se pot compensa cheltuielile suplimentare din start și asigura creșterea eficienței economice dorite și necesare. Or, procesul circular activ este de natură să stimuleze activitatea tehnică tocmai în sensul realizării unor tehnologii care să permită consumuri reduse de energie și să valorifice superior materiile prime, deci să sporească eficiența economică.

Eficiența valorificării tuturor resurselor

CONSTANTIN IONETE — Așa cum a rezultat din dezbaterea noastră, procesul circular activ se definește prin două dimensiuni esențiale. Și anume prin **valorificarea industrială simultană și succesivă a întregului potențial util al unei unități de materie primă**, precum și prin **reconvertirea în același proces sau în altele a tuturor substanțelor derivate sau reziduale**.

Aceste trăsături influențează firesc aprecierea eficienței procesului circular activ. În primul rând, folosirea tuturor substanțelor utile dintr-un zăcămint sau produs natural necesită investiții suplimentare pentru tehnologii de separare și costuri suplimentare pentru valorificarea componentelor cu concentrație săracă și foarte săracă. În condițiile utilizării în producție a aceluiași nivel tehnic este evidentă descreșterea randamentului proporțional sau neproporțional cu cheltuielile de investiții și exploatare suplimentară. Într-o anumită măsură acest fenomen este prezent și în procesul reconvertirii reziduurilor. Pentru depășirea acestei tendințe de la început se impune **introducerea procesului circular activ pe baza unui nivel tehnic superior celui existent**.

În al doilea rând, procesul circular activ răspunde acțiunii de multiplicare a disponibilului de resurse necesare dezvoltării, dar care sînt limitate din punct de vedere natural. În acest sens eficiența lui trebuie apreciată în funcție de conținutul larg al categoriei de eficiență, care, în condițiile actuale, oricum trebuie să încadreze din ce în ce mai mult în mărirea valorii cheltuielilor pentru valorificarea substanțelor utile în condițiile cele mai grele. În economia noastră în curs de dezvoltare această tendință acționează și în direcția atenuării restricțiilor pe care le impune importul de materii prime, ca urmare a limitării fondurilor valutare, ceea ce pune în relief o altă latură de însemnată utilitate a procesului circular activ.

Numai pe asemenea baze de economicitate devine necesară și posibilă atragerea în circuitul economic atât a concentrațiilor mari cât și înfime de substanțe utile din aceeași rocă. Desigur că pentru punerea în mișcare a acestui proces este necesară funcționarea corespunzătoare a mecanismului economic și în primul rând a mecanismului prețurilor. Indiferent dacă îmbracă forma peniei sau a coeficientului de deficit, limitarea naturală a resurselor își impune reflectarea în structura prețurilor. După părerea mea generalizarea mărimii medii a cheltuielilor de producție ca punct de plecare în formarea prețurilor, pentru toate ramurile și produsele, practică actuală în sistemul nostru de prețuri, nu este de natură să faciliteze introducerea procesului circular activ. Ca element de referință în sensul celor arătate de mine poate fi menționat procesul declanșat de formarea pe plan mondial a prețurilor la țiței după criza hidrocarburilor, pentru punerea în valoare a resurselor energetice și tehnologice colaterale, chiar dacă cheltuielile de producție depășesc prețul petrolului.

În încheiere subliniez că pentru introducerea procesului circular activ în economie ar fi deosebit de eficace obligarea proiectantului ca la documentațiile de dezvoltare industrială sub forma noilor obiective de investiții să prezinte și o variantă de realizare în concepția procesului amintit. Fundamentarea opțiunilor pentru dezvoltare ar spori astfel, considerabil. De asemenea, apreciez că nu se va pune în același mod și nu se pot obține aceleași efecte prin aplicarea procesului circular activ la toate exploatarea de roci din țara noastră, sau la prelucrarea tuturor produselor naturale. La o examinare intuitivă a priorităților se impun atenției minereurile metalifere, cele nemetalifere și lemnul.

* *

CONSTANTIN CALOIANU. După cum vedeți, dezbaterea noastră de astăzi este menită să încheie discuțiile de ansamblu asupra problemei proceselor circulare active de valorificare a materiilor prime și materialelor, urmînd — așa cum a precizat tovarășa Popescu — ca în continuare ședințele viitoare să abordeze domeniile specifice ale acestei probleme, pe ramuri subramuri, sectoare de activitate.

Cum era și normal, discuția de ansamblu trebuia să se încheie cu aspectele calitative, de eficiență ale întregii problematice pe care o discutăm. Procesul circular activ trebuie să conducă nemijlocit la valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, înainte de toate, la ridicarea eficienței. Consider că discuția noastră de astăzi a fost utilă prin lucrările prezentate și problematice abordată, că ea ne ajută să ne îmbogățim instrumentarul practic, metodologic pe baza căruia se pregătesc, la diferite nivele, decizii în cadrul mecanismului nostru economic.

Vreau să puneterez câteva aspecte pe care le consider esențiale: în primul rînd problema conceperii sistemice a indicatorilor de valorificare. Acest aspect este extrem de interesant și util, fiind necesară abordarea și adîncirea lui în continuare. La ora actuală folosim indicatori de valorificare de ansamblu ei sînt cunoscuți, sînt în plan, îi preiau anuarele statistice, sînt folosiți în publicații. Spre exemplu: lei producție pe tonă de țiței, lei producție pe metru cub de masă lemnoasă, lei producție în construcția de mașini pe tonă de laminat prelucrat ș.a.m.d. Sînt indicatori utili care contribuie la evidențierea creșterii gradului de valorificare într-o perioadă de timp. Ei sînt însă mult prea agregați și nu permit desprinderea domeniilor în care aceste aspecte sînt necorespunzătoare și trebuie acționat. De aceea, tratarea sistemică, arborescentă a acestei probleme o consider deosebit de necesară. Vom putea analiza astfel care este situația spre exemplu, în construcția de mașini, în domenii diferite, în industria electrotehnică și electronică, al sectorului naval etc.

Sigur că întregul sistem nu va putea fi elaborat într-o perioadă scurtă de timp, dar un început trebuie făcut: indicii globali de valorificare a metalului sau petrolului trebuie divizați pe grupe și subgrupe de producție, pe sortimente fizice pentru a ne putea da seama de influența schimbărilor structurale ale producției și a stabili măsurile ce se impun. Din nefericire acest indicator fiind valoric, este influențat de ceea ce spunea tovarășul profesor Ionete, de prețuri, și comparațiile se pot face între unități cu profiluri similare de fabricație sau cu perioadele trecute: cum valorifică metalul întreprinderea de vagoane din Arad față de întreprinderea de vagoane din Turnu-Severin sau din Caracal, sau cum se valorifică țițeiul în 1974 comparativ cu 1975.

Dacă am putea face o comparație cu alții, cum spunea tovarășul profesor Gheorghiu, ar fi o treabă considerabilă. Că puțin pentru unele sectoare pe care știm că le vom dezvolta rapid în viitor aceasta ar putea reprezenta teme de cercetare deosebit de interesante și utile.

Prin aceeași prismă consider că trebuie privită și aprecierea indicatorului „consum cumulativ de resurse”. Exemplele date aici de tovarășul Iancu și colegii d-sale, sînt edificatoare. Eu cred că aceste abordări sînt deosebit de interesante și ele ar trebui să intre în practica curentă.

Problema eficienței este o problemă mare în ansamblul ei. Este discutabilă și discutată foarte mult din punctul de vedere al modului ei de exprimare. Dacă pentru primele două cazuri pe care le-am tratat se pot prevedea posibilități de concretizare, stabilirea eficienței în ansamblu și comensurarea acestui indicator este mult mai complicată mai ales atunci cînd în analiză intervin și alte elemente decît cele de natură materială, spre exemplu aspectele ecologice sau cele sociale. Dar nu numai acestea; chiar aspecte legate de influența progresului tehnic asupra creșterii productivității muncii sau a reducerii costurilor de producție nu sînt în prezent în măsură suficientă evidențiate în cadrul indicatorilor de eficiență. Este de datoria noastră să reunim cercetările parțiale făcute pînă în prezent și să le dăm o exprimare de sinteză prin intermediul indicatorilor de plan și de urmărire statistică. Discuțiile pe care le-am purtat azi ne-au ajutat să clarificăm o serie de lucruri și, de asemenea, să ne gîndim la aplicarea efectivă în practică a unor sugestii și idei noi menite să releve posibilități de aplicare în practică a procesului circular activ.

„Ținând seama de amploarea îngrijorătoare pe care a căpătat-o cursa înarmărilor, de cheltuielile uriașe și de risipa de resurse materiale și umane provocate de producerea mijloacelor de distrugere — acumulate în proporții fără precedent în istorie — România se pronunță cu toată fermitatea pentru trecerea, pînă nu este prea târziu, la măsuri practice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U.

STRATEGIA ȘI CĂILE CONCRETE DE ÎNFĂPTUIRE A DEZARMĂRII ÎN CONCEPȚIA ROMÂNIEI SOCIALISTE (I)

POZIȚIA principală promovată consecvent de-a lungul anilor de România în problemele dezarmării, numeroasele propuneri și inițiative concrete avansate de țara noastră în documentele importante ale opririi cursei înarmărilor, dezarmării locale, măsurilor colaterale, dezangajării militare și dezarmării în Europa, creării de zone denuclearizate, înaintării pe calea dezarmării generale și totale — reflectă pregnant concepția științifică, profund realistă, pe care partidul și statul nostru o așează la baza întregii activități internaționale a patriei noastre. Ele se constituie, totodată, ca o strategie cuprinzătoare, unitară, cu obiective imediate și de perspectivă, menite să conducă la materializarea acestui deziderat fundamental al contemporaneității care este dezarmarea. Această strategie, precum și căile și modalitățile practice de acțiune pentru prinderea cursei primejdioase și împovărătoare a înarmărilor, pentru înaintarea pe calea dezarmării, și-au găsit — în preajma marelui forum al dezarmării care este sesiunea specială

Adunării Generale a O.N.U., deschisă săptămîna aceasta la New York — o nouă și strălucită concretizare în **Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare.** Document de o excepțională valoare teoretică și practică, Hotărîrea nu numai că va călăuzi activitatea constructivă, militantă, a țării noastre la sesiune, dar, în același timp, oferă o bază temeinică de dezbateri și negocieri pentru depășirea impasului existent în ultimii ani pe planul negocierilor de dezarmare, pentru angajarea unor tratative de încredere și pentru adoptarea unor măsuri concrete într-un domeniu de însemnătate vitală pentru pacea, securitatea și progresul tuturor națiunilor.

O problemă cardinală a timpurilor noastre

FUNDAMENTATĂ pe principiile și liniile directoare ale poziției partidului și statului nostru în activitatea externă, tratate cu claritate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională din decembrie 1977, în deplină consonanță cu programul concret de dezarmare adoptat de Congresul al XI-lea și prezentat, ulterior, de țara noastră la O.N.U., Hotărîrea C.C. al P.C.R. are, între altele, meritul important de a situa cu justețe și de a demonstra cu argumente puternice locul de prim ordin pe care îl ocupă dezarmarea între problemele cardinale ale contemporaneității. Astfel, oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării sînt abordate și tratate ca necesități obiective ce decurg din actuala situație internațională, determinată de asemenea factori cum sînt: mutațiile survenite în raportul de forțe pe plan mondial; persistența, alături de procesele și tendințele pozitive, a unor fenomene și tendințe negative, generate de vechile practici bazate pe forță; impactul și consecințele negative ale cursei înarmărilor pe plan politic, economic, social, militar, al păcii, securității și cooperării interna-

ționale; imperativul lichidării decalajelor economice și a stării de subdezvoltare; nevoia stringentă a reducerii cheltuielilor militare, a stăvilirii înarmărilor și realizării dezarmării pentru eliberarea de fonduri, resurse materiale și energii umane în vederea rezolvării unor probleme acute existente pe plan național în diferite țări ca și în relațiile interstatale luate în ansamblul lor, și altele.

„Înarmările — se subliniază în Hotărîre — afectează negativ ansamblul raporturilor interstatale pe plan mondial, fiind inseparabil legate de tendințele spre o nouă reîmpărțire a lumii și constituind principalele instrumente ale politicii de forță, de dominație și presiune asupra statelor. Politica înarmărilor înveninează atmosfera internațională, alimentează neîncrederea și suspiciunea între state și popoare, aflîndu-se într-o totală contradicție cu cerințele statornicirii unor relații internaționale noi, bazate pe respectul principiilor independenței și suveranității, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne. Totodată, înarmările reprezintă un obstacol major în rezolvarea pe cale politică, prin tratative, a problemelor internaționale litigioase”.

În esență, încetarea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării constituie, în concepția partidului și statului nostru, componente și obiective fundamentale ale edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, ale făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Conceptul românesc de program în domeniul dezarmării

ESTE BINE ȘTIUT și larg recunoscut și apreciat pe plan internațional faptul că România este țara care a lansat pentru prima dată, încă în anul 1969, conceptul de program de măsuri în domeniul dezarmării. Un asemenea program este menit, în viziunea țării noastre, să pună capăt situației nesatisfăcătoare și primejdioase de pe planul tratativelor de dezarmare postbelice, în care, ca urmare a unor interese unilaterale, negocierile au fost orientate constant spre domenii marginale, neesențiale ale dezarmării, eludîndu-se practic problemele majore, de fond, în primul rînd cele ale dezarmării nucleare. În concepția țării noastre, așezarea la baza tratativelor de dezarmare a unui program cuprinzător de măsuri, cu priorități și etape bine precizate, ar fi de natură să confere substanță tratativelor de dezarmare, să le orienteze spre problemele reale care se pun în acest domeniu, să le ofere o perspectivă clară — progresul pe calea dezarmării nucleare și spre obiectivul final — dezarmarea generală. Se știe, de asemenea, că România a prezentat în Comitetul de la Geneva și la O.N.U., în anul 1975, programul concret de dezarmare adoptat de Congresul al XI-lea, program care a fost promovat activ de țara noastră ca bază a negocierilor de dezarmare, inclusiv în lucrările pregătitoare pentru sesiunea specială a Adunării Generale consacrată dezarmării. Ca membră în Comitetul pregătitor al sesiunii

nii, România a prezentat proiecte proprii la toate cele trei documente elaborate în acest organism pentru a fi dezbătute la sesiunea specială: Declarația privind dezarmarea (Doc. A/AC.187/77), Programul de măsuri și acțiuni (Doc. A/AC.187/78) și mecanismele de negocieri (Doc. A/AC.187/79).

În concepția țării noastre, întocmirea și adoptarea de către sesiunea specială a unui program de dezarmare se impune ca o premisă de bază a trecerii la un proces eficient de negocieri. Ca plan de acțiune în cadrul unei strategii a dezarmării, programul trebuie să cuprindă obiective și măsuri concrete — așa cum au propus România și alte state — care ar urma să fie îndeplinite pe parcursul întregului proces de negocieri în sfera dezarmării. Criteriul de abordare a acestor măsuri trebuie să-l constituie înainte de toate contribuția pe care ele o pot aduce la promovarea obiectivului final — dezarmarea generală și totală. În Hotărârea C.C. al P.C.R., această idee este exprimată cu multă limpezime și cu un realism profund, subliniindu-se că „un țel de o asemenea amploare, cum este dezarmarea generală și totală, poate fi îndeplinit numai treptat, prin măsuri parțiale, cu caracter tranzitoriu“. În scopul obținerii unor progrese reale și constante pe calea dezarmării, pe baza unui program, partidul și statul nostru au avansat o serie de propuneri concrete, cu o arie foarte largă de cuprindere, menite să stea la baza viitoarelor tratative în domeniul dezarmării.

Măsuri concrete, imediate de reducere a cursei înarmărilor

URMÎND CALEA LOGICĂ și, totodată, a abordării realiste, de la simplu la complex, a problemelor dezarmării, țara noastră preconizează ca tratativele de dezarmare să se concentreze în primul rând asupra unor măsuri concrete de încetare imediată a cursei înarmărilor, care să pună capăt achiziționării, producției și perfecționării armamentelor și întăririi dispozitivelor militare. În concepția țării noastre, încheierea unor acorduri și înțelegeri corespunzătoare cu privire la „înghețarea“ cheltuielilor militare, stabilirea unui program concret de reducere treptată, în etape, a bugetelor respective, începându-se cu cele ale țărilor mari, ar corespunde pe deplin acestui scop.

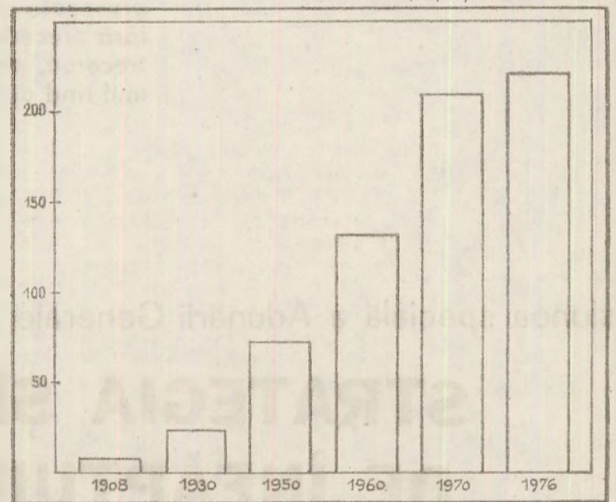
O serie de măsuri propuse în Hotărârea adoptată recent de C.C. al P.C.R. servesc nemijlocit obiectivului opririi și reducerii cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, creării condițiilor pentru trecerea la măsuri de dezarmare propriu-zisă, de mai mare anvergură. Este vorba, în primul rând, de propunerea vizînd „înghețarea“ cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978. Din fondurile considerabile eliberate prin aplicarea unei atari măsuri, țara noastră a propus ca o parte să fie folosită de fiecare stat care operează reduceri ale bugetelor militare, în vederea finanțării unor programe social-economice naționale, iar o altă parte să fie destinată constituirii unui fond de dezvoltare al O.N.U. în scopul sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare care au un venit național de pînă la 500—600 dolari pe locuitor.

Obiectivul diminuării competiției militare și eliberării unor însemnate fonduri necesare dezvoltării pașnice i-ar servi, de asemenea, adoptarea unor măsuri preconizate în Hotărârea C.C. al P.C.R., între care: „înghețarea“ efectivelor militare și armamentelor statelor la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea treptată a acestora, astfel încît, pînă în anul 1985, să se efectueze reduceri de 10—15 la sută față de nivelul actual, cu diminuări mai substanțiale în statele cu efective militare mai mari; asumarea de către toate statele a angajamentului ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state. România propunînd trecerea la reducerea treptată, pentru început cu 10—15 la sută, și apoi la retragerea în propria țară a trupelor și armamentelor amplasate pe teritoriile altor state, pînă la retragerea lor completă în granițele naționale și desființarea bazelor militare de pe teritoriul altor țări; reducerea treptată a activității blocurilor militare, ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă și angajarea de negocieri concrete asupra lichidării blocurilor militare; pentru început, țara noastră propune ca statele care fac parte din blocuri militare să-și asume angajamentul de a nu mai admite noi țări în aceste alianțe și de a nu-și spori efectivele forțelor armate și dotarea cu armament, inclusiv nuclear, peste nivelul anului 1978.

Pe lângă efectele certe pe care le-ar avea asupra consolidării destinderii, reducerii riscului de război și întăririi păcii, sînt evidente marile avantaje economice și sociale ce ar de-

CHELTUIELILE MILITARE MONDIALE, 1908—1976

Millarde dolari, la prețurile anului 1970

(după «SIPRI Yearbook 1978»)

curge din transpunerea în viață a unor asemenea măsuri pe tru progresul economic și social al tuturor statelor. Consecințele pozitive ale măsurii de înghețare și reducere, cu 10—15 la sută a bugetelor militare apar evidente dacă avem în vedere că cheltuielile militare mondiale în prețuri curente crescut de la 300 miliarde dolari în 1975 la 350 miliarde în 1976 și 400 miliarde în 1977. Ultima ediție, pe 1978, a Anuarului SIPRI „Armamentele mondiale și dezarmarea“ apreciază că dacă rata actuală de creștere a cheltuielilor militare nu va redusa, bugetul militar anual al omenirii se va apropia, spre anul 2000, de nivelul astronomic de circa un trilion de dolari. „Și aceasta — arată experții SIPRI — în ciuda faptului că pe planeta noastră suferă circa 570 milioane de oameni de pe planeta noastră suferă de foame și subnutriție, circa 2,8 miliarde nu dispun de surse de apă potabilă igienică (bolile provocate de consumul de apă impurăucid în prezent circa 25 000 de oameni pe zi), circa un miliard de persoane nu au locuințe corespunzătoare, aproximativ 1,5 miliarde duc lipsă de asistență medicală eficientă și aproximativ 250 milioane de copii nu urmează școlile, iar 800 milioane de oameni sînt complet analfabeți“.

Prioritate absolută eliminării armelor nucleare

PORNIND de la realitățile vieții internaționale, de la uriasa primejdie pe care o prezintă acumularea și perfecționarea armamentului nuclear, punerea la punct a unor noi sisteme, mai sofisticate, de arme de nimicire în masă, Hotărârea C.C. al P.C.R. reafirmă cu tărie punctul de vedere al țării noastre potrivit căruia măsurile vizînd interzicerea folosirii acestor arme, încetarea producției și dezvoltării lor, reducerea lor treptată și, în final, lichidarea lor completă trebuie să se bucure de cea mai înaltă prioritate în cadrul tratativelor de dezarmare. Cu această finalitate, documentul aprobat de C.C. al P.C.R. propune o suită de măsuri, între care: asumarea angajamentului de către statele posesoare de arme nucleare de a nu folosi aceste arme împotriva statelor care nu le posedă; de a nu amplasa arme nucleare pe teritoriul acestor țări; încheierea unui acord pentru oprirea producției de armament nuclear, încetarea perfecționării și experimentării acestor arme; asumarea de către toate statele a angajamentului de a nu produce în viitor asemenea arme; încetarea producției de materiale fisionabile cu destinație militară și conversiunea materialelor existente spre folosire pașnică, o parte urmînd să fie cedată în vederea utilizării pașnice de către toate statele doritoare; angajamentul tuturor statelor participante la sesiunea specială de a trece la negocieri în vederea încheierii unui acord de interzicere totală a armelor nucleare; crearea de zone de nuclearizare în diferite părți ale lumii, inclusiv în Balcani; măsuri de eliminare totală a oricăror arme de nimicire în masă.

C. NICOLAI

TENDINȚE — CONJUNCTURI

ropa occidentală:
 dificultățile
 industriei carbunelui

DEȘI DIFERENȚIA- de la o țară producătoare la alta, evoluția industriei carbunelui din Europa occidentală n-a afirmat speranțele zile acum câțiva ani, efectul „crizei” petrolului. În cercurile de specialitate se apreciază că conjunctura nefavorabilă din industria energetică vest-europeană, repercutată în scăderea cererii de cărbune, a constituit principala cauză a închiderii minelor în 1977 (2 în Belgia și 5 în Anglia) în condițiile reducerii cu mii de tone a volumului extracției de cărbune în zonă, pentru care în curs fiind precută închiderea altor mine (din care 5 în Franța) și micșorarea cu încă 4,3 mil. tone a extracției. În această amenințată nu pare surprinzător faptul că volumul investițiilor în industria carbunelui preconizat în acest an în principalele țări producătoare (Anglia, R.F.G., Franța, Belgia) ar urma să fie cu o cincime sub nivelul realizat anul trecut.

R.F.G.: perspective
 pe termen mediu

ciază că în următorii cinci ani economia R.F.G. va continua să se dezvolte relativ lent, cu fluctuații ale dinamicii; ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut în perioada 1978 — 1982 ar urma să fie de 3,9%. În ceea ce privește prețurile cu amănuntul, se prevede că ele vor crește, în aceeași perioadă, într-un ritm mediu anual de circa 3%.

Se estimează, de asemenea, că în anii 1978 — 1982 va interveni o anumită îmbunătățire a situației financiare a companiilor vest-germane precum și a gradului de utilizare a capacităților de producție. În domeniul ocupării forței de muncă, însă, experții nu se așteaptă la vreo ameliorare: după opinia lor, în 1982, în R.F.G. vor fi 1,2 milioane de șomeri, dintr-o populație activă de 25,2 milioane de oameni.

U.R.S.S.: dinamici
 ale comerțului
 exterior

FACIND bilanțul comerțului exterior sovietic pe anul 1977, buletinul B.I.K.I. relatează că anul trecut Uniunea Sovietică a întretinut relații economice cu 118 țări din lume, iar volumul schimburilor economice a crescut cu 11,6% față de 1977. Creșterea a fost de 18,7% la export și de 4,7% la import, ceea ce a permis realizarea unei balanțe

comerciale excedentare (îndeosebi în cadrul schimburilor cu țările în curs de dezvoltare). Principala pondere în comerțul exterior al Uniunii Sovietice revine țărilor socialiste (57,2%), urmate de țările capitaliste dezvoltate (29,6%) și de țările în curs de dezvoltare (13,1%).

O importanță tot mai mare în cadrul exporturilor sovietice capătă mașinile și instalațiile, livrate în peste 80 de țări ale lumii. Ele reprezintă peste 25% din valoarea exporturilor Uniunii Sovietice în celelalte țări socialiste, 20,1% din cea a exporturilor către țările în curs de dezvoltare și o pondere mai redusă în cazul țărilor capitaliste dezvoltate.

Cooperarea Bulgariei
 cu Belgia și Luxemburg

ÎN Bulgaria se apreciază ca foarte promițătoare legăturile cu Uniunea economică Belgia-Luxemburg (UEBL). Bune rezultate au fost obținute pe planul cooperării în industriile chimică, electronică, electrotehnică. Partile cooperează în producția de mijloace pentru protecția plantelor, de materiale plastice și de televizoare color portative. O formă de perspectivă a cooperării economice o constituie exportul în comun pe terțe piețe și construcțiile în terțe țări. Organele competente consideră satisfăcător și stadiul cooperării tehnico-stiințifice în domeniul agriculturii, prin promovarea schimbului de specialiști și prin activitatea comună de cercetare.

Orientări în dezvoltarea economică

Brazilia: creșterea potențialului industriei

ÎN INDUSTRIA BRAZILIANĂ, ramură care contribuie cu 28,5% la formarea P.I.B. și spre care sint orientate mai mult de jumătate din investițiile efectuate în economie, lucrează circa 20% din populația activă a țării.

Brazilia posedă circa 25% din rezervele mondiale de minereu de fier (30 mlrd. t), ocupind locul doi în lume, după U.R.S.S. În anul 1977 producția de minereu de fier a atins 95 milioane de tone, din care 80 milioane de tone au fost exportate. Producția de oțel a atins în anul 1977 aproximativ 11 mil. t. Totodată, Brazilia produce anual un număr mare de autovehicule și tractoare. Oficialitățile duc o politică susținută pentru majorarea participării industriei naționale ca furnizoare de produse ale industriei constructoare de mașini.

Cheltuielile mari necesitate de importul de țitei au determinat intensificarea prospecțiunilor geologice pentru descoperirea de rezerve de țitei (la care, în prezent, producția internă satisface numai 20% din necesarul de consum al țării) și de cărbune cocsificabil, precum și luarea unor măsuri pentru producerea de surse alternative de energie. În cursul anului 1977 s-a trecut la folosirea alcoolului în amestec cu benzina, drept combustibil pentru autovehicule. În anul 1977 s-au produs 1,5 mlrd. litri, iar în 1980 se vor produce 3,5 mlrd. litri de alcool.

În domeniul industriei chimice, Brazilia se află pe locul doi în America Latină. În 1977 s-au produs aproape 200 mii t cauciuc sintetic. Producția de ciment a atins circa 20 milioane t.

În agricultură este concentrată circa 40% din populația activă a țării, această ramură furnizând, în anul 1977, circa două treimi (8 mlrd. dolari) din încasările din export. Brazilia este cel mai mare producător mondial de cafea (în 1977 peste 1 milion de tone) și fasole (peste 2,3 milioane de tone), al doilea producător mondial de bumbac (aproape 2 mil. t) și al treilea de cacao și citrice. În domeniul septicului deține locul patru în lume.

Balanța comercială a fost în anul 1977 activă, principalele produse de export fiind cele tradiționale: cafea, șroturi de soia, minereu de fier și soia boabe, care au reprezentat aproximativ 45% din valoarea totală a exporturilor. Dintre produsele industriei prelucrătoare, mai importante la export au fost unele mijloace de transport, utilaje, mașini și aparate electrice, încălțăminte. Principalul produs importat a fost țiteiul (1/3 din totalul importurilor, reprezentind cea. 3,7 mlrd. de dolari). Brazilia mai importă produse chimice (în 1977 în valoare de 1,5 mlrd. dolari), mașini și materiale de transport.

Relațiile economice dintre România și Brazilia se desfășoară pe baza acordului comercial și de plăți semnat la 5 iunie 1975 și a unei serii de acorduri de cooperare în diverse domenii, semnate în același an. Exportăm în Brazilia vagoane de cale ferată, piese pentru tractoare, mașini-unelte, produse chimice, și importăm din această țară minereu de fier, cafea, cacao, șroturi de soia, sisal etc.

EVOLUȚII MONETARE

PRELUAT printr-o continuare a redresării dolarului S.U.A. pe majoritatea piețelor valutare, intervalul 15-19 mai 1978 s-a caracterizat pe ansamblu printr-o evoluție contradictorie. Menținerea tendinței de creștere a dobânzii la depozitele în dolari atât la intern, cât și pe piața mondială, alături de creșterea producției industriale americane pe luna aprilie, precum și presupunerea că dețutul comercial american va scădea au ajutat dolarul. Cursul acestuia a atins, printre altele, 2,1350 mărci vest-germane (cel mai ridicat nivel din ultimele patru luni), aproape 2 franci elvețieni și 4,70 franci francezi. Unele intervenții ale băncii centrale vest-germane și respectiv eliene pe piețele valutare pentru a opri un proces de depreciere a dolarului considerat a nu se baza pe elemente de fond destul de concludente, au dus la o scădere a cursului monedei nord-americane, mai accentuat în relația cu francul elvețian, francul francez și marca vest-germană.

Francul elvețian, după ce a ajuns la circa 2 franci/dolar la 17 mai, a început să recupereze din terenul pierdut, diminuând intervalul la 1,9690 franci/dolar, cu 0,7% peste pierderea precedentă. Francul francez a cotat și el la sfârșitul perioadei analizate peste închiderea perioadei anterioare, respectiv 4,6550 franci/dolar comparativ cu 4,6615

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 15-19 V, luându-se ca bază cursurile din ziua de 12.V.1978.

franci. Cursul mărcii vest-germane, după anunțarea de către Banca federală, în scopul stimulării expansiunii economice, a reducerii cu 7% a rezervelor minime obligatorii, ceea ce reprezintă o mărire a lichidităților în economie cu circa 4,5 miliarde mărci, s-a redresat spre sfârșitul săptămânii până la 2,1090 mărci/dolar, cu numai 0,1% sub nivelul săptămânii precedente. O evoluție asemănătoare a avut-o și francul belgian, care cota pe 19 mai circa 23,96 franci/dolar (depreciere de 0,3%). Lira italiană a cotat la circa 871 lire/dolar. Lira sterlină și yenul japonez au avut o mișcare aproape continuă de depreciere, prima fiind cotată la sfârșitul perioadei analizate la 1,8180 dolari/lira, iar a doua la 227,30 yen/dolar.

Dobânzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au cotat în jur de 8,375% la cele în eurodolari, 3,5625% la cele în euromărci vest-germane și 1,625% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a manifestat o tendință destul de susținută de creștere, al doilea fixing din ziua de 19 mai 1978, de 177,90 dolari/uncie, fiind cu 3,20 dolari/uncie peste cel din 12 mai a.c.

Paul DUMITRĂSCU
Gheorghe MUNTEAN

JALOANE ȘI OBIECTIVE ACTUALE

REPUBLICA

SOCIALISTĂ

VIETNAM

ANUL DE MIJLOC al planului cincinal 1976—1980 găsește poporul vietnamez în plin proces de edificare a bazei tehnico-materiale a socialismului pe pământul reunificat al țării și de creare a unei economii a marii producții socialiste moderne, conform obiectivului strategic formulat de cel de-al patrulea Congres al Partidului Comunist din Vietnam, din decembrie 1976.

Dificultățile inerente reconstrucției după 30 de ani de război și calamitățile naturale (secetă, taifunuri) din 1977 conferă o semnificație sporită sarcinilor de creștere a producției în agricultură, ramură de bază a economiei vietnameze, în care lucrează încă 51% din populația aptă de muncă a țării. Planul pe anul 1978 prevede obținerea a 16—16,5 mil. t de cereale din care 13,5 mil. t orez, în perspectiva recoltării a 21 mil. t de cereale (din care 17,5 mil. t orez) în 1980, ca un factor important în soluționarea problemei alimentației. În acest scop, agricultura beneficiază de 30% dintr-un total al investițiilor de circa 30 miliarde dongi, industriei revenindu-i 35%.

Un efort substanțial se desfășoară în direcția extinderii și ameliorării suprafețelor cultivate. Au fost reamenajate în vederea cultivării 450 000 ha de terenuri abandonate în timpul războiului. Paralel, sint defrișate terenuri (planul cincinal prevede ca obiectiv defrișarea a 1 milion ha), se întreprind lucrări de hidroameliorații pe sute de mii de hectare.

Are loc, totodată, o accentuare a procesului de diversificare a culturilor: conform hotărârii plenarei C.C. al P.C.V. din iulie 1977, suprafața afectată plantelor tehnice și pomiculturii urmează să sporească până la finele cincinalului la 980 000 ha, iar cea destinată culturilor pentru export — chemate să aducă o importantă contribuție la realizarea obiectivului sporirii cu 45% în acest an a valorii livrărilor peste hotare — la 500 000 ha.

În același context, al eforturilor pentru soluționarea problemei alimentației populației și pentru lărgirea bazei de materii prime a industriei, o atenție deosebită se acordă dezvoltării zootech-

niei. Ea este ilustrată în primul rând de obiectivul sporirii la 16,5 milioane până în 1980 a efectivului de porcine și la 1 milion tone a producției de carne (greutate).

Intensitatea eforturilor pe care și le-a propus poporul vietnamez este redată sintetic de sarcina sporirii cu 30% în acest an a producției globale agricole. Acelorași imperative ale îmbunătățirii aprovizionării populației și industriei și creșterii exportului le răspunde și obiectivul de plan conform căruia „recolta” de pește marin trebuie să atingă 1 milion tone în 1980.

REALIZAREA acestor obiective ambițioase, de care este strâns legată îndeplinirea sarcinilor privind ridicarea în continuare a nivelului de trai al unei populații de circa 50 milioane de oameni, ce sporește cu 3% pe an, presupune între altele și o distribuire mai judicioasă a populației active pe teritoriul țării, acum concentrată într-o măsură considerată excesivă în orașe și în anumite zone agricole.

Acestui deziderat imperios al perioadei actuale îi corespunde măsura creării „noilor zone economice”, în care până la sfârșitul cincinalului urmează să se instaleze 1,8 milioane de oameni, din care 460 000 persoane numai în anul în curs. Măsura amintită va contribui și la realizarea unui alt obiectiv major de ordin economic și social și anume utilizarea deplină a potențialului de forță de muncă al țării, de aproape 22 milioane de oameni în 1976, cu perspectiva de a depăși 25 milioane în 1980, în condițiile în care estimări oficiale apreciază la 1,5-2 milioane pe ansamblul zonei de sud a țării numărul celor care nu au de lucru în locul în care se găsește acum. Totodată, în cadrul eforturilor pentru creșterea productivității muncii și a randamentului la hectar, suprafața lucrată cu mijloace mecanice urmează să ajungă în acest an la 34% din totalul unei suprafețe arabile de 5 milioane ha, iar în 1980 la 50%.

Procesul de transformare socialistă a agriculturii sudului țării, paralel cu cel de perfecționare a relațiilor de producție socialiste în Nord, sint de natură să sprijine marile eforturi desfășurate pe plan național pentru impulsivizarea producției agricole a țării.

Un sprijin activ în această direcție îl aduc intensificarea ritmului indus-

Dinu DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 32)

REPUBLICA

DEMOCRATĂ

POPULARĂ

LAOS

VICTORIA în lupta împotriva intervenției străine și a reacțiilor interne și proclamarea Republicii Democratice Populare Laos în urmă cu mai bine de doi ani a constituit un eveniment care a deschis o pagină nouă în istoria acestei țări. Poporul laotian a pășit cu hotărâre pe calea înfăptuirii năzuințelor sale de edificare a unei societăți bazate pe justiție și egalitate, a unui Laos pașnic, unificat, independent, democratic.

În scurta perioadă scursă, poporul laotian a trecut la aplicarea în practică a amplului program de refacere a țării inițiat de Partidul Popular Revoluționar, vizând lichidarea urmărilor exploatarei coloniale, consolidarea independenței naționale, dezvoltarea economică a patriei și făurirea noii ordini sociale.

Eforturile depuse s-au concretizat în rezultate semnificative în domeniul dezvoltării economice și al înfăptuirii unor importante prefaceri sociale. Astfel în agricultură — principala ramură a economiei naționale — a luat amploare mișcarea de cooperativizare. Sute de întovărășiri și cooperative au fost înființate practic în toate provinciile țării, acest proces căpătând o extindere deosebită în provinciile Xieng Khouang și Houaphan. Rezultatele nu au întârziat să se arate, pe terenurile cooperativizate obținându-se recolte de orez cu 75 la sută mai mari decât pe cele necooperativizate. Totodată, zeci de mii de hectare de terenuri neproductive au fost atrase în circuitul agricol, pe unele dintre ele înființându-se orezării. În același timp au fost reamenajate mii de canale de irigații, mici și mijlocii, au fost construite mai mult de o mie de noi canale de irigații, numai în cursul anului trecut suprafețele irigate crescând cu circa 12 mii ha. În același timp se depun eforturi pentru diversificarea

PE CALEA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

culturilor agricole, terenurile ocupate de porumb, cartofi, batat, arahide ș.a. fiind în 1977 de trei ori mai mari decât în 1976. Au fost adoptate de asemenea măsuri pentru valorificarea rațională a amplerelor resurse naturale, reprezentate de păduri bogate în esențe prețioase, care acoperă 70 la sută din teritoriul țării. În acest domeniu s-a trecut la organizarea de gospodării de stat, la extinderea plantațiilor etc.

În industrie s-a extins considerabil sectorul de stat (îndeosebi în domeniul prelucrării lemnului) și s-au consolidat pozițiile conducătoare ale statului în sectorul mixt. Prin eforturi susținute s-a reușit să se repună în funcțiune majoritatea întreprinderilor industriale distruse sau avariate în perioada războiului, să se dubleze pînă la finele anului trecut producția industriei ușoare și alimentare, să se pună temelile unor ramuri industriale noi.

Lupta de eliberare a poporului laoțian a fost privită cu sentimente de simpatie și solidaritate de poporul român, care se bucură sincer de succesele obținute de Laos în lichidarea urmărilor îndelungatei dominații colonialiste, în dezvoltarea multilaterală a economiei sale naționale.

Vizita făcută în țara noastră în septembrie 1976 de tovarășul Kaisone Phomvihane, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Laoțian, prim-ministru al Guvernului R.D.P. Laos, în fruntea unei delegații de partid și guvernamentale, convorbirile avute cu acest prilej. Declarația comună, acordurile și celelalte documente semnate la București, au conferit noi dimensiuni relațiilor de prietenie și solidaritate româno-laoțiene. Vizita oficială de prietenie în R.P.D. Laos a unei delegații de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, convorbirile care vor fi purtate cu acest prilej, vor contribui fără îndoială la lărgirea și întărirea relațiilor de colaborare și prietenie dintre cele două țări și popoare.

KAMPUCHIA

DEMOCRATĂ

DE CURÎND, poporul prieten kampuchian a sărbătorit cea de-a treia aniversare a victoriei în războiul de eliberare desfășurat de forțele patriotice. În evaluarea drumului parcurs de Kampuchia Democrată în perioada acestor trei ani, a acțiunilor și eforturilor deosebite depuse pentru reconstrucția țării, trebuie să se pornească de la imensele pagube provocate de război: sute de mii de vieți omenesti pierdute, 90% din uzine și plantații și 80% din orezării distruse, o mare parte din sate rase de pe fața pământului, 50—60% din șeptel distrus, 70—80% din poduri și din căile de comunicație aruncate în aer etc.

După victorie, întregul popor kampuchian a trecut la refacerea economiei, urmărindu-se cu precădere dezvoltarea agriculturii prin restabilirea și extinderea sistemelor de irigații și construcția unor noi întreprinderi industriale.

Succesele obținute în aceste direcții sînt semnificative. Astfel, se lucrează intens la regularizarea cursului fluviului Mekong și la realizarea unor diguri și canale care vor permite irigarea a 1,5 milioane ha. În provincia Prey Veng a fost construit deja un mare rezervor de apă, care asigură irigarea a mii de hectare, au fost înălțate 12 diguri, se înființează tot mai multe cooperative agricole. În provinciile din nord-vestul țării au fost construite două canale de irigație (de 49 și, respectiv, 62 km lungime), iar în provincia Battambang s-au făcut amenajări pentru prevenirea secetei și a inundațiilor. Ca urmare a acestor amenajări, în prezent o treime din suprafața arabilă beneficiază de sisteme de irigații. În același timp, în cadrul cooperativelelor agricole s-au înființat ateliere meșteșugărești și s-au extins acțiunile de fertilizare a solurilor și selecționare a semințelor.

Eforturile umane și materiale depuse pentru dezvoltarea agriculturii s-au concretizat în majorarea producției

agricole în 1977 de două ori față de anul precedent, îndeosebi pe seama obținerii mai multor recolte de orez pe an. Principala sarcină pe care și-a propus-o poporul kampuchian în domeniul agricol pentru anul 1978 este obținerea unei recolte de 3 500 kg orez nedecorticat la hectar. O atenție sporită se acordă diversificării agriculturii prin extinderea culturilor de porumb, bumbac, plante tehnice.

În domeniul industrial, au fost reconstruite și și-au reluat activitatea numeroase întreprinderi productive: de energie electrică, construcții mecanice, unități textile din orașele Pnom-Penh, Battambang și Kompong Som. În industrie, un mare accent se pune în prezent pe utilizarea materiilor prime locale în locul celor din import.

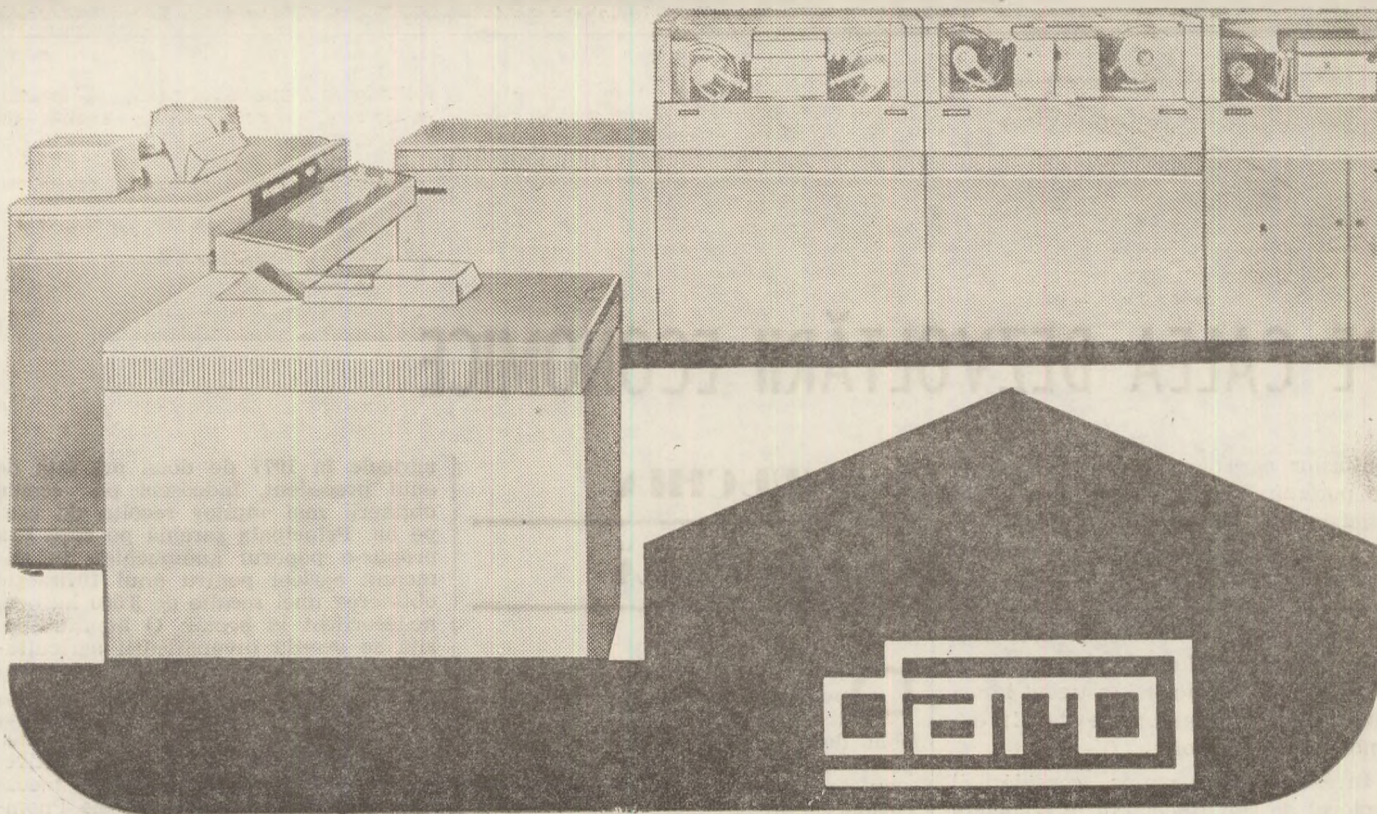
Succese importante au fost obținute și în domeniul social-cultural. Astfel, în prezent se asigură asistența sanitară a populației pe întreg teritoriul țării, iar paludismul a fost eradicat în proporție de 90%. În perspectiva următorilor doi ani este prevăzută lichidarea analfabetismului și stimularea pregătirii de cadre calificate, pentru principalele ramuri ale economiei naționale.

În anii grei ai războiului, poporul român s-a situat ferm, de la început, alături de cauza dreaptă a poporului kampuchian, acordându-i întregul său sprijin — moral, politic și material. Totodată, România a fost una din primele țări care au stabilit relații cu reprezentanții legitimi ai poporului kampuchian.

Poporul român urmărește cu sentimente de simpatie și prietenie activitatea constructivă care se desfășoară în Kampuchia Democrată sub îndrumarea Partidului Comunist, forța politică conducătoare a țării, în vederea edificării unei orînduirii noi, socialiste.

O contribuție de seamă la adîncirea legăturilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre România socialistă și Kampuchia Democrată va aduce, fără îndoială, apropiata vizită oficială de prietenie în această țară a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Nicolae L. OSS

1840

ROBOTRON
 Robotron
 export —
 import
 Întreprindere de
 stat pentru
 comerțul exterior a
 Republicii
 Democrate
 Germane
 RDG — 108 Berlin,
 Friedrichstrasse 61
 Ambasada R.D.G. —
 Secția Comercială
 Calea Dorobanților
 14 — București

robotron

**Participare judicioasă la progresul tehnic
 cu cheltuieli nu foarte mari**

Magnetkontencomputer daro 1840

Daro 1840 oferă alternative pentru soluționarea problemelor de raționalizare în domeniul comercial și economic. Acum mai mult ca oricând hotărârile riscante trebuie înlocuite prin decizii ale conducerii bazate pe date sigure.

Daro 1840, ca aparat de capacitate medie a prelucrării datelor, umple golul existent între sistemul clasic de contabilizat — facturat și prelucrarea electronică, garantând utilizarea efectivă în ramurile și domeniile economice.

La bază stau: posibilitățile tehnicii și aplicarea lor, legate de înzestrarea tehnică multilaterală și vastitatea rezolvării problemelor pregătite.

Daro 1840 poate fi utilizat judicios în avantajul dv.

Daro 1840 înlesnește, pe lângă avantajele enumerate, și prelucrarea de conturi de benzi magnetice.

Șomaj în perspectivă

„APROAPE 16 milioane de noi locuri de muncă trebuie create în CEE pînă în 1980 pentru ca situația șomajului să se îmbunătățească întrucîtva”, aprecia nu demult săptămînalul vest-german **VDI-Nachrichten**. „Și anume, problema cea mai grea nu o constituie cei care sînt deja șomeri. Mai important este faptul că, din cauza uzurii normale și a învechirii instalațiilor de producție concomitent cu progresele tehnicii, sînt

eliminate mereu locuri de muncă”. Dimensiunile problemei șomerilor actuali rezultă din ultimele date publicate de Comisia CEE : în martie a.c. ei erau în număr de 6 milioane și reprezentau 5,7% din forța de muncă, față de 3,5% în martie 1977. Graficul, care detaliază necesarul de locuri de muncă pe țările membre ale Pieței comune vest-europene, arată totodată ce procent formează acest necesar în raport cu numărul locurilor de muncă existente în 1977. Concluzia publicației citate, că fără sporirea investițiilor și o creștere economică adecvată șomajul riscă să se agraveze în continuare, este clar susținută de asemenea cifre.

dicțiile parțiale sau totale de export al acestor materii prime, adoptate de o serie de state.

Îngrășămint din scoarța

O PROBLEMĂ actuală a industriei de prelucrare a lemnului o constituie folosirea cît mai completă a materiei prime, inclusiv a scoarței copacilor. Utilizarea mai veche a scoarței — drept combustibil — se dovedește a fi puțin rentabilă, iar pe de altă parte „haldele” de scoarță care se adună în jurul întreprinderilor respective degradează mediul înconjurător și prezintă pericol de incendiu.

La fabrica de celuloză și hîrtie din Swiecie (R.P. Polonă), unde asemenea deșeuri însumează anual circa 140 mii tone, se experimentează tehnologia de transformare a scoarței în compost, după o metodă elaborată de Institutul de cercetări al industriei forestiere din această țară. Un proces natural, dar care durează în jur de cinsprezece ani, este „comprimat” astfel la cîteva luni, descompunerea scoarței fiind accelerată de microorganismele aflate chiar în apele reziduale rezultate din fabricarea celulozei. Concomitent cu eliminarea unui element de poluare a mediului înconjurător, se obține un îngrășămint care poate fi utilizat în silvicultură, agricultură și chiar în horticultură, întreprinderea din Swiecie livrînd anul trecut 30 mii tone de compost.

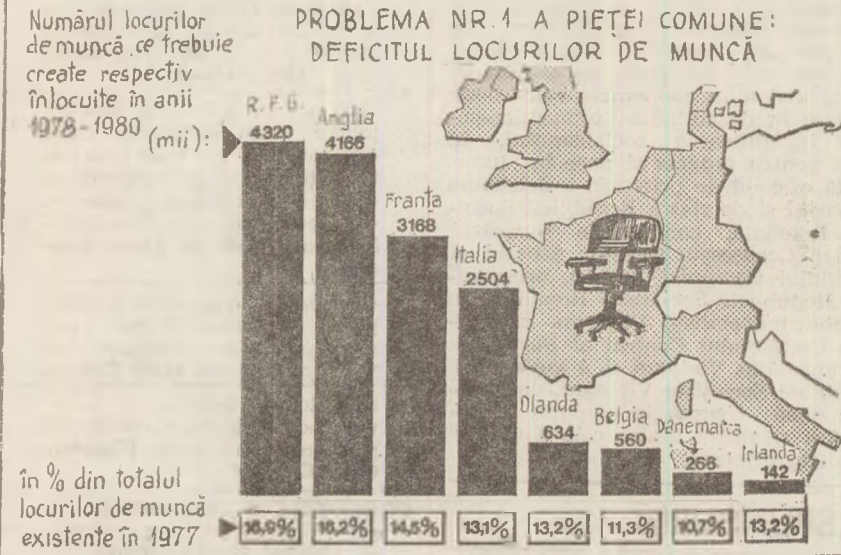
Bulgaria: perfecționarea activității economice

PRINTRE ORIENTĂRILE strategice menite să determine intensificarea activității economice — inclusiv a participării Bulgariei la diviziunea internațională a muncii — și sporirea simțitoare a eficienței sale, figurează extinderea formelor moderne, avansate de organizare a muncii, în scopul reducerii cererii de forță de muncă din partea producției. Teze aprobate recent de Conferința Națională a P.C. Bulgar preconizează ca perfecționarea organizării socialiste a muncii să se întemeieze pe un sistem complex de norme, fundamentate din punct de vedere tehnologic și economic, privind totalitatea resurselor materiale, financiare și de forță de muncă.

Un rol esențial îl are îmbunătățirea activității de cercetare științifică, căreia îi revine sarcina de a asigura soluționarea globală a problemelor tehnicii, tehnologiei și organizării muncii, atât în sfera producției materiale cît și în domeniul conducerii. Totodată, cea mai mare parte a fondurilor alocate activității de cercetare și dezvoltare va fi destinată aplicării de noi tehnologii și fabricării de noi produse, capabile să satisfacă un evantai mai larg de cerințe, precum și raționalizării și modernizării producțiilor existente.

Pe planul relațiilor externe, se prevede ca diversele verigi din sfera producției să elaboreze programe vizînd încasări suplimentare de devize, generalizîndu-se aplicarea principiului autofinanțării cu devize.

PROBLEMA NR. 1 A PIETEI COMUNE: DEFICITUL LOCURILOR DE MUNCĂ

Energia: potențial de economisire în industrie

CARE DINTRE RAMURILE industriei sînt mai „gurmande” în consumul de energie și care dintre ele au mai multe posibilități de economisire a ei? Un răspuns în acest sens este oferit de specialiștii Ministerului industriei din Franța, care au elaborat un inventar al consumurilor de energie în 1975 și al obiectivelor de economisire pînă în anul 1985. Corelînd cei doi indicatori, prezentați în tabel, rezultă că cel mai ridicat potențial de economii de energie

îl oferă industria chimică, construcția de mașini (inclusiv a celor electrice), industria ceramicii și materialelor de construcții, cea alimentară și de prelucrare a materiilor prime agricole.

Rol sporit materiilor prime secundare

RELEVÎND tendința creșterii continue a cheltuielilor specifice legate de valorificarea resurselor de minereuri, revista **Neue Bergbautechnik** din R. D. Germană arată nu demult că ea contribuie la sporirea rolului așa-ziselor materii prime secundare, precum și a înlocuitorilor de metale. După unele calcule, ponderea fierului vechi, de pildă, în producția de oțel a ajuns pe plan mondial la 45%.

Importanța materiilor prime secundare pentru industria metalurgică rezidă într-o serie de caracteristici ale acestora, și anume : materiile prime secundare se formează permanent în procesul de producție și consum ; în fiecare țară resursele respective (potențialele și reale) sînt, de regulă, în creștere ; conținutul util de metal din cadrul lor depășește de multe ori pe cel din minereurile corespunzătoare ; prelucrarea acestor materii prime se desfășoară de cele mai multe ori după tehnologii mai simple și mai puțin costisitoare decît în cazul prelucrării materiilor prime primare. Deși există unele dificultăți legate de colectarea materiilor prime secundare, țările industriale — arată revista — acordă o atenție crescîndă valorificării lor, fapt atestat și de inter-

Subraman	Consumul aparent de energie (mil. tone echivalent petrol)	Obiective de economisire a energiei în 1985 (%)
Industria extractivă	0,9	16
Metalurgia neferoasă	0,4	15
Electrometalurgia	3	5*
Metalurgia prelucrătoare	0,9	15
Construcția de mașini	6,2	23
Ceramică și materiale de construcții	6,1	15
Industria chimică	10	15
Producția de cauciuc	0,7	15
Industria alimentară	4,5	15
Textile, confecții, piețarie	2,4	20
Hîrtie și carton	2,3	15
Alte ramuri	1,6	10

*) Inklusiv electrochimia
Sursa : L'Usine Nouvelle, suplimentul pe aprilie 1978.

R. S. VIETNAM

(Urmare din pag. 28)

rializării și reorientarea producției industriale în direcția satisfacerii necesităților agriculturii și lucrărilor de hidroameliorații. În ciuda dificultăților provocate de insuficiența unor materii prime și piese de schimb, ritmul de creștere a producției industriale globale a depășit anul trecut 10%, la o serie de produse de bază (cărbone, energie electrică, ciment, lemn, zahăr etc.) sarcinile de plan fiind nu numai atinse ci și depășite. Pentru anul 1980 planul cincinal are în vedere o creștere de 2,5 ori la construcțiile de mașini, obținerea a 10 mil. t carbune, 5 miliarde kWh energie electrică, 2 mil. t de ciment, 1,3 mil. t îngrășăminte chimice, 250—300 mii t oțel etc. În același timp, o atenție sporită se acordă producției de bunuri de larg consum, atât sub aspectul cantitativ, cât și sub cel calitativ și al reducerii cheltuielilor de fabricație, inclusiv prin valorificarea resurselor locale, precum și construcției de locuințe din fondurile statului (14 milioane m² în perioada cincinalului).

Importanțelor eforturi de ordin material și uman li se adaugă acțiunile întreprinse pentru perfecționarea conducerii și organizării activității economice considerate ca un important factor în realizarea obiectivelor fundamentale ale planului pe anul în curs și ale celui cincinal în ansamblul său. În acest context, pe baza transformărilor în viața economică, socială și culturală petrecute în partea de sud după unificarea țării în 1975, s-au creat condițiile necesare introducerii — la 3 mai a.e.

— a unui sistem monetar unificat pe întreg teritoriul țării.

Realizările obținute pînă în prezent în reorganizarea și dezvoltarea economiei demonstrează imensa capacitate creatoare a maselor muncitoare conduse de partid, ca și marile rezerve de care dispune economia națională pentru înfăptuirea mobilizatoarelor obiective pe care și le-a propus, ilustrate sintetic de sarcina sporirii cu 19—21% a venitului național în acest an.

POPORUL ROMÂN urmărește cu simpatie eforturile poporului vietnamez depuse în munca pașnică consacrată propășirii încercatei sale țări. Relațiile de colaborare, prietenie și solidaritate dintre țara noastră și Republica Socialistă Vietnam au cunoscut o nouă dezvoltare în ultimii ani. Declarația comună semnată împreună cu tovarășul Le Duan, prim-secretar al Partidului Comunist din Vietnam, care a vizitat țara noastră în 1975, a înscris hotărîrea ambelor părți de a intensifica și mai mult cooperarea celor două popoare în dezvoltarea economico-socială, în edificarea socialismului, în lupta pentru progres și pace în lume. Vizita oficială de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în Republica Socialistă Vietnam, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist din Vietnam și a guvernului Republicii Socialiste Vietnam marchează o nouă treaptă în evoluția ascendentă a relațiilor dintre cele două țări socialiste prietene.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

N. MIRCEA, Slatina — Potrivit art. 25 alin. 5 din legea nr. 3/1977, pensia pentru invaliditate de gradul III, împreună cu retribuirea primită pentru munca depusă (1/2 normă), nu pot depăși — pentru persoanele încadrate în grupa de muncă 70% (nu 60% cum scrie în dv.) — retribuirea avută la data stabilirii gradului de invaliditate, actualizată potrivit majorărilor stabilite pentru funcția respectivă. Pentru a cunoaște actuala retribuire la funcția pe care ați avut-o, adresați-vă întreprinderii unde ați lucrat.

GHEORGHE D. CONSTANTIN, Com. Curtișoara, Ol — În anexa nr. 5 la H.C.M. nr. 69/1975 se prevăd locurile de muncă, perioadele în care se poate acorda retribuirea tarifară mai mare cu 5—25%, precum și stabilirea concretă a cuantumului retribuirii majorate. În art. 71 (al. 4) se precizează că retribuirea tarifară mai mare se stabilește în raport cu timpul prevăzut a fi prestat, în medie lunară, peste programul normal de lucru.

ANUNȚ IMPORTANT

„Revista economică” va publica sistematic, începînd din luna iunie, un supliment special pe probleme de :

Relații financiar-valutare și schimburi economice internaționale

care se adresează unui cerc larg de cititori. În paginile sale veți găsi :

- explicarea unor termeni și tehnici financiar-valutare ;
- norme și uzanțe de drept internațional ;
- evoluții și tendințe în domeniul financiar-valutar și al relațiilor economice internaționale.

Totodată, în cadrul suplimentului vor apărea periodic grupe de articole privind :

Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

și

Curierul economic-legislativ

menite să constituie un ghid practic pentru aplicarea în viață a măsurilor de perfecționare a mecanismului economic, de organizare mai bună a conducerii unităților economice și de funcționare a autogestunii și autoconducerii muncitorești, de perfecționare a organizării producției și a muncii, precum și pentru cunoașterea și aplicarea corectă a legislației economice.

Suplimentul va fi difuzat împreună cu revista.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 21 din 26 mai 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Eforturi sporite pentru realizarea planului la mașini-unelte (B. Pădure) 1
- Îmbunătățirea sistemului de aprovizionare tehnico-material. Simplificări necesare pe filiera relațiilor contractuale (Diomid Strungaru) 3
- Experiențe în actualitate. Forța de acțiune a centralei industriale în îndeplinirea sarcinilor de comerț exterior (dr. Dan Voiculescu, Sabin Murgescu) 5
- Proiectul cu privire la îmbunătățirea Legii retribuției după cantitatea și calitatea muncii. Perfecționări în concordanță cu cerințele economiei naționale, ale creșterii cointeresării oamenilor muncii (prof. dr. Aneta Spornic) 7
- Dezbaterile noilor tarife în transportul în comun. Măsuri complexe pentru îmbunătățirea calitativă a activității (Emil Cioflan) 10
- La 1 iunie. Incheierea primei etape de majorare a retribuțiilor personalului muncitor (Constantin I. Ciutacu) 11

CONDUCERE • ORGANIZARE

- În sprijinul lărgirii participării la conducere și organizare. Perfecționarea personalului muncitor (I) (Dorin Constantinescu) 12

TECNI • IDEI

- 1948 — naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978. Industrializarea — pivotul dezvoltării întregii economii, al progresului și civilizației României socialiste (I) (dr. Gh. Dițu) 14
- Școli • curente • economiști. Gîndirea românească de la 1848 despre fundamentul economic al suveranității naționale (lector univ. dr. Mihalache Turtoi) 16
- În dezbateri : criterii și modalități de apreciere a eficienței în perspectiva procesului circular activ 18

ECONOMIE MONDIALĂ

- Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. Strategia și căile concrete de înfăptuire a dezarmării în concepția României socialiste (I) (C. Nicolae) 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- Jaloane și obiective actuale pe calea dezvoltării economice. Republica Socialistă Vietnam ; Republica Democrată Populară Laos ; Kampuchea Democrată 28—29
- Mondorama 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scintilei”

SUGESTII DE CADOURI CU PRILEJUL ZILEI DE 1 Iunie

IMBRĂCĂMINTE SPORT, COMODĂ, PRACTICĂ

pentru joacă
și
pentru excursii

BUCĂRIJA COPILOR

Recom

- pantaloni scurți, tip jeans ;
- pantaloni lungi, tip jeans și din plușcord ;
- cămăși cu mîneacă scurtă și lungă, cambrate, cu buzunare, platcă și epoleți, viu colorate (din tercot Vucova) și cu diverse imprimeuri (din terocel Irma și Florinel) ;
- bluze din bumbac, imprimate ;
- tricouri din bumbac, într-o singură culoare sau în dungi ;

- treninguri calorate, cu căptușeala din bumbac ;
- ciorapi trei sferturi, simpli sau jaquard ;
- bluze de vînt din relon, într-o singură culoare sau în combinații izbutite de materiale și culori ;
- hanorace din bumbac simplu sau buclat, cu glugă și buzunare ;
- pulovere realizate din fire PNA, într-o singură culoare, în combinații de culori sau cu desene geometrice.

IATĂ CITEVA DIN NENUMĂRATELE SUGESTII DE CADOURI OFERITE, CU PRILEJUL ZILEI DE 1 Iunie, DE MAGAZINELE DE SPECIALITATE ALE COMERȚULUI DE STAT DIN ÎNTREAGA ȚARĂ.

UNIVERSUL JUCĂRIILOR BUGURIA COPILOR

1 IUN

Magazinele comerțului de stat, specializate în desfacerea jucăriilor, vă oferă sugestii pentru a le crea copiilor dv. un univers propriu în care să-și dezvolte fantezia, gândirea și aptitudinile :

- jocuri din carton care-i ajută să deprindă cusutul, țesutul și socotitul, să învețe basme și povestiri, să cunoască păsările domestice sau animalele care trăiesc pe toate continentele ;

- mobilă și îmbrăcăminte pentru păpuși ;

- figurine din material plastic sau textil (căței, pisici, elefanți, iepuri, urși, maimuțe etc.) ;

- jocuri de cuburi pentru dezvoltarea perspicacității ;

- unelte de grădinărie ;

- jucării mecanizate, mașinuțe, vehicule cosmice etc.

Alegeți din magazinele comerțului de stat darurile pentru copiii dv. !